Szám: ÖNK/1-10/2026.

E L Ő T E R J E S Z T É S
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 2026. november 26-i K ö z m e g h a l l g a t á s á r a

Tárgy: Tájékoztató Veszprém város 2026. évi környezeti állapotáról

Előterjesztő: Varga Tamás alpolgármester

Az előterjesztés előkészítésében részt vett:
Sulyok Balázs Ede
főépítész, irodavezető
Petróczi Imre
zöldinfrastruktúra ügyintéző
dr. Kalocsai Balázs irodavezető
Toldy Miklós hatósági ügyintéző
Dr. Józsa Tamás
kabinetfőnök, irodavezető
Antal Tamás csoportvezető
Szajkó Viktória csoportvezető
Durmics Zsuzsanna irodavezető
Kovács Zoltán irodavezető
Haluza János
parkfenntartási ügyintéző
Réfi Ferencné csoportvezető

Tájékoztató, döntést nem igényel.

Az előterjesztés törvényességi felülvizsgálatát végezte:

dr. Lohonyai Bernadett
aljegyző, irodavezető

Tisztelt Közgyűlés!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 46. § (1) bekezdés e) pontja alapján a települési önkormányzat elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A Kvtv. 51. § (3) bekezdése szintén évenként történő tájékoztatási kötelezettséget ír elő:

„51. § (3) A lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot."

Fentieknek megfelelően elkészítésre került Veszprém város 2026. évi környezeti állapotáról szóló átfogó elemzés, amely számba veszi a város alapvető adottságait, a környezeti állapotát meghatározó főbb tényezőket, elemzi a levegőminőséget, a zaj- és rezgésvédelmet, a vizek állapotát, a vízgazdálkodást, a talajvédelmet, a köztisztaságot, az épített környezetet, a tájvédelmet, a környezet-egészségügyi adatokat, a zöldfelület-védelmet. A tájékoztató tartalmazza a környezeti állapotra kedvező hatású önkormányzati fejlesztéseket, projekteket is.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a tájékoztatót tudomásul venni szíveskedjen.

Veszprém, 2026. november 16.

Varga Tamás

Tájékoztató
Veszprém Megyei Jogú Város
2026. évi
környezeti állapotáról

Tartalomjegyzék

Bevezetés 5
1. A város alapvető adottságai 7
2. A város környezeti állapotát meghatározó főbb tényezők 8
3. Levegőminőség, meteorológia 10
3.1. Levegőminőség 10
3.2. Meteorológia 13
3.3. Hőségriasztás 18
3.4. Levegőszennyezési hatósági ügyek 20
4. Zaj- és rezgésvédelem 20
4.1. Zaj- és rezgésforrások 20
4.2. Környezeti zaj és rezgés ügyében indított eljárások 25
5. Vizek állapota, vízgazdálkodás 25
5.1. Alapvető természetföldrajzi adottságok 25
5.2. Felszín alatti és felszíni vizek minősége, védelme 28
5.3. Vízbázisvédelem 31
5.4. Ivóvízellátás 34
5.5. Szennyvízelvezetés, -tisztítás 38
5.6. Szennyvíz, ivóvíz és csapadékcsatorna fejlesztések, rekonstrukciók 39
5.7. Vízjogi eljárások 41
6. Talajvédelem 42
6.1. Alapvető természetföldrajzi adottságok 42
6.2. Talajvédelmi ügyek 42
7. Köztisztaság, hulladékgazdálkodás 43
7.1. Köztisztaság 43
7.2. Kommunális, szelektív és lom hulladékok gyűjtése 43
7.3. Hulladékgyűjtő udvarok 46
7.4. Hulladékgazdálkodási ügyek 49
8. Épített környezet és tájvédelem 50
8.1. A városkép és a táj kapcsolata, értékek védelme 50
8.2. Az épített környezetet érintő változások 51
9. Környezet-egészségügyi adatok 53
10. A természeti értékek és a zöldfelületek védelme 55
10.1. Nemzetközi és országos jelentőségű védett értékek 55
10.2. Helyi jelentőségű védett értékek állapota, és megvalósult védelmi intézkedések 56
10.3. A biodiverzitás alakulása 58
10.4. Zöldfelület gazdálkodás 65
10.5. A városi zöldfelületet érintő hatósági ügyek 75
11. A környezeti állapotra kedvező hatású önkormányzati fejlesztések, projektek 78
12. A környezeti állapotra vonatkozó adatok és szakmai anyagok forrása 87

Bevezetés

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja alapján a települési önkormányzat illetékességi területén a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát, és az 51. § (3) bekezdése szerint a lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot.

A korábbi évekhez hasonlóan Veszprém Megyei Jogú Város legfontosabb környezet- és természetvédelmi feladatairól, a környezeti elemek állapotáról idén is írásos tájékoztató készült, amiben a főbb információk kerültek összegyűjtésre. A jelen tájékoztató a 2025. november és 2026. október közötti időszak adatait, eseményeit és fejleményeit dolgozza fel.

Az összeállítás célja, hogy az érdeklődők valós információkat kaphassanak közvetlen környezetük helyzetéről, illetve megismerhessék az Önkormányzat által – a környezeti állapotok javítása érdekében – az elmúlt évben végzett tevékenységet is.

Mivel az emberi élet alapja a Földön a környezeti elemek – azaz a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet és ezek összetevőinek, a közöttük zajló folyamatoknak – fennmaradása, ezért ezek megőrzéséért és fejlesztéséért globálisan és lokálisan is folyamatosan tenni szükséges. Veszprém Megyei Jogú Város számos eredményt elért már ebben a témában, hiszen több szakterületi tervvel, stratégiával rendelkezik, szép sikereket hozott számos településfejlesztési cél megvalósulása, folyamatosan pályázatokat visz végig. A település fenntarthatóbbá, élhetőbbé tétele iránti elkötelezettséget jó néhány díj és nemzetközi elismerés is tükrözi (pl. 2012 - KlímaSztár Díj, 2018 - Entente Florale Europe arany minősítés, 2024 - BigSEE Architecture Díj). Persze fontosak a díjak, a kitüntetések, de az ezek elnyerését lehetségessé tévő fejlesztések és az eredményeik az igazi nyeremények, illetve az ezeket „kiélvező" polgárok, intézmények és gazdasági társaságok, sőt maga a megmaradó természeti és épített környezet az igazi nyertesek.

Az érintett időszak több olyan eredményt is hozott, amely a városi környezet védelmét, fejlesztését segítheti elő. Ezek közül néhány:

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének döntése alapján a város csatlakozott a Berlin Urban Nature Pact (Berlini Városi Természet Paktum) nemzetközi kezdeményezéshez, amely a városi biodiverzitás védelmére vonatkozó, mérhető vállalásokat fogalmaz meg. Csatlakozott tovább a Green City Accord EU-s kezdeményezéshez is, ami kötelezettségvállalásokat vár a városi környezeti állapot javítása terén.
- Elkészült a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és a hozzá kapcsolódó Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszer (ZÁF) végleges változata, amelyben a város mind az öt ambíciókategóriában vállalást tett, és ezzel bekerült az „Ambiciózus Városok" körébe.
- Az elmúlt időszak aszályos éveire reagálva 2026-tól a közterületi zöldfelületek egy részén bevezetésre került a klímaadaptív gyepgazdálkodás: a kaszálás ezentúl nem rögzített rend, hanem a csapadékviszonyok és a növényállomány állapota szerint történik az ellenállóbb, fajgazdagabb városi gyepfelületek kialakítása érdekében.
- Megkezdődött Veszprém Megyei Jogú Város Komplex Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervének (ITVT) és Komplex Vízrendezési Akciótervének kidolgozása, a helyzetfeltáró munkarész elkészült.
- A „Megújuló adatokra támaszkodó, ökoszisztéma-szolgáltatás alapú zöldinfrastruktúra-fejlesztések stratégiai tervezésének megalapozása" című KEHOP_PLUSZ-3.2.2-24-2024-00002 projekt urbánus zöldinfrastruktúra-állapotfelmérési és mintatervezési elemének mintaterületéül Veszprém városát választották. Ebben a terepi felvételezés és a módszertani megalapozás megkezdődött már a városban.

- Folytatódott az új Településterv kidolgozása, amelynek fejlesztési terv munkarésze önálló célként kezeli az egészséges városi környezetet, valamint az energiahatékony és klímaadaptív városműködtetést.
- Az URBACT IV „BiodiverCity” projekt keretében korábban elkészült Integrált Cselekvési Terv a zöld-kék infrastruktúra-fejlesztésekre vonatkozóan a 2026-2031-es időszakban végrehajtási szakaszba lépett.
- A Közgyűlés – a lakossági és civil kezdeményezésekre is reagálva – változtatási tilalmat rendelt el az Aranyos-völgy több területére, megőrizve a Séd-patak völgyéhez és az aranyos-völgyi vízbázishoz kapcsolódó zöldterületeket.
- Megkezdődött az inváziós növényfajok (elsősorban a bálványfa és a japánkeserűfű) felmérésével a visszaszorítást célzó mintaprojekt elképzelések kidolgozása.

1. A város alapvető adottságai

Veszprém Megyei Jogú Város a Közép-dunántúli régióban, Veszprém megyében, a Veszprémi járásban helyezkedik el. Teljes közigazgatási területe 126,9 km², lakónépessége a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2026. január 1-jén 54 590 fő volt, népsűrűsége ennek megfelelően mintegy 430 fő/km². A város népessége – az elmúlt évek trendjét követve – tovább mérséklődött, miközben a vonzáskörzethez tartozó települések népessége növekedett, így a városi infrastruktúrát és szolgáltatásokat ténylegesen használók száma a lakónépességnél magasabb.

A Veszprém környéki domb- és hegyvidék a várost körülölelő természetes határt alkot, amely fontos szerepet játszik a város levegőminőségének alakításában. A domborzat hatása a levegőminőségre elsősorban a városra érkező légáramlatokon keresztül érvényesül. Veszprém város geomorfológiai értelemben három fő szerkezeti elemre épült. Szabadságpuszta, Kádárta nagy része, a déli intézményközpont, a városmag középső és déli területe lényegében a Balaton-felvidék folytatásának tekinthető triász karbonátos kőzetek alkotta karsztplató északi peremén, illetve annak letörésénél fekszenek. A város iparterületének és Jutaspusztának az északi része, valamint Gyulafirátót déli területei a fiatal üledékekkel kitöltött Veszprém-Devecseri árokban találhatók. Gyulafirátót északi része az Északi Bakony lábánál fekszik, részben egy neogén-negyedidőszaki eredetű hordalékkúpon. A Veszprém közigazgatási területén megjelenő felszíni formációk ennek megfelelően szintén heterogének. Az alapvetően karsztos környezet miatt talajvízzel a város nagy részén nem kell számolni, csak a völgytalpak közelében jellemző, átlagos mélysége 2-4 méter közötti.

A város legjelentősebb vízfolyása a Veszprémi-Séd, amely a Bakony térségében ered, Veszprém belterületén halad keresztül, majd a Nádor-csatorna rendszerén át a Sárvíz-Sió vízrendszeréhez kapcsolódik; teljes hossza meghaladja az 50 km-t, vízgyűjtő területe mintegy 500 km². A Séd-völgy egyszerre tölt be ökológiai, rekreációs, tájképi és vízgazdálkodási funkciót, így a város zöld-kék infrastruktúrájának egyik legfontosabb tengelye. Veszprém ivóvízbázisait legnagyobb részben karsztvízre települt vízlelőhelyek alkotják, amelyek országos viszonylatban is kiemelten érzékenyek, ezért a földtani közeg és a talajminőség védelme a vízbázisvédelemmel szorosan összefüggő, kiemelt jelentőségű feladat.

A város közigazgatási területén nemzetközi jelentőségű védett természeti értékek is találhatók, például a Papod és Miklád (HUBF20002), valamint a Kádártai dolomitmezők (HUBF20017) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek a Natura 2000 hálózat részei. Emellett – bár nem élveznek védettséget – fontos, víztestekhez kötődő élőhelyként van jelen a Séd-patak, a Vidámparki-tó és a Kádártai-halastó is. A hatályos településtervi dokumentumok az Aranyos-völgyet és a Séd völgyét települési szintű ökológiai folyosóként azonosítják.

A felszínborítási adatok alapján a mesterséges (beépített) felszínek – a lakó- és intézményi területek, az ipari-kereskedelmi területek, valamint a közlekedési és különleges területek együtt – a közigazgatási terület mintegy ötödét teszik ki, míg a fennmaradó területek túlnyomó része erdő, gyep, mezőgazdasági és egyéb természetközeli felszínborítású. Ez a viszonylag alacsony beépítettségi arány Veszprém egyik legfontosabb környezeti erőforrása, ugyanakkor a beépített felszínek a városszövet néhány sűrűn lakott körzetében koncentrálódnak, ahol a burkoltság aránya, a lefolyási viszonyok és a hőterhelés együttesen jelentkező kihívást jelentenek.

A települési területek több, egymástól távolabbi foltban találhatók Veszprém területén, mivel egyes városrészek nem kapcsolódnak közvetlenül a belvároshoz. Ilyen városrész Kádárta, Gyulafirátót, Szabadságpuszta, Jutaspuszta és Csererdő. A hatályos városrészi felosztás szerint a település tizenhat fő városrészre tagolódik, de Kádárta és Gyulafirátót egykori önálló

települési karaktere ma is érzékelhető. A társadalomföldrajzi térszerkezet egyik sajátossága a nagy lakótelepek jelentős súlya: a város népességének több mint fele a Jutasi úti lakótelep és Cholnokyváros területén él, ezért e területek közterületi rendszere, zöldfelületei és klímaadaptációja városi szinten is kiemelt jelentőségű.

A belterületen a központban nagyrészt vegyes területfelhasználási egységek dominálnak, körülöttük pedig lakóterületek helyezkednek el. A gazdasági területek főként a település belterületének szélein találhatók, legnagyobb kiterjedésben attól északnyugatra ipari és egyéb gazdasági területekként, északkeletre pedig elsősorban kereskedelmi, szolgáltató területekként. Szigetszerűen a többi terület-felhasználási egység közé ékelődve belterületen is találni kisebb erdőterületeket, valamint zöldterületeket, nagyobb sűrűségben a település északi részén, délkeleti részén azonban kevésbé jellemzőek. Külterületein a legjellemzőbb terület-felhasználásokat az erdőterületek, mezőgazdasági területek és különleges területek jelentik. Nagy kiterjedésű, összefüggő erdő található a település északi részén, de a belterületet északkeleti és nyugati irányban is övezik kisebb erdők. A mezőgazdasági övezetek között főként szántókat találni, a belterülettől északra pedig jelentős kiterjedésű honvédelmi célú ingatlanok helyezkednek el, melyeket elsősorban gyep borít.

Veszprém jelentős és összefüggő elemekből álló zöldfelületi rendszerrel rendelkezik, amelynek meghatározó elemei a Séd-völgy, az Erzsébet-liget, a Gulya-domb, a Kolostorok és Kertek térsége, továbbá a lakótelepek kiterjedt közösségi zöldfelületei, fasorai és a városszövetbe ékelődő kisebb parkok. Az adatok szerint – a parkerdők és védőerdők nélkül – egy lakosra több mint 33 m² zöldfelület jut, és valamennyi lakóterületről 500 méteren belül elérhető közpark vagy közkert, bár a zöldterületek minősége városrészenként eltérő. A város egyedi dendrológiai örökségét részben a korábbi városi főkertész által telepített egzóta faállomány adja, amely a település „Arborétum város” jellegéhez is hozzájárul.

A közlekedési hálózat legfőbb elemei a várost dél felől elkerülő, kelet-nyugat irányú 8-as számú főút, valamint az ebbe becsatlakozó további főutak: északi irányból a 82-es, déli irányból a 73-as, délnyugati irányból pedig a 77-es főút. A település belterületének úthálózata sugaras jellegű, a legnagyobb utak mind a központba futnak be: Jutasi út, Budapest út, Mártírok útja, József Attila utca és a Pápai út. A település vasútállomása a belterület északi részén, a 830-as út mentén helyezkedik el.

Az időjárás alakulására jellemző, hogy a fagyos, zord és téli napok száma folyamatosan csökken, míg a nyári és hőségnapok száma az utóbbi években tartósan magas szinten mozog, és a csapadék éven belüli eloszlása egyenetlenebbé vált. Ezen adatok alapján megállapítható, hogy a település klímája fokozatosan változik, és egyre melegebbé válik. A klímaváltozás helyi hatásai közül a villámárvizek és a csapadékhiány kettőssége jelenti a legnagyobb kihívást, amely egyszerre érinti a vízgazdálkodást, a zöldfelületek fenntarthatóságát és a lakosság komfortérzetét.

2. A város környezeti állapotát meghatározó főbb tényezők

Veszprém Megyei Jogú Város (VMJV) környezeti helyzete országos szinten továbbra is jónak minősíthető. Ezt támasztja alá, hogy az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) 2026 szeptemberében közzétett, 761 európai nagyvárosra kiterjedő levegőminőségi rangsorában Veszprém a 425. helyen szerepel, ami a hazai megyeszékhelyek között – Sopron után – a második legkedvezőbb érték. Az eredmény ugyanakkor arra is rámutat, hogy a hazai városok döntő többsége, köztük Veszprém is, az európai mezőny szennyezettebb felébe tartozik, és a finom szálló por ($PM_{2,5}$) átlagos koncentrációja meghaladja az Egészségügyi Világszervezet irányértékét, ezért a kedvező hazai pozíció nem ad okot az elbizakodottságra.

A város a 2023-ban elfogadott Környezetvédelmi Programjában 2026-ig irányzott elő feladatokat. Mivel a program időbeli hatálya a tárgyidőszak végén lejár, a következő időszak egyik legfontosabb szakmai feladata az új környezetvédelmi program előkészítése, amelybe a Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszer (ZÁF), a Green City Accord és a Berlin Urban Nature Pact vállalásai, valamint a készülő Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv eredményei is beépítendők. A hatályos program által azonosított kihívások nagy része ugyanakkor változatlanul érvényes, sőt a tárgyidőszak eseményei több esetben meg is erősítették azokat:

- A klímaváltozás miatt Veszprém város területén a jövő legnagyobb kihívása továbbra is a villámárvizek és a csapadékhiány kettőssége. A tárgyidőszak ezt élesen igazolta: a HungaroMet szerint 2026 nyara 126 éve nem tapasztalt súlyosságú aszályt hozott, a nyári középhőmérséklet 2,59 °C-kal haladta meg a sokéves átlagot. A száraz időszak már 2025 második felében megkezdődött. Veszprém megye nagy részén enyhe, több térségben közepes fokozatú aszály alakult ki.
- Fokozott figyelmet kell fordítani vízbázisainkra, melyek országos viszonylatban is kiemelten érzékenyek. A tartós csapadékhiány a beszivárgás csökkenésén keresztül a felszín alatti vízkészletek utánpótlódását is érinti, ezért a vízvisszatartás a jövőben nemcsak árvízvédelmi, hanem vízkészlet-gazdálkodási kérdés is.
- Tekintettel arra, hogy Veszprém ivóvízbázisait legnagyobb részben karsztvizeknél található vízlelőhelyek alkotják, a település földtani közegének védelme és a talajminőség megőrzése kiemelt jelentőségű, és a talaj védelmével szorosan összefüggő kérdéskör a vízbázisok védelme. A tárgyidőszakban ez a területhasználati döntésekben is megjelent: a Közgyűlés változtatási tilalmat rendelt el az Aranyos-völgy több területére, megőrizve a Séd-patak völgyéhez és az aranyos-völgyi vízbázishoz kapcsolódó zöldterületeket.
- A jelenleg aktív talajeróziónak leginkább kitett területek Veszprémtől északra és északkeletre találhatók, hegylábi, karsztos területeken. Ezen kívül a Séd-patak völgyében jelen van a vonalas erózió, Veszprémtől délre pedig a felületi erózió is. A talajerózió fő oka az elmúlt évtizedekben azonban a bányászattal, a beépítésekkel kapcsolatos. Az aszályt követő, nagy intenzitású csapadékesemények a kockázatot tovább növelik, mert a kiszáradt talajfelszín beszivárgóképessége átmenetileg lecsökken.
- A klímaváltozás hatására a városnak fel kell készülnie eddig nem látott betegségvektorok megjelenésére is.
- Az utóbbi időben egyre hangsúlyosabbá válik a városi levegőszennyezés környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatása. Télen a légszennyezés fő okozója gyakran a fatüzelés és a helytelen tüzelési technikák. Nyáron viszont a közlekedésből származó légszennyezés, valamint az egyre gyakoribb hőhullámokhoz kapcsolódó ózonterhelés válik kiemelkedő problémává. Az időszakonkénti légszennyezés-figyelmeztetések és a közlekedési szabályozások bevezetése szükséges lépések lehetnek a légszennyezés csökkentése érdekében a város területén.
- A város közlekedési infrastruktúráját folyamatosan fejleszteni kell, aminek a jó környezeti állapot megtartását is figyelembe kell venni. Ebbe beletartozik a helyi tömegközlekedés és a közúthálózat fejlesztése, illetve az alternatív közlekedési módok (pl. V-Bike program) elősegítése, mert a közlekedés erősen befolyásolja a levegő minőségét és a városi zaj- és rezgésterhelést is.
- A fejlesztések, beavatkozások során fő cél a kiegyensúlyozott térszerkezet egyediségének megőrzése, egységes környezet és minőségi lakókörnyezet biztosítása. A megőrzésre érdemes természeti és épített környezet és városkarakter védelmében csökkenteni kell a közlekedési kényszereket, így a későbbiekben kisebb terhelés éri a már így is zsúfolt értékes területeket.
- A biodiverzitás megőrzését jelentős mértékben szolgálja a jelenleg érvényes védelmek fenntartása, azonban célszerű a még védelem alatt nem álló értékes elemekre a védelmet kiterjeszteni. Fontos lenne többek között:

- Az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó gyepterületek bővítése. E téren a tárgyidőszakban érdemi előrelépés történt, mivel 2026-tól a közterületi zöldfelületek egy részén bevezetésre került a klímaadaptív gyepgazdálkodás, amelynek keretében a kaszálás nem rögzített rend, hanem a csapadékviszonyok és a növényállomány állapota szerint történik.
- A városi fák, sövények és cserjék gondozásának felülvizsgálata és javítása, valamint a faállomány aszálytűrésének javítása a fajválasztás és a termőhely-előkészítés révén.
- A zöld lombbal fedett területek növelése, a cserjeszint megerősítése.
- Az inváziós növényfajok – elsősorban a bálványfa és a japánkeserűfű – visszaszorítása, amely nemcsak természetvédelmi, hanem vízgazdálkodási és fenntartási kérdés is, mivel az érintett fajok a vízfolyások partján a mederrézsű állékonyságát is rontják.
- A vízvisszatartási lehetőségek feltárása a városi zöldterületek esővízzel történő öntözésére, valamint a tisztított szennyvíz nem ivóvíz-minőséget igénylő célú hasznosításának vizsgálata.

A felsorolt kihívások kezeléséhez több új stratégiai eszköz is rendelkezésre áll. A ZÁF számszerű vállalásokat rögzít az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére és a csapadék helyben tartására. A Green City Accord öt szakterületen – levegő, víz, természet és biodiverzitás, körforgásos gazdaság és hulladék, valamint zaj – írja elő az alapállapot és a 2030-ig elérendő célok meghatározását, majd a haladás háromévenkénti jelentését. A Berlin Urban Nature Pact pedig a városi biodiverzitásra vonatkozó, mérhető célokat fogalmaz meg. Ezek összehangolt érvényesítése a következő évek kiemelt önkormányzati feladata.

Összességében a környezeti állapotot meghatározó tényezők köre nem változott lényegesen, a klímaváltozás helyi hatásai azonban a korábbiaknál érzékelhetőbben jelentkeztek. A tárgyidőszak fő tanulsága, hogy a szélsőségek – a tartós szárazság és a hirtelen lezúduló csapadék – kezelése nem választható el egymástól, és ebben a város zöld- és kékinfrastruktúrája kulcsszerepet játszik.

3. Levegőminőség, meteorológia

3.1. Levegőminőség

Veszprém levegőjének minőségét a Kádár utcában működő automata mérőállomás méri folyamatosan, amely az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) része. Az állomás a legfontosabb légszennyező anyagok mennyiségét óráról órára rögzíti: a szálló port (PM_{10} és $PM_{2,5}$), a nitrogén-dioxidot, a kén-dioxidot, a szén-monoxidot, az ózont és a benzolt. A mérőhálózatot 2024 júliusa óta a HungaroMet Nonprofit Zrt. üzemelteti.

Az alábbi értékelés a 2025. november és 2026. október közötti időszak napi mérési adatain alapul. A levegőminőséget kétféle mércéhez hasonlítjuk. Az egyik a hazai, jogilag kötelező határérték, amelyet a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet állapít meg. A másik az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2021-ben megújított egészségügyi ajánlása, amely nem jogszabály, hanem azt a szintet jelöli ki, amely alatt a levegőszennyezés egészségkárosító hatása már elhanyagolható. A WHO ajánlásai lényegesen szigorúbbak a hatályos hazai és uniós határértékeknél. (Módszertani megjegyzés: az elemzés napi átlagértékeken alapul (2025. november 1. - 2026. október 13.). Az ózon mérése a vizsgált időszak nagy részében szünetelt, ezért annak értékelésétől eltekintettünk.)
Veszprém levegője a vizsgált időszakban valamennyi légszennyező anyag esetében megfelelt a hazai egészségügyi határértékeknek, a legtöbb szennyező éves átlaga a határérték felét sem érte el. A WHO szigorúbb egészségügyi ajánlásait ugyanakkor a szálló por nem teljesítette: a

finompor ($PM_{2,5}$) éves átlaga az ajánlott érték mintegy két és félszerese volt. A szennyezettség egyértelműen a fűtési időszakban, különösen januárban volt a legmagasabb.

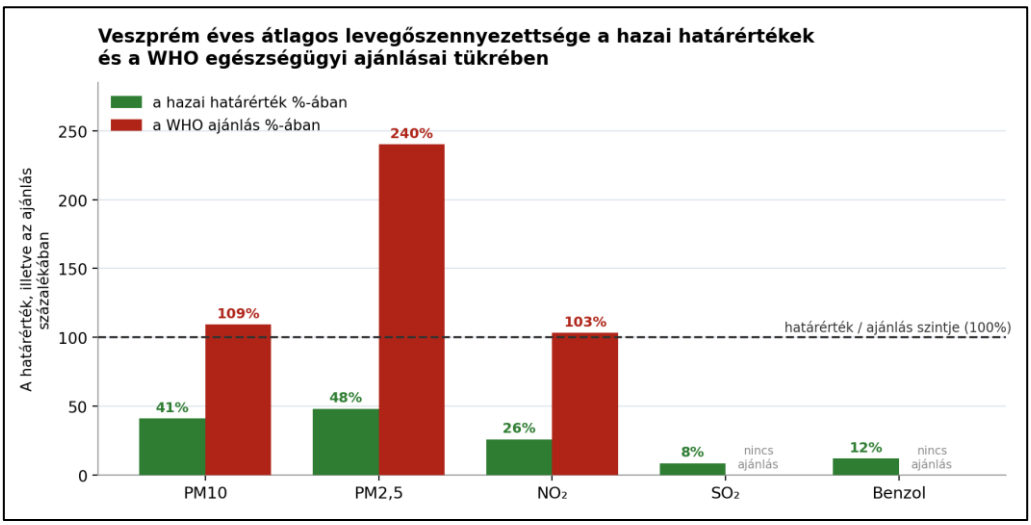

1. ábra: Veszprém éves átlagos levegőszennyezettsége a hazai határértékek és a WHO egészségügyi ajánlásai arányában (2025. november - 2026. október). A 100%-os vonal a határérték, illetve az ajánlás szintjét jelöli, az ez alatti érték megfelelést jelent. Forrás: HungaroMet / OLM, Veszprém, Kádár utcai mérőállomás.

A zöld oszlopok a hazai határértékhez viszonyítanak. Minden komponens jóval a 100%-os vonal alatt marad: a kén-dioxid a határérték mindössze 8, a benzol 12, a nitrogén-dioxid 26 százalékán áll, a két porfrakció pedig 41, illetve 48 százalékon. Ez azt jelenti, hogy a város levegője a jogszabályi követelmények szerint jónak minősül.

A piros oszlopok viszont a WHO egészségügyi ajánlásához mérnek, és itt más a kép. A PM_{10} és a nitrogén-dioxid épp csak meghaladja az ajánlott szintet, a finompor ($PM_{2,5}$) azonban annak mintegy két és félszeresén áll. Ez nem jogsértés – a WHO-ajánlás nem kötelező –, hanem arra hívja fel a figyelmet, hogy a jelenlegi hazai határértékek nem azonosak az egészségügyi szempontból kívánatos szinttel. A finompor azért kap kiemelt figyelmet, mert a legapróbb részecskék a tüdő mélyebb részeibe is lejutnak.

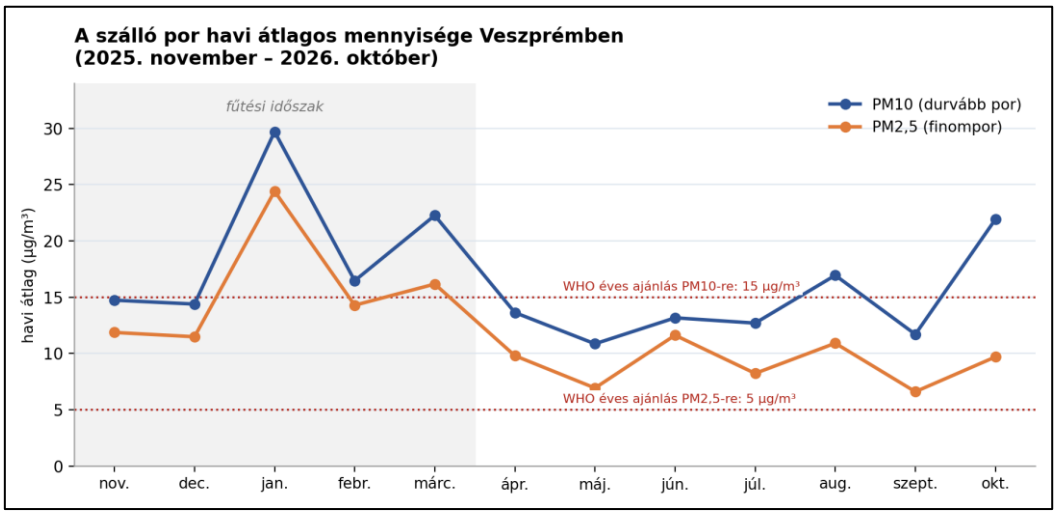

2. ábra: A szálló por havi átlagos mennyisége Veszprémben. A szürke sáv a fűtési időszakot jelöli. A pontozott vonalak a WHO éves egészségügyi ajánlásai. Forrás: HungaroMet / OLM.

A havi értékek jól mutatják, hogy a porszennyezés nem egyenletesen oszlik el az évben. A

fűtési időszakban mért átlagok lényegesen magasabbak: a finompor esetében a fűtési hónapokban mért átlag mintegy háromnegyedével haladta meg a nyári félévben mért értéket. A csúcs januárban alakult ki, amikor a tartósan hideg, szélcsendes időjárás a kibocsátott szennyezőanyagokat a város fölött tartotta.

Ennek a legfőbb oka a lakossági fűtés, elsősorban a szilárd tüzelés és a nem megfelelő tüzelési gyakorlat. Veszprém domborzati helyzete ezt fel is erősítheti: a várost körülölelő dombvidék szélcsendes időben akadályozza a levegő kicserélődését. Az őszi és téli hónapokban ezért a lakosság tüzelési szokásai közvetlenül és érzékelhetően befolyásolják azt, hogy mit lélegzünk be.

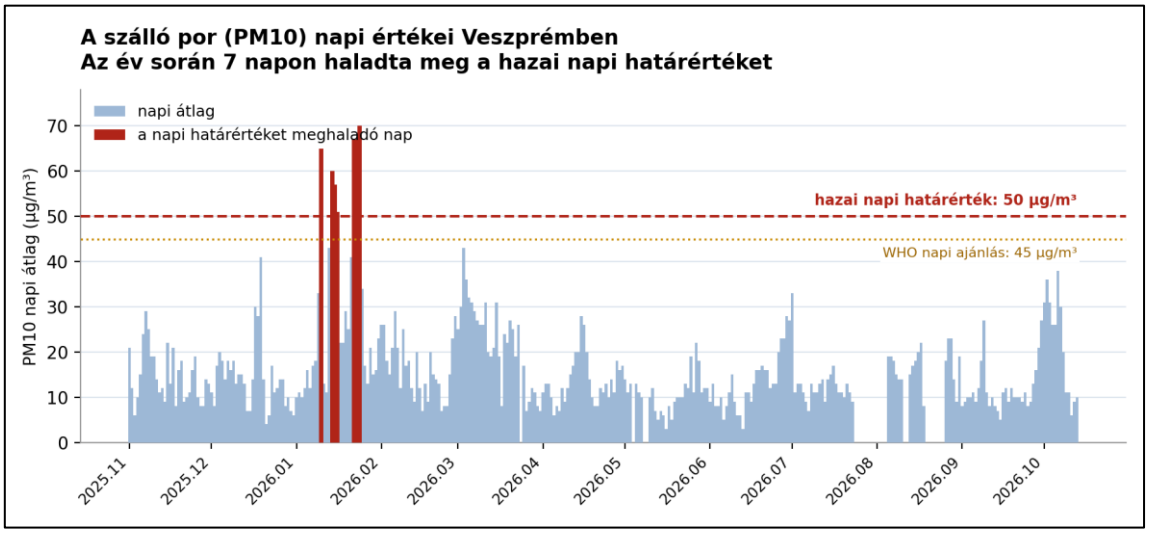

3. ábra: A szálló por (PM10) napi átlagértékei Veszprémben a vizsgált időszakban. A szaggatott vonal a hazai napi határérték, a pontozott vonal a WHO napi ajánlása. A piros oszlopok a határértéket meghaladó napokat jelölik. Forrás: HungaroMet / OLM.

A hazai szabályozás a szálló porra napi határértéket is megállapít, amelyet egy naptári évben legfeljebb 35 alkalommal lehet túllépni. Veszprémben a vizsgált időszakban mindössze hét ilyen nap fordult elő, és mindegyik 2026 januárjára esett. Ez a megengedett alkalomszám ötöde, és országos összehasonlításban is kedvező: a legterheltebb hazai mérőállomásokon ez a szám az ötvenet is meghaladhatja.

A többi szennyező anyag esetében egyetlen napon sem történt határérték-túllépés. A nitrogén-dioxid, a kén-dioxid, a szén-monoxid és a benzol mennyisége az egész időszakban biztonságos szinten maradt. A finompor ($PM_{2,5}$) esetében a hazai szabályozás nem ír elő napi határértéket, de a WHO napi ajánlását nagyjából minden hatodik napon meghaladta a szennyezettség, túlnyomórészt a fűtési hónapokban.

A veszprémi mérőállomás adatai folyamatosan, bárki számára ingyenesen elérhetők az interneten. A hivatalos hazai adatok, a részletes mérési idősorok és az éves országos értékelések a HungaroMet Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatának oldalán találhatók (legszennyezettseg.met.hu). Itt napi és órás bontásban is visszakereshetők a veszprémi mérőállomás adatai, és letölthetők az éves összesítő jelentések is. A legegyszerűbb módja a valós idejű levegőminőségi térkép, amelyen a város aktuális levegőminőségi indexe és a mért értékek is láthatók: https://aqicn.org/map/veszprem/hu/

Veszprém levegőminősége hazai összevetésben kedvező. Ezt megerősíti az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 2026 szeptemberében közzétett, 761 európai nagyvárost rangsoroló elemzése is, amelyben Veszprém a magyar városok közül – Sopron után – a

második legjobb helyen szerepel. Ugyanakkor a magyarországi városok döntő többsége, köztük Veszprém is, az európai mezőny szennyezettebb felébe tartozik, és a finompor mennyisége meghaladja az egészségügyi szempontból kívánatos szintet. A levegőminőség javítása tehát továbbra is közös feladat: a közlekedési kibocsátás mérséklése, a zöldfelületek fejlesztése és a lakossági tüzelési gyakorlat javítása egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy a város levegője ne csak a jogszabályi előírásoknak, hanem az egészségügyi ajánlásoknak is megfeleljen.

3.2. Meteorológia

Veszprém időjárási adatait a VMeteo Egyesület által üzemeltetett meteorológiai állomás (Tátorján utca) adataiból nyertük ki. Ez a város belterületén, 297 méteres tengerszint feletti magasságban működik. Az alábbi értékelés a 2025. novembertől 2026. október 28-ig tartó időszak napi méréseit dolgozza fel. A hosszabb távú folyamatokat a 2006 és 2025 közötti húsz év adatsora alapján mutatjuk be. (Módszertani megjegyzés: A havi csapadékeltérések az állomás saját referenciaértékeihez viszonyulnak, míg a 687 milliméteres összehasonlító átlag ugyanezen állomás 2006-2025 közötti éves adatsorából származik. A hosszú távú trendelemzésből a hiányos adatsorú 2008., 2011. és 2012. évet kihagytuk. A rövid, húszéves idősorból számított trendek tájékoztató jellegűek, az éghajlati trendek megbízható kimutatásához ennél hosszabb adatsor szükséges.)

A vizsgált időszak időjárásának mérlege:

- A nyár kiemelkedően meleg volt: augusztus középhőmérséklete 2,3 °C-kal haladta meg a sokévi átlagot, és egyedül ebben a hónapban 21 hőségnapot mértek.
- Az év legfontosabb jellemzője azonban nem a hőség, hanem a víz hiánya volt: a tavaszi és nyári hónapok sorra csapadékhiánnyal zárultak, és az időszak végére mintegy 127 milliméteres vízhiány halmozódott fel. A tizenkét hónap alatt összesen 388 mm csapadék hullott, ami alig több mint fele a húszéves átlagnak.
- Télen volt egy markánsan hideg hónap is: 2026 januárja 3,5 °C-kal volt hidegebb a megszokottnál, de ez egyben a legrosszabb levegőminőségű hónap is volt.
- Az ősz az átlagoshoz közeli hőmérsékletet hozott: szeptember és október középhőmérséklete egyaránt csak néhány tizeddel maradt el a sokévi átlagtól, vagyis a nyári hőségtöbblet nem nyúlt át az őszre.
- Az év mindkét irányban rekordot hozott a szélsőértékekben: a mért legalacsonyabb hőmérséklet −12,8 °C, a legmagasabb 39,1 °C volt. Mindkettő meghaladja a megelőző hét év értékeit.
- A húszéves adatsor azt mutatja, hogy inkább a szélsőségek változnak: a hőségnapok száma nő, az éves csapadék mennyisége csökken.

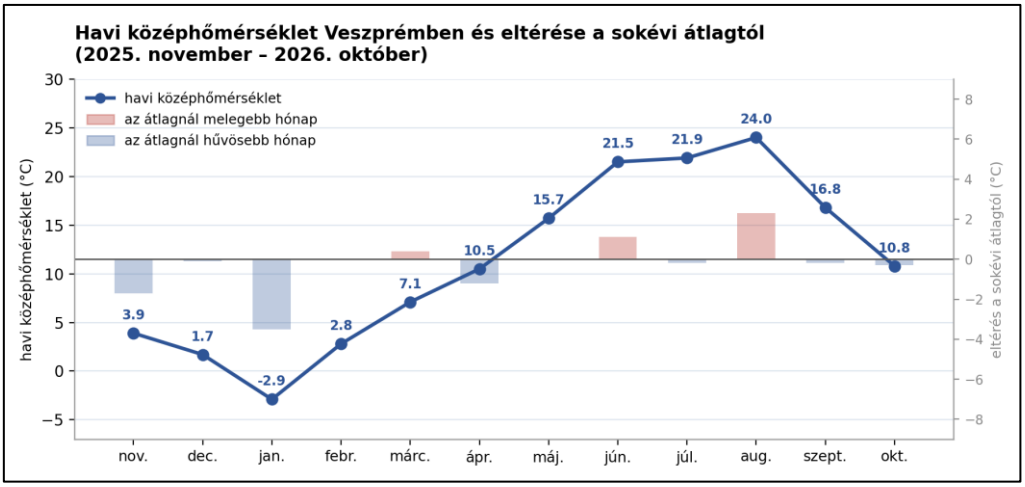

4. ábra: Veszprém havi középhőmérséklete és annak eltérése a sokévi átlagtól. Forrás: Tátorján utcai meteorológiai állomás.

A vizsgált év hőmérsékleti szempontból kétarcú volt. A tél eleje és különösen január az átlagosnál jóval hűvösebben alakult: januárban a középhőmérséklet mínusz 2,9 °C volt, ami 3,5 °C-kal marad el a megszokottól. Ez a tartósan hideg, gyakran szélcsendes időszak nem csupán a fűtési igényt növelte meg, hanem a levegőminőséget is érezhetően rontotta. A 3.1. fejezetben bemutatott valamennyi porszennyezettségi csúcs erre a hónapra esett.

A nyár ezzel szemben kiemelkedően meleg volt. Augusztusban a középhőmérséklet elérte a 24,0 °C-ot, ami 2,3 °C-kal haladja meg a sokévi átlagot, és az átlagos napi maximum meghaladta a 31 °C-ot. Az ősz ugyanakkor már nem hozott hasonló hőtöbbletet: szeptember és október egyaránt a sokévi átlag körül alakult, októberben a középhőmérséklet 10,8 °C volt, ami mindössze három tizeddel marad el a megszokottól. A nyári hőségtöbblet tehát nem nyúlt át az őszi hónapokra.

2026. augusztus országos szinten is kivételesnek bizonyult. A HungaroMet adatai szerint az országos havi középhőmérséklet 24,9 °C volt, ami 3,7 fokkal haladja meg az 1991 és 2020 közötti átlagot. Ezzel nemcsak 1901 óta a legmelegebb augusztus lett, hanem abszolút értékben is a legforróbb hónap Magyarországon a mérések kezdete óta.

Az év szélsőértékei is figyelemre méltóak. Az alábbi táblázat az elmúlt nyolc év veszprémi abszolút minimum- és maximumhőmérsékleteit mutatja be. Jól látható, hogy 2026-ban mindkét irányban a vizsgált időszak legszélsőségesebb értékei születtek: a tél mélypontja −12,8 °C, a nyár csúcsa 39,1 °C volt. Ez megerősíti azt a tendenciát, hogy nem egyszerűen melegszik az éghajlat, hanem tágul az éven belüli hőingás.

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Abszolút minimum (°C)	−7,7	−6,8	−9,5	−9,8	−8,9	−9,8	−10,4	−12,8
Abszolút maximum (°C)	35,1	34,2	38,4	38,5	34,4	36,6	36,9	39,1

1. táblázat: Az abszolút minimum- és maximumhőmérsékletek alakulása Veszprémben (°C). Forrás: HungaroMet.

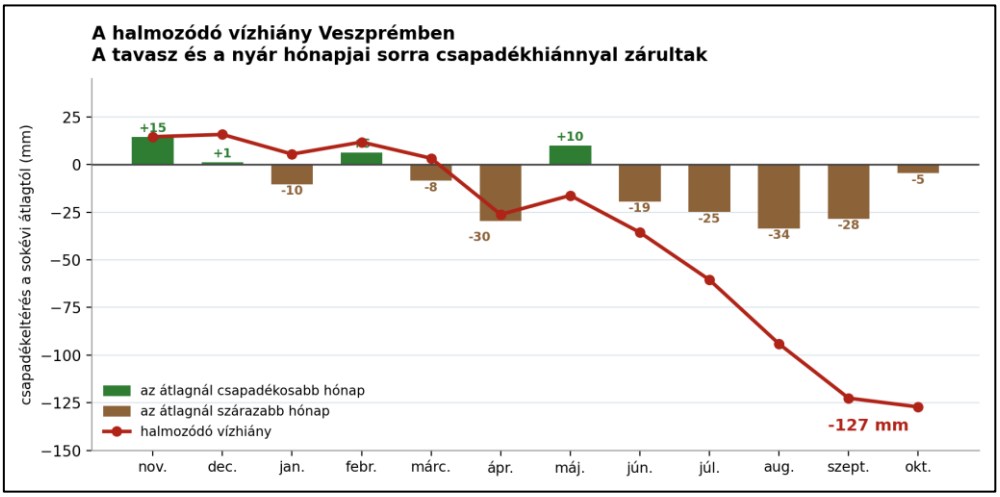

5. ábra: A csapadék havi eltérése a sokévi átlagtól és a halmozódó vízhiány Veszprémben. Forrás: Tátorján utcai meteorológiai állomás.

Az 5. ábra a vizsgált év legfontosabb üzenetét foglalja össze. Az ősz eleji csapadékos hónapok után márciustól kezdve szinte minden hónap az átlagosnál kevesebb csapadékot hozott. Áprilisban a megszokott mennyiség hatoda sem hullott le, augusztusban pedig a hiány egyetlen hónap alatt meghaladta a 33 millimétert. A hiányok nem tűnnek el: hónapról hónapra összeadódnak, és az időszak végére mintegy 127 milliméteres vízhiány halmozódott fel. A

februári és a májusi átlag feletti csapadék sem tudta ellensúlyozni a nyári hónapok veszteségét. Külön figyelmet érdemel az október. A hónap 54 milliméterrel a vizsgált időszak második legcsapadékosabb hónapja lett, és egyetlen nap alatt közel 23 milliméter eső is lehullott. Mindez mégsem érte el a hónapra jellemző sokévi átlagot, így még ez a viszonylag csapadékos hónap is néhány milliméteres hiánnyal zárult. Ez jól szemlélteti, hogy a szárazság mennyire átfogó volt: még a kedvezőbb hónapok sem tudták pótolni az elmaradást.

Még szemléletesebb a teljes mennyiség. A vizsgált tizenkét hónapban összesen 388 milliméter csapadék hullott Veszprémben. Összehasonlításul: ugyanezen az állomáson 2006 és 2025 között az éves csapadékösszeg átlaga 687 milliméter volt, és a húsz év legszárazabb esztendeje is 416 millimétert hozott. A mostani időszak tehát a húszéves adatsor bármelyik egész événél szárazabbra sikerült.

A naptári évek havi bontása azt is megmutatja, hogy a csapadék nemcsak kevés, hanem rendkívül egyenetlenül oszlik el. Az éves összegek között több mint kétszeres különbség adódhat egymást követő években is, és az egyes hónapok értékei évről évre nagy szórást mutatnak. A 2026-os év minden hónapja – a januárt és a februárt leszámítva – a korábbi évek jellemző értékei alatt maradt.

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
január	40,0	6,8	37,6	14,4	103,5	30,7	14,5	40,4
február	10,0	32,8	27,4	17,4	14,2	20,4	24,5	27,5
március	5,0	32,6	7,2	22,9	34,3	29,1	67,7	17,9
április	36,0	11,6	33,3	49,4	67,8	38,1	27,7	3,0
május	136,0	25,6	88,5	31,9	108,1	63,8	31,0	45,6
június	74,0	93,9	10,0	51,4	91,1	174,5	16,5	30,7
július	40,0	60,5	32,6	25,2	91,6	2,1	72,3	19,5
augusztus	51,0	70,8	30,6	56,0	96,6	38,6	36,7	19,1
szeptember	52,0	35,6	10,6	84,2	18,7	78,7	68,6	17,0
október	33,0	115,5	47,6	8,2	60,4	72,4	41,5	*
november	112,0	3,8	42,7	62,5	94,5	31,5	45,9	*
december	101,0	46,4	47,7	56,4	117,4	17,2	54,3	*
Összesen	**690,0**	**535,9**	**415,8**	**479,9**	**898,2**	**597,1**	**501,2**	**220,7***

*1. táblázat: Az elmúlt évek csapadékeloszlása Veszprémben (mm). * nem teljes év: a 2026. évi adatok szeptember végéig. Forrás: metnet.hu, vmeteo.hu.*

A szárazság nem csupán városi jelenség volt. A HungaroMet országos felmérése szerint augusztus végéig térségünkben mintegy 164 milliméteres csapadékhiány alakult ki. Az alábbi térkép jól mutatja, hogy a hiány az ország szinte teljes területére kiterjedt, és a Dunántúl középső részén is 150 milliméter fölötti értékeket ért el.

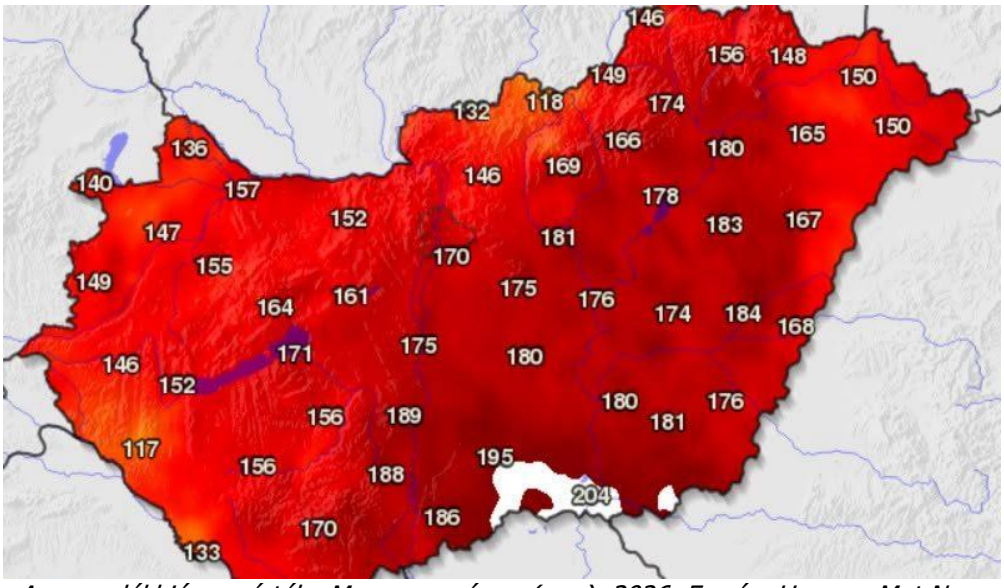

6. ábra: A csapadékhiány mértéke Magyarországon (mm), 2026. Forrás: HungaroMet Nonprofit Zrt.

A jelenség európai léptékű. Az Európai Unió aszálymegfigyelő szolgálatának értékelése szerint 2026 nyarán a kontinens nagy része figyelmeztető, jelentős részén pedig vészhelyzeti aszályállapotba került. Magyarországot az általános klimatológiai eltolódás fokozottan sújtja: az ország medencében, nagyrészt sík területen fekszik, ami felerősíti a kedvezőtlen környezeti hatásokat. A környező hegyvidékeket az aszály kevésbé érinti.

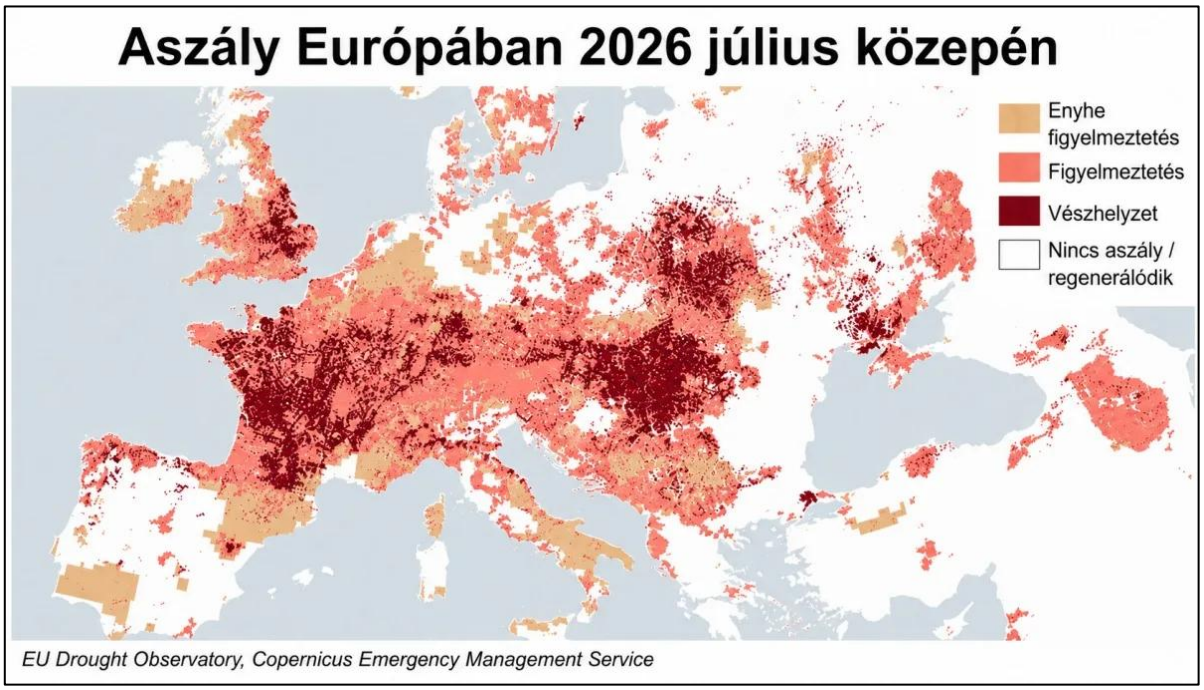

7. ábra: Az aszályhelyzet Európában 2026 júliusának közepén. Forrás: EU Drought Observatory, Copernicus Emergency Management Service.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság naponta frissülő, országos aszálytérképet is üzemeltet, amelyen települési szinten követhető a vízhiány mértéke, a talajnedvesség és a csapadékösszeg alakulása. A térkép bárki számára ingyenesen elérhető: https://vizhiany.vizugy.hu/

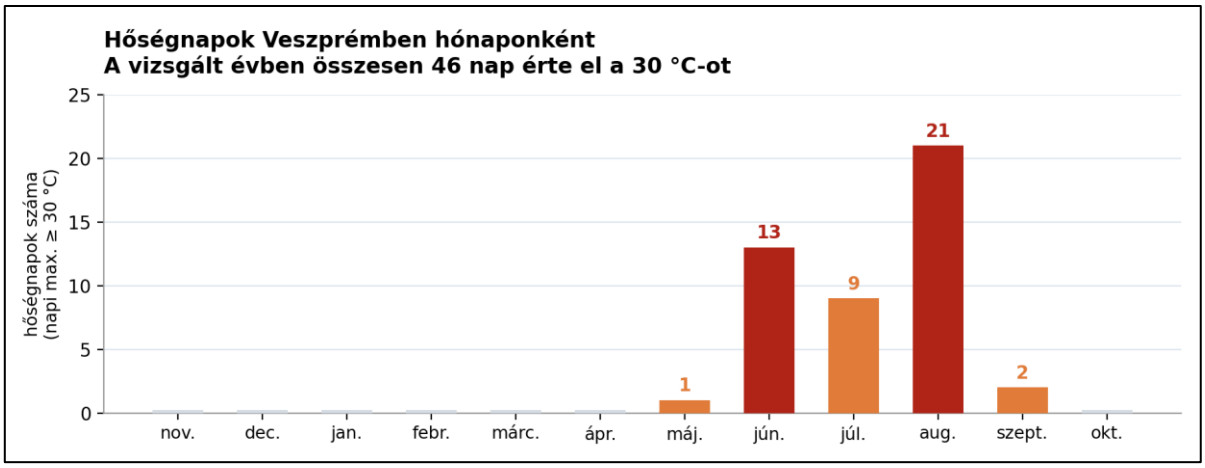

8. ábra: A hőségnapok (30 °C-ot elérő napi maximumhőmérséklet) havi megoszlása Veszprémben a vizsgált időszakban. Forrás: Veszprém, Tátorján utcai meteorológiai állomás.

A vizsgált évben összesen 46 olyan nap volt, amikor a hőmérséklet elérte vagy meghaladta a 30 °C-ot. Ezek túlnyomó része a nyári hónapokra esett, a legnagyobb terhelést pedig augusztus jelentette a maga 21 hőségnapjával, vagyis a hónap napjainak kétharmadán hőségnap volt. Az első hőségnap már májusban jelentkezett, az utolsó pedig szeptemberben; októberben egyetlen nap sem érte el a 30 °C-ot.

A hőségnapok nem csupán kellemetlenek: komoly egészségügyi kockázatot jelentenek, különösen az idősek, a kisgyermekek és a krónikus betegséggel élők számára. A sűrűn beépített, burkolt városrészekben a hőmérséklet akár 10 fokkal is magasabb lehet, mint a zöldfelületekkel átszőtt területeken, ezt a jelenséget nevezzük városi hőszigetnek. Ezért is kiemelt jelentőségű a fás, árnyékolt közterületek fejlesztése.

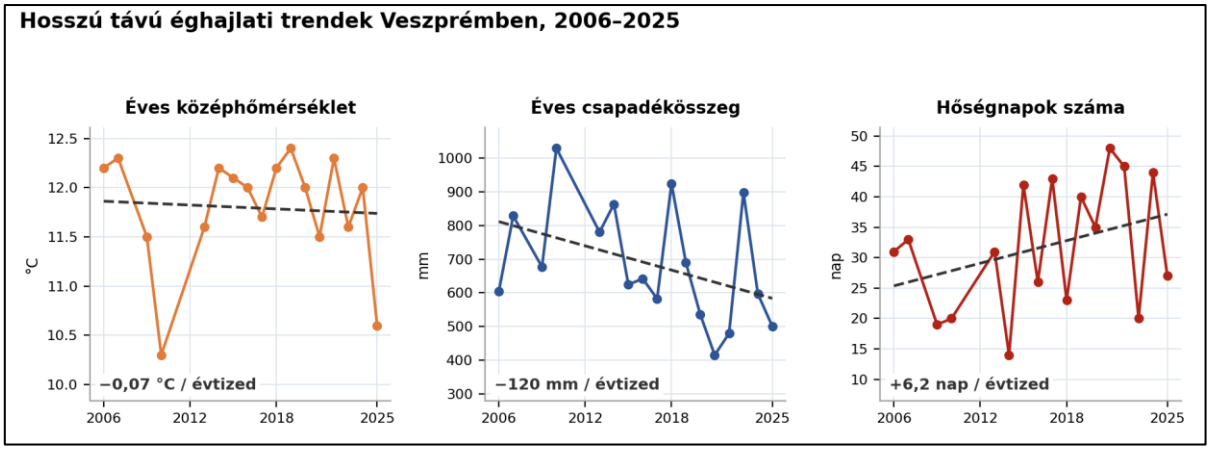

9. ábra: Hosszú távú éghajlati trendek Veszprémben a 2006 és 2025 közötti időszakban. Forrás: Tátorján utcai meteorológiai állomás.

A húszéves adatsor tanulsága árnyaltabb annál, mint amit elsőre gondolnánk. Az éves középhőmérséklet az állomás adatai alapján nem mutat egyértelmű emelkedést. A rövid, húszéves idősoron a trend lényegében vízszintes, amit az utolsó év szokatlanul hűvös átlaga is befolyásol. Ebből azonban hiba lenne arra következtetni, hogy a város éghajlata nem változik. A másik két mutató ugyanis annál határozottabb képet rajzol. Az éves csapadékmennyiség évtizedenként mintegy 120 milliméterrel csökken, a hőségnapok száma pedig évtizedenként több mint hat nappal nő.

Vagyis Veszprémben nem elsősorban az évi átlaghőmérséklet emelkedik, hanem az időjárás

szélsőségesebbé válik: egyre több a forró nap, és egyre kevesebb, ugyanakkor egyre hevesebb formában érkező csapadék jut a városra. Az 1980-as évek közepétől megfigyelhető tendencia szerint hazánkban télen kissé hidegebb, nyáron melegebb van, azaz nő az éves hőingás, ezt a veszprémi szélsőértékek is alátámasztják. A csapadék hiánya és a növekvő forróság egymás kedvezőtlen hatását felerősíti. Ez pontosan az a kettősség – a villámárvizek és a csapadékhiány együttes kockázata –, amelyet a város környezetvédelmi programja a legnagyobb jövőbeli kihívásként nevez meg.

A változás mértékét jól érzékelteti, hogy a térség éghajlati besorolása is eltolódóban van. Magyarország éghajlata a Köppen-Geiger-féle osztályozás szerint az elmúlt évtizedekben mérsékelt övi, meleg mérsékelt volt, nagyobb részt a Cfb kategóriába tartozva. Ez a kategória az ország domb- és hegyvidékeire, valamint a Dunántúl nagy részére volt jellemző: a leghidegebb hónap átlaghőmérséklete 0 °C körül alakul, a legmelegebbé meghaladja a 22 °C-ot, és nincs igazi száraz évszak.

Az utóbbi évek adatai alapján azonban Veszprém és térségének klímája a Bsk – hideg félsivatagi, mérsékelt övi sztyepp – klímazóna irányába tolódott el. Ez a klímazóna olyan területeket jellemez, mint az Ibériai-félsziget belső, félsivatagos régiója, a Közép-Anatóliai-fennsík, a Fekete-tengertől északra fekvő félszáraz sztyeppezóna, Kelet-Colorado és Új-Mexikó száraz magasfennsíkjai vagy Dél-Kazahsztán félsivatagos sztyeppeövezete. Az eltolódás nem jelenti azt, hogy a város éghajlata máris ilyenné vált, de az irányt egyértelműen jelzi.

A hazai és nemzetközi éghajlati előrejelzések alapján a következő évtizedekben a bemutatott folyamatok folytatódására lehet számítani: hosszabb és melegebb nyarakra, gyakoribb hőhullámokra, a csapadék éven belüli egyenetlenebb eloszlására, valamint tartósabb száraz időszakokra, amelyeket hirtelen, nagy intenzitású esőzések szakítanak meg. Veszprém helyzetét két sajátosság teszi különösen érzékennyé: a város karsztos ivóvízbázisai, amelyek utánpótlódása a beszivárgó csapadéktól függ, valamint a tagolt domborzat, amely a hirtelen lezúduló csapadékot gyorsan a mélyvonalakba tereli.

A bemutatott folyamatoknak közvetlen következményei vannak a város zöldfelületeire is. A beérkező csapadék a vegetációs időszakban nem elégíti ki a növények vízigényét, ami a fás szárú állomány egy részének pusztulásához vezetett. Ezeket a kedvezőtlen irányban változó időjárási körülményeket a növénytelepítéseknél és a fenntartás megszervezésénél egyaránt figyelembe kell venni. A zöldfelületekre gyakorolt hatásokat és a szükséges válaszlépéseket a 10.4. fejezet tárgyalja részletesen.

Az aktuális előrejelzések, a riasztások és a hosszabb idősoros adatok az Országos Meteorológiai Szolgálat (met.hu) oldalán érhetők el, ahol a hőségriasztások fokozatai is nyomon követhetők.

3.3. Hőségriasztás

A hőségriasztási rendszer Magyarországon 2005 óta működik. A rendszer működtetéséért a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) felel, a hőségriasztást az országos tisztifőorvos rendeli el a HungaroMet Magyar Meteorológiai Szolgáltató Nonprofit Zrt. meteorológiai előrejelzései alapján. Az országos hőségriasztás célja, hogy felhívja az egészségügyi ellátórendszer, az önkormányzatok és az együttműködő szervezetek figyelmét a szükséges megelőző és védekező intézkedésekre, továbbá tájékoztassa a lakosságot a fennálló helyzetről és a követendő magatartási szabályokról.

A hőségriasztási fokozatok meghatározása környezet-egészségügyi elemzéseken alapul. A tartósan magas hőmérséklet fokozott terhelést jelent a szervezet számára, növeli a kiszáradás,

a hőkimerülés és a hőguta kockázatát, valamint súlyosbíthatja a szív- és érrendszeri, a légzőszervi, illetve egyéb krónikus betegségeket. Különösen veszélyeztetettek az idősek, a kisgyermekek, a várandósok, a krónikus betegségben szenvedők, valamint a szabadban dolgozók és a hőterhelésnek fokozottan kitett személyek. A hőhullámok idején a halálozás és az egészségügyi ellátás iránti igény is emelkedhet.

A hőségriasztás három fokozata a következő:

I. fokozat: figyelmeztető jelzés belső használatra, amikor a napi középhőmérséklet várhatóan eléri vagy megközelíti a 25 °C-ot.

II. fokozat: a meteorológiai előrejelzés szerint a napi középhőmérséklet legalább három egymást követő napon eléri vagy meghaladja a 25 °C-ot.

III. fokozat: a napi középhőmérséklet előrejelzés szerint legalább három egymást követő napon eléri vagy meghaladja a 27 °C-ot.

A hőségriasztás fokozatáról, érvényességének kezdetéről és várható időtartamáról az országos tisztifőorvos dönt. Az előrejelzések változása esetén a riasztás meghosszabbítható, visszavonható vagy más fokozatra módosítható. A riasztásokról a hatóságok hivatalos tájékoztatóin, valamint a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság VÉSZ alkalmazásán keresztül is érkezhet információ.

2026 nyarán Magyarországot több jelentős hőségperiódus érintette. Az NNGYK és a katasztrófavédelem hivatalos tájékoztatói alapján az alábbi, országos hőségriasztással járó időszakok emelhetők ki:

- 2026. június 20-23.: másodfokú hőségriasztás lépett életbe az ország egész területén.
- 2026. június 24-26.: a másodfokú riasztást meghosszabbították.
- 2026. június 27-30.: a hőség fokozódása miatt harmadfokú riasztás volt érvényben.
- 2026. július 30. - augusztus 7.: harmadfokú hőségriasztás volt érvényben; az eredetileg augusztus 4-ig szóló riasztást augusztus 7-ig meghosszabbították.
- 2026. augusztus 8-11.: a riasztást másodfokúra mérsékelték.
- 2026. augusztus 20-23.: ismét másodfokú riasztást rendeltek el az ország területére.

A HungaroMet utólagos éghajlati értékelése szerint 2026 nyara országos átlagban 23,43 °C-os középhőmérséklettel a második legmelegebb nyár volt 1901 óta, az 1991-2020-as éghajlati normált 2,59 °C-kal meghaladva. A nyár mindhárom hónapja az átlagosnál melegebb és rendkívül csapadékszegény volt, az évszak országos csapadékösszege a sokéves átlag mindössze 36%-át érte el.

Veszprém város szempontjából a tartós hőség és a csapadékhiány együttesen jelentős környezet-egészségügyi kihívást jelent. A beépített területek hőtárolása, a burkolt felületek nagy aránya, az árnyékot adó fák és zöldfelületek hiánya, valamint a korlátozott éjszakai lehűlés helyenként fokozhatja a hőterhelést. A városi hősziget hatása miatt a lakosság tényleges hőexpozíciója területenként eltérhet az országos meteorológiai adatokból következtethető terheléstől.

A hőhullámok egészségügyi következményeinek mérsékléséhez indokolt a lakosság időben történő tájékoztatása, a veszélyeztetett személyek fokozott figyelemmel kísérése, az ivóvízhez és hűvös közösségi terekhez való hozzáférés biztosítása, valamint a városi zöldinfrastruktúra fejlesztése és fenntartása. Kiemelt jelentőségű a fásítás, az árnyékolás, a vízmegtartó zöldfelületek kialakítása és a klímaadaptív közterület-gazdálkodás.

3.4. Levegőszennyezési hatósági ügyek

Veszprém közigazgatási területét érintően 142 db levegőtisztaság-védelmi hatósági ügy indult, amely közül 80 db az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerbe érkezett, érkezett továbbá légszennyező pontforrások légszennyező anyag kibocsátásáról szóló éves adatszolgáltatás (LM), 20 db engedélyköteles légszennyező forrás alap és változás bejelentése (LAL). A veszprémi telephelyek levegőtisztaság-védelmi engedélyezésével kapcsolatosan 24 db eljárás indult, továbbá 18 db ellenőrzési eljárás volt (emissziómérési jegyzőkönyv ellenőrzése, helyszíni ellenőrzés). Levegőtisztaság-védelmi kötelezés, figyelmeztetés és bírság kiadására nem került sor, eljárási bírságot 1 esetben adott ki a Kormányhivatal. Lakossági bejelentések tekintetében levegőtisztaság-védelmi (bűzhatással járó) szempontból kiemelt területnek számít a Csererdő településrész.

4. Zaj- és rezgésvédelem

4.1. Zaj- és rezgésforrások

A környezeti zaj elleni védelem ott indokolt, ahol a zaj embereket zavar vagy az egészségüket veszélyezteti. A hazai szabályozás ezért nem önmagában a zajforrást korlátozza, hanem azt követeli meg, hogy a védendő környezetben – lakóházak homlokzata előtt, üdülő- és egészségügyi területeken, iskolák, óvodák, temetők és zöldterületek határán – a zajterhelés ne haladja meg a megengedett szintet. A zajforrások üzemeltetését tehát úgy kell megszervezni, hogy ezek a terhelési határértékek teljesüljenek.

A védendő területek besorolása a város szabályozási tervében szereplő területfelhasználási egységekhez igazodik. A zaj- és rezgésvédelem alapvető szabályait a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, a terhelési határértékeket pedig a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet állapítja meg. Ez utóbbi mellékleteit 2024. január 1-jei hatállyal módosították, így a közlekedési zajra vonatkozó határértékek rendszere a korábbinál részletesebb útkategóriákat különböztet meg. A szabályozás négy forrástípust különböztet meg:

- Közlekedési forrás: a közutak, vasúti pályák és a repülőterek üzemeltetése.
- Üzemi forrás: termelő és szolgáltató tevékenység, telephely, gép, berendezés, ideértve a telephelyen belüli rakodást és járműmozgást is.
- Szabadidős forrás: kulturális, szórakoztató, vendéglátó és sportlétesítmény, illetve az ilyen célú tevékenység.
- Építési forrás: a zajt vagy rezgést okozó építőipari tevékenység.

Veszprémben, a város szerkezetéből adódóan a közúti közlekedés a meghatározó zajforrás. A vasúti és a légi közlekedés terhelése a védendő területeken ehhez képest elenyésző.

A szabályozás az üzemi és a szabadidős forrásokat együtt kezeli, mert hatásuk jellege hasonló: mindkettő jellemzően pontszerű hangforrásként viselkedik. Ez fontos különbség a közlekedési zajhoz képest, amely vonal mentén terjed.

A pontszerű forrás zaja a távolsággal gyorsan csökken: a távolság minden megkétszerezésével nagyjából 6 decibellel. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egy üzemi telephely zaja néhány száz méteren belül a háttérzaj szintjére esik vissza, feltéve, hogy nincs közvetlenül lakóterület mellett. Éppen ezért a város külső részein, az iparterületeken működő üzemek zaja a lakott területeken általában nem meghatározó. A tényleges terjedést természetesen a talaj, a növényzet, a beépítettség és az épületek árnyékoló hatása is befolyásolja.

Zajtól védendő terület	nappal (6-22)	éjjel (22-6)
Üdülőterület, egészségügyi terület	45 dB	35 dB
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű), oktatási létesítmény, temető, zöldterület	50 dB	40 dB
Lakóterület (nagyvárosias), vegyes terület	55 dB	45 dB
Gazdasági terület	60 dB	50 dB

2. táblázat: Az üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken. Forrás: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. melléklete.

Veszprém zajvédelmi szempontból kedvező helyzetben van: az üzemi és szabadidős forrásokra vonatkozó lakossági panaszok szórványosak. Az új zajforrásoknál a zajkibocsátási határérték megállapítása biztosítja, hogy a védendő területek terhelése ne növekedjen.

Zajtól védendő terület	Kiszolgáló és lakóút		Mellékút, gyűjtőút		Főút, gyorsforgalmi út	
	nappal (db)	éjjel (db)	nappal (db)	éjjel (db)	nappal (db)	éjjel (db)
Üdülőterület, egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű), oktatási létesítmény, temető, zöldterület	55	45	60	50	65	55
Lakóterület (nagyvárosias), vegyes terület	60	50	65	55	65	55
Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

3. táblázat: A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken. Forrás: 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 3. melléklete.

A város zajhelyzetéről két, egymást kiegészítő forrás ad képet. Az egyik az országos stratégiai zajtérképezés, amelynek legutóbbi, 2023. évi fordulója a nagy forgalmú fő közlekedési létesítményekre terjedt ki. Az eredmények az Elektronikus Levegő- és Zajvédelmi Adattár (ELZA) nyilvános felületén bárki számára megtekinthetők.

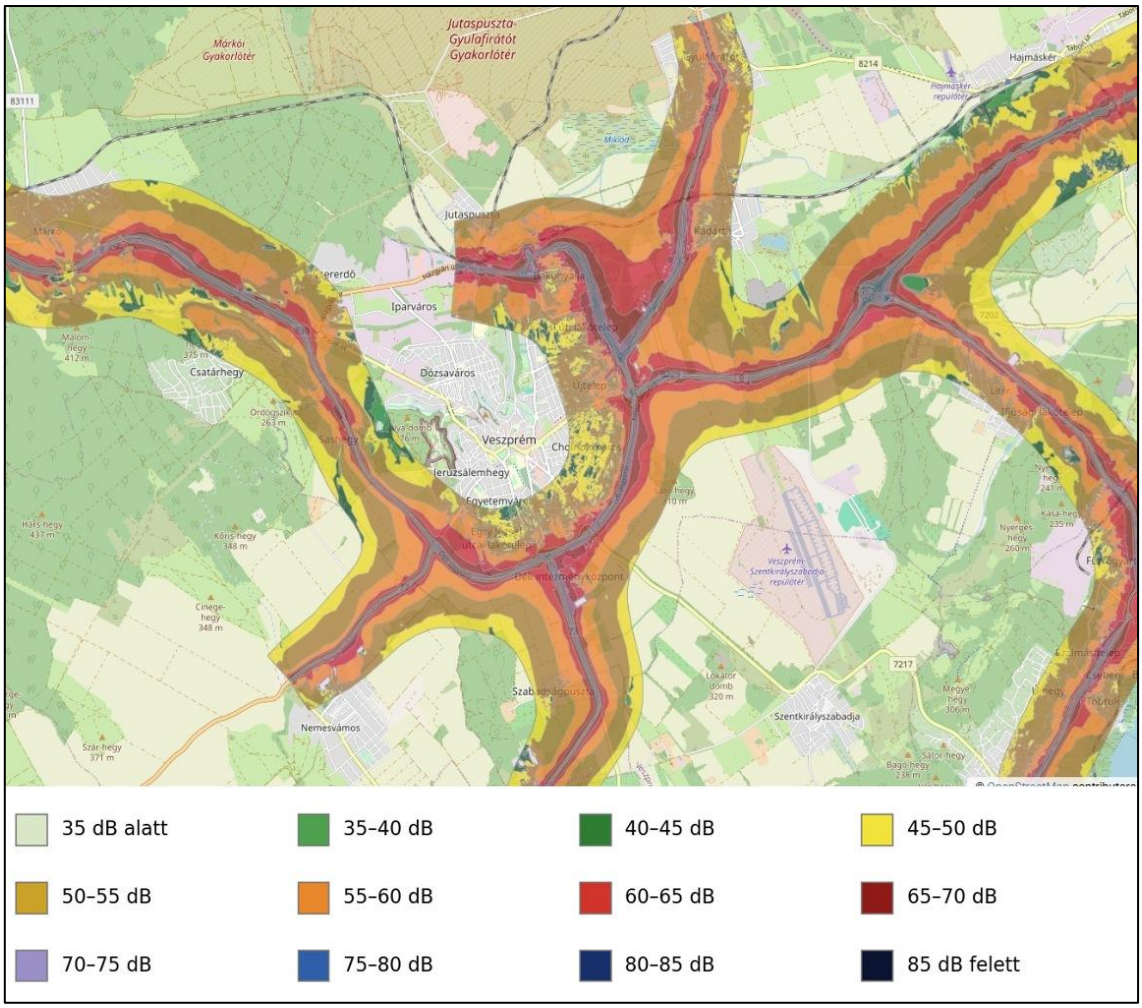

10. ábra: A fő közlekedési létesítményektől származó közúti zajterhelés Veszprém térségében, nappali időszakra. Forrás: ELZA, IV. zajtérképezési ciklus (2023).

A közúti zaj mértékét elsősorban a forgalom nagysága és összetétele, az átlagsebesség, valamint a burkolat típusa és állapota határozza meg. A nagyobb forgalmú útszakaszok mentén ennek megfelelően magasabb terheléssel kell számolni. Veszprém helyzetét érdemben javítja a kiépített elkerülő úthálózat: az átmenő forgalom nem a belvárost terheli, a lakosságot érő zaj döntően a városon belüli közlekedésből ered. A megyében az elmúlt huszonöt évben több mint két és félszeresére nőtt a nyilvántartott közúti gépjárművek száma, és ez a tendencia a városban is érvényesül. A zajterhelés szempontjából azonban nem önmagában a járműszám a döntő, hanem a forgalom lefolyása: a torlódások, a lassítás-gyorsítás ciklusai érdemben növelik a zajszintet.

A zajtérképnél a gyakorlati döntésekhez még hasznosabb az úgynevezett konfliktustérkép, amely nem a zaj abszolút szintjét, hanem a határérték túllépésének mértékét ábrázolja. Ezen már csak azok a szakaszok jelennek meg, ahol tényleges, jogszabályi értelemben vett probléma áll fenn.

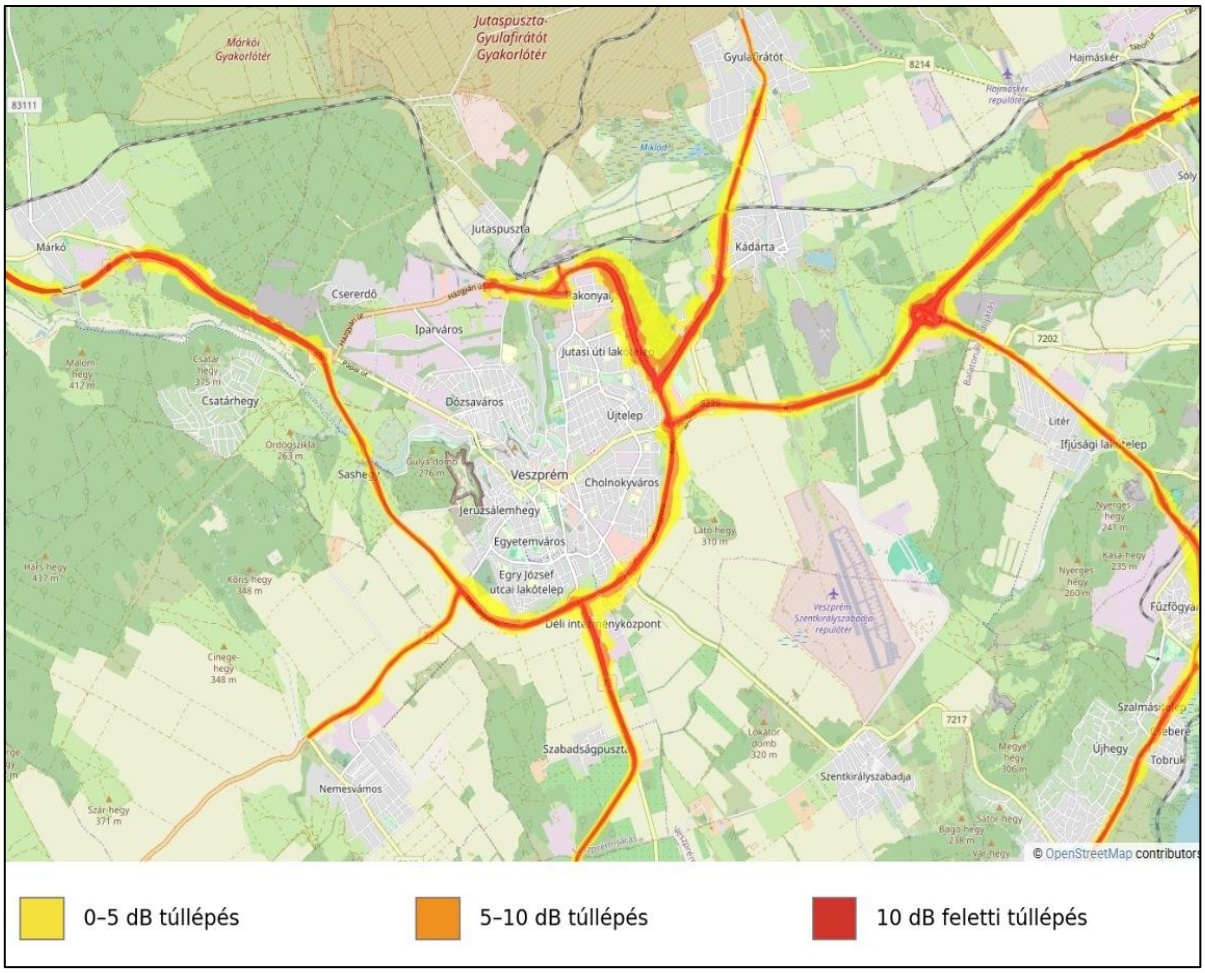

11. ábra: Konfliktustérkép nappali időszakra: a piros szakaszokon a túllépés meghaladja a 10 decibelt, ami jogszabályi értelemben jelentősnek minősül. Forrás: ELZA, IV. zajtérképezési ciklus (2023).

A konfliktustérkép tanulsága egyértelmű: a túllépések vonalszerűen, a nagy forgalmú utak közvetlen környezetére korlátozódnak, és ott is elsősorban keskeny sávban. A lakóterületek belseje érintetlen marad. Ez megerősíti, hogy Veszprémben a zajprobléma nem területi jellegű, hanem néhány konkrét útszakaszhoz köthető, ami a beavatkozások tervezését is megkönnyíti.

A stratégiai zajtérképezés korlátja, hogy csak a legnagyobb forgalmú létesítményekre terjed ki, a belvárosi utcahálózatról nem ad képet, és a százezer főnél kisebb lakosságú városokra nem is kötelező. Ezt a hiányt pótolja az a részletes, a város teljes beépített területét lefedő zajtérkép, amely a Pannon Egyetem közreműködésével, az Önkormányzat által rendelkezésre bocsátott forgalmi adatok felhasználásával készült. A legmagasabb terhelés az útgyűrűk és a radiális főutak mentén alakul ki. A lakótelepek és a kertvárosi területek belsejében – a Jutasi úti lakótelep, a Pajtakert és Cholnokyváros belső részein – a zajszint jellemzően a 45-49 decibeles sávba esik. A városi parkok és a zöldfelületek alkotják a legcsendesebb foltokat, ahol a terhelés 40 decibel alatt marad.

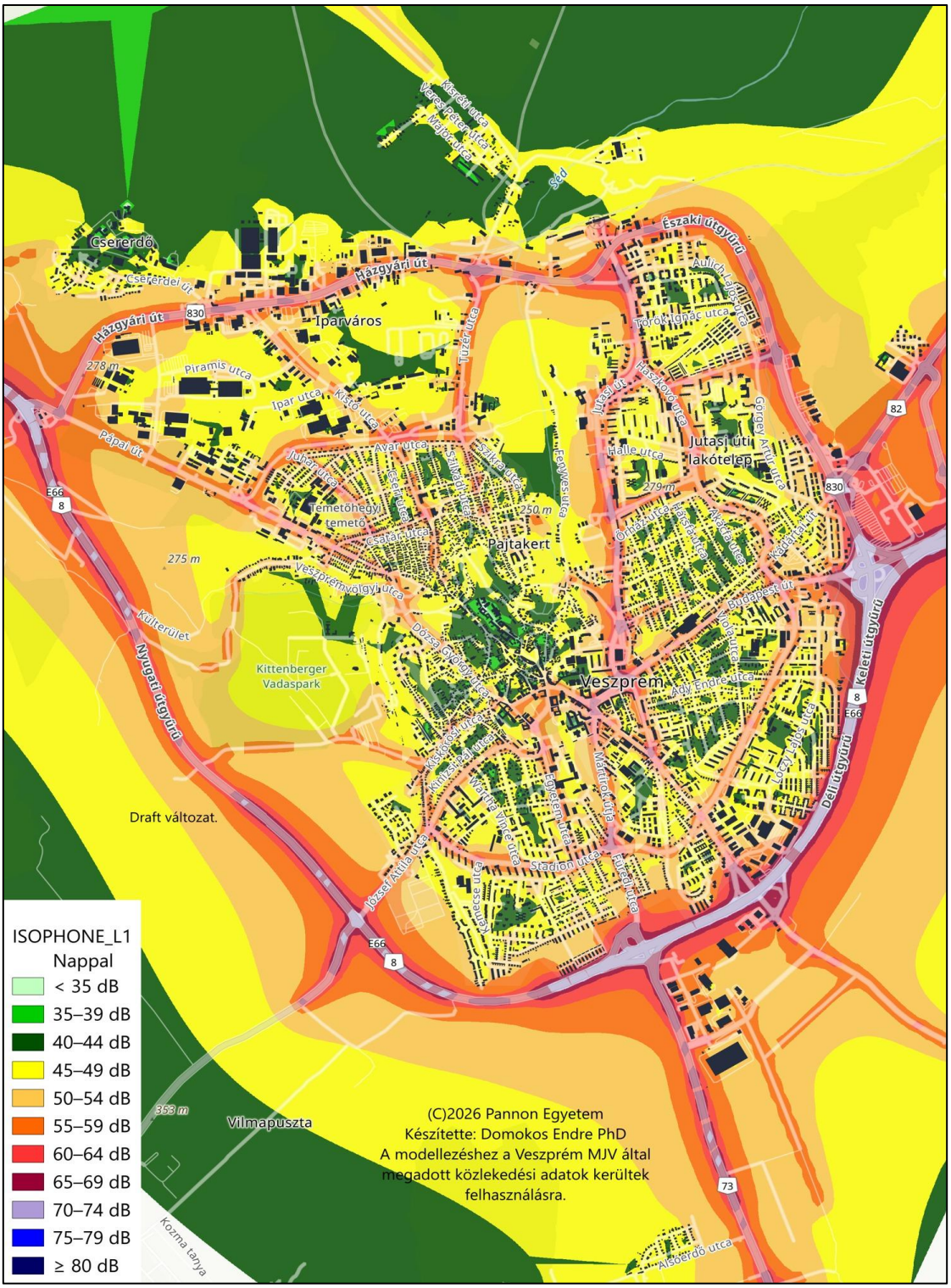

12. ábra: Veszprém belterületének részletes közlekedési zajtérképe nappali időszakra. A térkép a város teljes utcahálózatát figyelembe veszi, és az épületek árnyékoló hatását is modellezi. Forrás: Domokos Endre PhD, Pannon Egyetem, 2026 (munkaközi változat).

A közlekedési zaj mérséklésének leghatékonyabb eszközei nem a zajvédő falak, hanem a forgalom jellegét befolyásoló beavatkozások. A sebesség csökkentése, a forgalom csillapítása és egyenletesebbé tétele, a jó minőségű, zajcsökkentő burkolat, valamint a kerékpáros és a közösségi közlekedés erősítése együttesen érdemi javulást hozhat. Ezeket a város a fenntartható mobilitási programja keretében folyamatosan fejleszti. A zöldfelületek szerepe ebben kettős. A növényzet hangelnyelő hatása önmagában szerény – egy fasor néhány

decibelt csillapít –, a vizuális takarás és a kedvezőbb mikroklíma azonban érzékelhetően javítja a zaj szubjektív megítélését. Emellett a fás, árnyékolt közterületek éppen azok a helyek, ahol a lakosság a zajterhelés elől menedéket találhat. A jogszabály lehetővé teszi csendes övezet, illetve fokozottan védett terület kijelölését, ahol az általános határértéknél 5 decibellel szigorúbb követelményt kell teljesíteni.

4.2. Környezeti zaj és rezgés ügyében indított eljárások

A zajkibocsátó telephelyekre előírt adatszolgáltatási kötelezettség nincs, a Kormányhivatal új telephelyek, egyéb engedélyezési eljárások kapcsán zaj és rezgés szakkérdés vizsgálat keretében vizsgálja a telephelyek zajkibocsátását.

A szakkérdés vizsgálatokon kívül Veszprém közigazgatási területét érintően 2 db zajkibocsátási határértéket megállapító határozat kiadásával kapcsolatos eljárás és 3 db ellenőrzési eljárás volt, másodfokú eljárás nem indult.

Zaj- és rezgésvédelmi figyelmeztetés és bírság kiadására nem került sor. Lakossági bejelentések tekintetében zaj elleni védelmi szempontból kiemelt területnek számít a Tüzér utca környéke, valamint a Csererdő településrész. Továbbá honvédelmi tevékenységgel kapcsolatos zajpanasz érkezett még, melynek kapcsán a Kormányhivatalnak nincs hatásköre.

A Kormányhivatal 1 db zajmérésre kötelezést adott ki a Csererdő településrészt érintően, valamint hatósági zajmérést kért a Tüzér utca környékére, mely mérések során zajhatárérték túllépés nem került megállapításra.

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala által a tárgyi időszakban hatósági eljárások keretében vizsgált zajforrások (összesen 14 db):

- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása: 1
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár): 1
- vendéglátás: 8
- építési tevékenység: 3

Környezeti zajkibocsátási határérték megállapítása: 6, megszüntetés: 4.

5. Vizek állapota, vízgazdálkodás

5.1. Alapvető természetföldrajzi adottságok

Veszprém vízellátásának helyzete a hazai városok között kivételesen kedvező. A térség vízföldtani felépítése jelentős mennyiségű, jó minőségű felszín alatti vízkészletet tesz hozzáférhetővé, és a város ellátása négy egymástól független vízbázisra épül. Ez a szerkezet nemcsak biztonságot ad, hanem vízkormányzási mozgásteret is: egy-egy vízbázis kiesése vagy időszakos korlátozása esetén a többi ki tudja váltani azt.

Ugyanez a földtani adottság azonban kettős természetű. A város nyílt karsztos területen fekszik, ahol a felszín alatti víz fölött nincs összefüggő, vízzáró fedőréteg. Ami előny a vízkészlet mennyisége szempontjából – hiszen a csapadék gyorsan és nagy arányban jut a mélybe –, az hátrány a vízminőség szempontjából: a felszínről induló szennyezés rövid idő alatt, lényegében szűretlenül érheti el az ivóvízadó rétegeket. Veszprém ivóvízbázisai ezért sérülékeny besorolásúak, és védelmük a város egyik legfontosabb, folyamatos környezetvédelmi feladata.

Felszíni vizek és domborzat

A város meghatározó felszíni vízfolyása a Veszprémi-Séd, amely a Bakonyban ered, és a Séd-Nádor-Gaja vízrendszeren keresztül jut el távoli befogadójáig. Teljes hossza meghaladja az ötven kilométert, vízgyűjtő területe mintegy ötszáz négyzetkilométer. A patak a Veszprém-völgyben lép be a városba, megkerüli a Várhegyet, majd az Aranyos-völgyben halad tovább. A Séd egyszerre tölti be a csapadékvizek és a megtisztított szennyvíz befogadójának szerepét, és egyben a város legjellegzetesebb tájképi eleme is: mély, kanyargós völgye alapvetően alakította ki Veszprém mai arculatát. Fő mellékvölgyei a Fejes-, a Hosszú-, a Buhim- és a Völgyikút-völgy. A város belterületén a patak mintegy huszonhat méter szintkülönbséget tesz meg: a nyugati belépési pontnál a mederfenék 227,5 méter tengerszint feletti magasságban van, a szennyvíztisztító telep melletti kilépésnél 201,5 méteren. Az ezek közötti szakaszon a mederesés 1,6 és 7,9 ezrelék között változik.

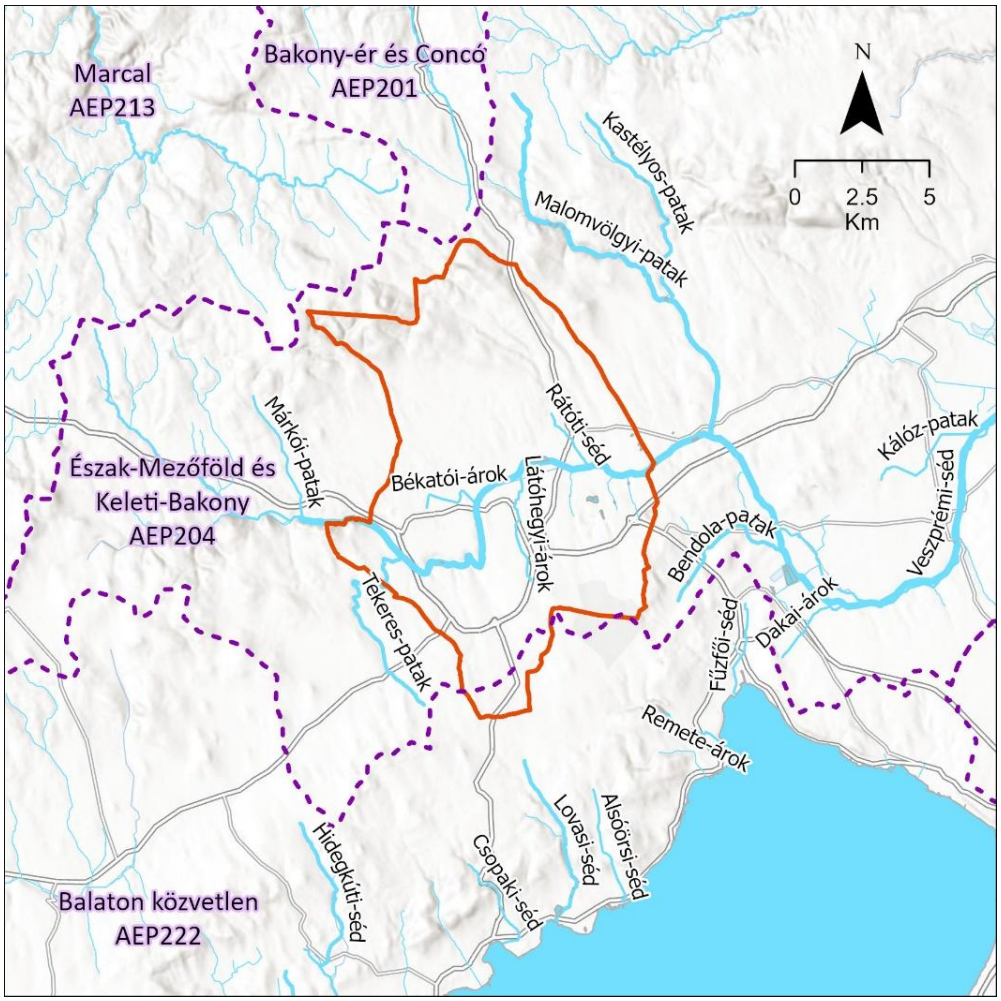

13. ábra: Veszprém Város közigazgatási területét (piros kontúr) érintő alegységek, illetve a város főbb víztestei. Forrás: OVF.

Veszprém környezetének jellegzetes felszínformái az aszóvölgyek: hosszan elnyúló, keskeny, az év nagy részében teljesen száraz völgyek, amelyek azonban nagy csapadék idején rövid idő alatt tetemes vízmennyiséget képesek levezetni. A legjelentősebbek Gyulafirátóttól északra a Répás- és a Gyökeres-árok, délen a Lencse-völgy, nyugaton a Tekeres-völgy, északnyugaton pedig az Esztergáli-völgy. Ezek a völgyek a csendes időszakokban észrevétlenek maradnak, heves zápor esetén viszont éppen ezek jelentik a város egyik fő vízkár-kockázatát.

A külső városrészek saját domborzati sajátosságokkal rendelkeznek. Gyulafirátóton két fő

völgyvonulat fut a Rátóti-Séd időszakos vízfolyása felé, a lejtésviszonyok itt mérsékeltebbek. Kádártát több kisebb völgy szabdalja, fő vonulatában a Kádártai-Séd állandó vízfolyása halad a Veszprémi-Séd felé.

Vízkár-veszélyeztetettség

A hatályos országos besorolás szerint Veszprém az erősen veszélyeztetett települések közé tartozik. Fontos ugyanakkor pontosítani, mit jelent ez: a várost nem a hagyományos értelemben vett folyami árvíz fenyegeti, hanem a helyi vízkárok, mindenekelőtt a hirtelen lezúduló csapadékból keletkező villámárvizek, valamint a kisebb vízfolyások mederből való kilépése.

A veszélyeztetettség térbeli képe az elmúlt években érdemben átalakult. Korábban elsősorban a város déli területeit – a Füredi-domb, az Egry lakótelep, valamint a Baláca és Kemecse utcák környékét – érte külterületről érkező vízterhelés. A 8-as számú főút négysávosítása és a különszintű csomópontok kiépítése azonban jelentősen átrendezte a felszíni lefolyási viszonyokat, és előreláthatólag mérsékli a déli városrészeket érő terhelést. Napjainkban a legnagyobb figyelmet Gyulafirátót északi része igényli, ahová az északi vízgyűjtőről érkező aszóvölgyek szállíthatnak komoly vízmennyiséget.

A Látóhegyi árok sajátos helyzetben van: bár vízgyűjtőjének egy része külterületen húzódik, vízhozamának jelentős hányadát mégis a belterületről összegyűlő csapadék adja. Az árok nyomvonala nem teszi lehetővé a mederszelvény bővítését, vagyis a vízemésztő képesség műszakilag nem növelhető. Ebből következően a vízgyűjtőjén végzett minden olyan beavatkozás, amely a burkolt felületek arányát növeli, az árok teherbírásának határáig terhelheti a rendszert. A megoldás itt nem az elvezetés bővítése, hanem a csapadékvíz helyben tartása: a környező lakóterületeken a visszatartást szolgáló megoldások bevezetése sürgető feladat.

A csapadékvíz-elvezető rendszer

A város csapadékvíz-elvezető rendszere nyílt árkokból és zárt csatornákból áll. A mintegy 72.582 fm hosszú nyílt árokhálózatot és a 141.734 fm hosszú zárt csatornahálózatot az Önkormányzat üzemelteti. A rendszert öt záportározó egészíti ki, amelyek elsősorban a déli városrészek védelmét szolgálják. Az eredetileg épült keleti és nyugati tározót időközben egy-egy mentesítő tározóval bővítették, így azok együttesen már a két vízgyűjtő egyidejű terhelését is kezelni tudják. Az ötödik a Fejes-völgyi tározó.

Fontos korlát, hogy a csapadékvíz-elvezető műveket gazdaságtalan lenne a legszélsőségesebb záporokra méretezni. Egy-egy intenzív esőből akár fél óra alatt is nagy vízmennyiség zúdulhat le, amely meghaladja a hálózat teljesítőképességét. Ilyenkor a mélyebben fekvő területeken rövid ideig tartó elöntések alakulhatnak ki, ezek azonban rendszerint gyorsan levonulnak. A további tározótér kialakítását a sűrű beépítettség és a tagolt domborzat jelentősen korlátozza, ezért az új megoldások megtalálása gondos tervezőmunkát igényel.

Szárazság és villámárvíz

Veszprém vízgazdálkodási helyzetét a klímaváltozás két, egymással ellentétesnek tűnő, valójában azonban összefüggő jelenség felé tolja. Az egyik a tartós csapadékhiány: a 3.2. fejezetben bemutatott adatok szerint a vizsgált évben mintegy 127 milliméteres vízhiány halmozódott fel, és a tizenkét hónap csapadékösszege a húszéves átlag alig több mint felét érte el. A másik a rövid idejű, nagy intenzitású záporok gyakoribbá válása, amelyek a kiszáradt, cserepesedett talajfelszínen alig szivárognak be, így szinte teljes mennyiségükben lefolyássá alakulnak.

A két jelenség ugyanarra a következtetésre vezet. A város területére hulló csapadék minél nagyobb hányadát helyben kell tartani: ez egyszerre mérsékli a villámárvizek kockázatát, és egyszerre szolgálja a karsztos vízkészletek utánpótlódását, amely kizárólag a beszivárgó csapadékból történik. Ha minden lehulló vizet igyekszünk minél gyorsabban elvezetni, a rövid távú biztonságot a hosszú távú vízkészlet rovására vásároljuk meg.

A megoldást a zöld- és kékinfrastruktúra összehangolt fejlesztése kínálja. Ennek eszköztárába tartoznak a kisebb vízfelületek és időszakos tavak, a vízfolyásokon és árkokon kialakított, lefolyást lassító fenékgátak, a mezőgazdasági területek védőerdősávjai, a tetővizek elszikkasztása, valamint az esőkertek és a szikkasztóárkok létesítése. A város ezek egy részét már megvalósította vagy tervezi, a rendszerszintű kiterjesztés kereteit a készülő integrált települési vízgazdálkodási terv teremti meg.

5.2. Felszín alatti és felszíni vizek minősége, védelme

A vízellátás rendszere

Veszprém vízellátását és szennyvizének tisztítását a Bakonykarszt Zrt. biztosítja. A város ellátása négy nagy kapacitású vízbázisra épül – a Séd-völgyi, az Aranyos-völgyi, a Kádártai és a Gyulafirátóti vízbázisra –, ezek mellett a gyulafirátóti községi kút kizárólag Gyulafirátót városrészt látja el. Ez a szerkezet teszi lehetővé a vízellátó rendszer több irányból történő megtáplálását és a vízkormányzást, vagyis azt, hogy egy-egy vízkivételi mű kiesése vagy korlátozása esetén a többi átvegye a szerepét.

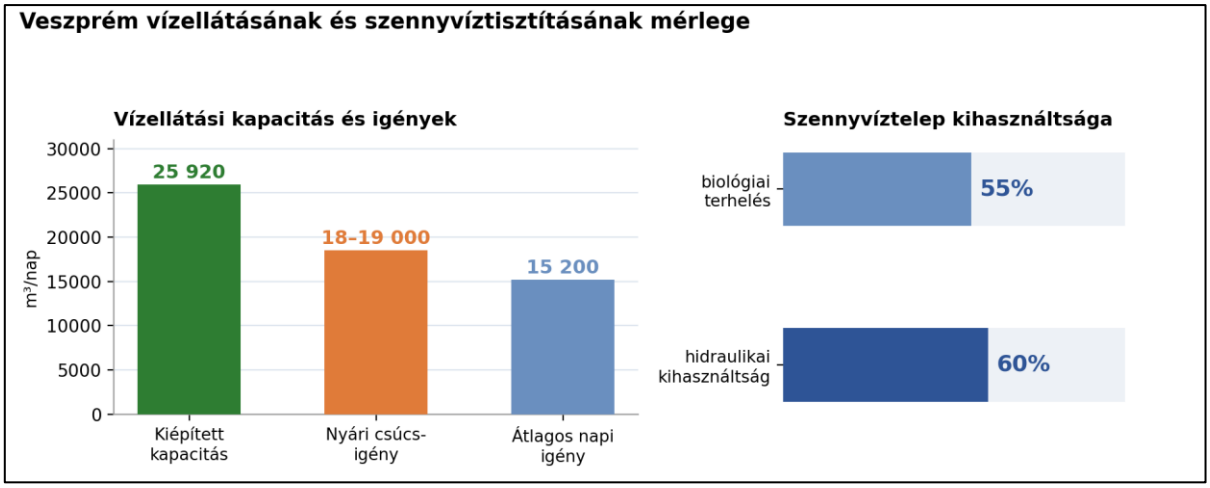

14. ábra: A vízellátás kapacitása és a jelentkező igények, valamint a szennyvíztisztító telep kihasználtsága. Forrás: Bakonykarszt Zrt., Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság.

A jelenlegi felszereltség mellett kitermelhető együttes kapacitás napi 25920 köbméter. Veszprém és a vízellátó rendszerhez kapcsolt települések – Szentkirályszabadja, Nemesvámos, Tótvázsony és Hidegkút – átlagos vízigénye ennél lényegesen alacsonyabb, naponta mintegy 15200 köbméter, amely a nyári csúcsidőszakban elérheti a 18-19 ezer köbmétert is. A rendszer tehát megfelelő tartalékkal működik. Magában Veszprémben a rendelkezésre álló víz mennyisége a legutóbbi teljes évi adatszolgáltatás szerint évi 3372966 köbméter, napi átlagban 9241 köbméter volt.

Vízbázis	Vízbeszerző, ellátómű	Kapacitás (m³/nap)
Séd-völgyi	Kiskúti fúrt kút	2 030

Vízbázis	Vízbeszerző, ellátómű	Kapacitás (m³/nap)
	Laczkó-karsztakna és Séd-völgyi kutak	8 100
	Lőtéri fúrt kút	1 540
Aranyos-völgyi	3. és 5. kút, valamint galéria	4 500
Kádártai	Galéria délkeleti ága	4 000
Gyulafirátóti	1-3. kutak	5 300
	Községi kút	450
Összesen		25 920

5. táblázat: A jelenleg üzemelő víztermelő telepek kapacitása. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

Több korábbi vízbeszerző mű – a Sintér-kút, valamint az Unger, a Lampert és a Kiskúti galéria – vízhozam és vízminőségi okok miatt kikerült az ellátásból; ezek a mintegy száztíz éve épült eredeti vízellátó rendszer vízbázisai voltak. A be nem kötött kutak ma passzív tartalékot képeznek, és a kiépített monitoringrendszer részeként megfigyelőkútként szolgálnak.

A vízminőség-ellenőrzés rendszere

A vízkészletek állapotát folyamatos, tervezett monitoring követi nyomon. Az ellenőrzés három, egymást kiegészítő célt szolgál: a termelőkutak – és ezen keresztül közvetve a fogyasztókhoz jutó ivóvíz – széles körű vizsgálatát, a vízgyűjtőn már ismert szennyezések állapotának és terjedésének követését a megfigyelőkutak révén, valamint a termelőkutakhoz áramló vízkészlet ellenőrzését, hogy egy újonnan megjelenő szennyezés időben kiderüljön.

A vizsgálatok körét a közcélú ivóvízművek, illetve szennyvízelvezető és -tisztító művek üzemeltetéséről szóló 16/2016. (V. 12.) BM rendelet, a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelmének határértékeiről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet, valamint az ivóvíz minőségi követelményeiről szóló 5/2023. (X. 25.) Korm. rendelet határozza meg. Ezeken felül minden egyes vízbázisra külön védőterületi határozat is érvényes, amely a jogszabályi minimumon túlmutató vizsgálatokat ír elő, kiterjedve az egészségre különösen veszélyes, rákkeltő és örökítőanyag-károsító anyagokra is. A rendszeresen vizsgált anyagcsoportok az általános vízkémiai paraméterektől a toxikus fémeken és félfémeken át a szerves mikroszennyezőkig terjednek; ez utóbbiak közé tartoznak az alifás és aromás szénhidrogének, a halogénezett – elsősorban klórozott – szénhidrogének, valamint a növényvédőszer-maradványok.

A vízbázisok állapota

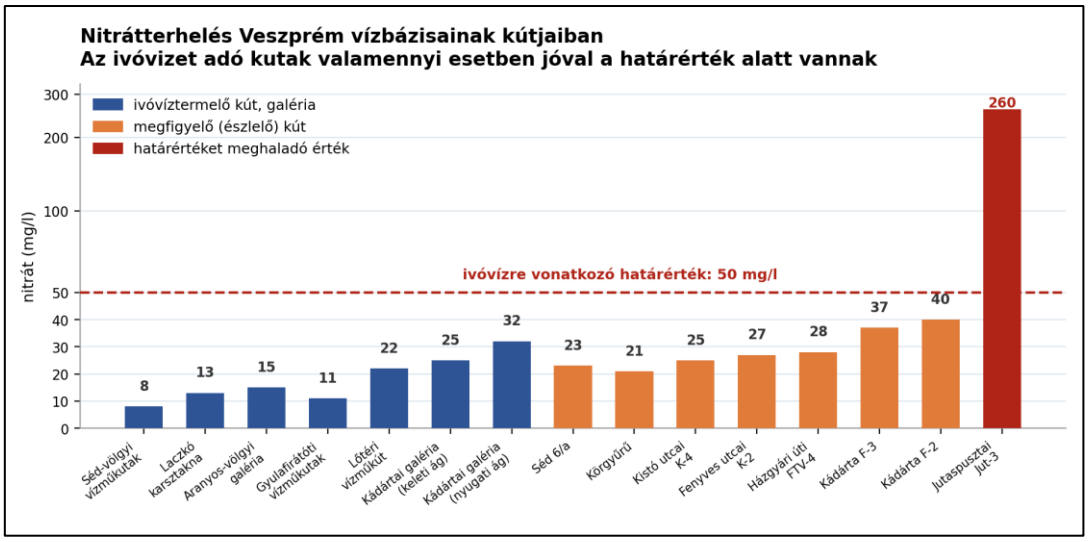

15. ábra: A nitrátterhelés alakulása a vízbázisok termelő- és megfigyelőkútjaiban, a legutóbbi átfogó vizsgálatsorozat jellemző értékei alapján. A kék oszlopok az ivóvizet adó műveket, a narancssárgák a megfigyelőkutakat jelölik. Megjegyzés: a függőleges tengely a jobb áttekinthetőség érdekében a felső tartományban összenyomott (logaritmikus) léptékű. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

A nitrát a karsztos vízkészletek legjellemzőbb terhelő anyaga, amely jellemzően kommunális és mezőgazdasági eredetű. Az ábra egyértelmű képet ad: a ténylegesen ivóvizet adó kutak és galériák valamennyi esetben jóval az ivóvízre megengedett ötven milligrammos határérték alatt maradnak, többségük annak felét sem éri el. A megfigyelőkutaknál már magasabb értékek is előfordulnak. Ezek nem jelentenek közvetlen ellátásbiztonsági kockázatot, mert az érintett kutak nem részei a termelő rendszernek, viszont pontosan azt a figyelmeztető szerepet töltik be, amelyre létesültek.

A szolgáltató értékelése szerint a mezőgazdasági területhasználatok növekvő nitrátterhelést jelentenek az üzemelő vízbázisokra. A jelzett, kiemelkedő értékek: a Séd-völgyi vízbázis vilmapusztai megfigyelőkútjában 118, a gyulafirátóti vízbázis Jutas-3 jelű kútjában 119, a kádártai F-2 kútban 66 milligramm nitrát literenként. Figyelmet érdemel, hogy a kádártai galéria nyugati ágában, amely vízminőségi okból tartósan ki van zárva az ellátásból, 58 mg/l nitrátot mértek. Mindez megerősíti, hogy a vízbázisok védelme nem korlátozódhat a pontszerű szennyezőforrásokra: a diffúz, mezőgazdasági eredetű terhelés mérséklése önálló feladat.

A csererdői iparterületen az 1970-es és 1980-as években bekövetkezett szennyezés hatása – a talajban és a talajvízben határérték feletti toxikus fémek és klórozott szénhidrogének – csak évtizedekkel később, a karsztvízkészletben megjelenve vált ismertté. Az érintett terület a gyulafirátóti vízbázis egyik hidrogeológiai védőterületi zónájába esik. A felülvizsgálat során végzett modellezés fontos összefüggést tárt fel: a szennyezés terjedési iránya a csapadékviszonyoktól függ. Száraz időszakban délnyugat felé, a Csatár-hegy irányába nyúlik el, átlagos beszivárgás esetén viszont északnyugatra, Márkó felé hajlik el.

A másik, további vizsgálatot és kárelhárítást igénylő eset az újmajori szén-tetraklorid-szennyezés, amely honvédségi területhez kötődik. Itt a kárelhárítás megindítása, illetve szükség esetén tisztítóberendezés biztosítása a vízmű számára megoldandó feladat.

Mindkét esetben a szennyezés terjedésének folyamatos nyomon követése szükséges.

A víztestek minősítése
Az Európai Unió vízpolitikai keretirányelve alapján készülő vízgyűjtő-gazdálkodási terv a vízkészleteket víztestekre bontva, egységes módszertannal minősíti. Mennyiségi szempontból a helyzet összességében kedvező: a vizsgált felszín alatti víztestek többsége a süllyedési és vízmérleg-vizsgálatok, valamint a felszíni vizekkel és a vizes élőhelyekkel fennálló kapcsolat alapján egyaránt jó minősítést kapott. Néhány víztestnél ugyanakkor már megjelenik a gyenge állapot kockázata, elsősorban a felszín alatti víztől függő ökoszisztémák állapotával összefüggésben.

A kémiai állapot ennél kedvezőtlenebb. A Séd-Nádor-vízgyűjtőhöz tartozó víztestek jó minősítést kaptak, a Veszprém és Várpalota térségi karsztvíztest összesített kémiai állapota azonban a nitrátterhelés miatt gyenge. Hasonló probléma jelentkezik a Balaton-felvidéki karsztnál is, ahol a nitrátkoncentráció tekintetében ráadásul romló tendencia mutatható ki.

Felszíni vizek
A vízügyi nyilvántartás szerint Veszprém közigazgatási területén nyolc vízfolyás található: a Veszprémi-Séd, a Kádártai-Séd, a Rátóti-Séd, a Tekeres-patak, a Békatói-árok, a Látóhegyi-árok, a Névtelen-2201 jelű vízfolyás, valamint a Veszprémi-Séd jobb parti mellékága. Ezek közül a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésében a Veszprémi-Séd, a Kádártai-Séd, továbbá a Békatói-árok mintegy egy kilométer hosszú szakasza áll.

A város területét érintő felszíni víztest a Veszprémi-Séd középső szakasza. Állapota összetett képet mutat: a hidromorfológiai értékelés jó minősítésű, vagyis a meder és az áramlási viszonyok viszonylag természetközeliek maradtak – ez városi vízfolyásnál korántsem magától értetődő –, és a fizikai-kémiai jellemzők terén sem mutatható ki jelentős probléma. A biológiai elemek alapján ugyanakkor a víztest mérsékelt minősítést kapott, és a minősítésben külön kiemelt szerepet kap a halállomány helyzete. A mérsékelt biológiai állapot a víztest összesített minősítését is meghatározza, vagyis a Séd e szakasza nem éri el a keretirányelv szerinti jó állapotot.

A vízügyi szakaszmérnökség tapasztalata szerint a 2026-os nyár kifejezetten aszályos időszaknak bizonyult. A veszprémi belterületi szakaszon a vízfolyás állandó jellege megmaradt, a város feletti egyes szakaszokon azonban a mederből a víz eltűnt, és a vízfolyás szakaszosan kiszáradt. Az őszi csapadékok hatására ez az állapot javulni látszik.

Mederfenntartás
A vízügyi igazgatóság a vizsgált időszakban a forrásaihoz mérten elvégezte a vagyonkezelésében lévő vízfolyások fenntartási feladatait. A kaszálási időszakban rendszeresen kaszálták a Veszprémi-Séd belterületi szakaszának túlnyomó részét, a beépítettség és a parkosítás miatt azonban több olyan patakszakasz is van, amely fenntartógépekkel nem közelíthető meg. Kotrást és iszapmentesítést a vízfolyáson nem végeztek. Az elburjánzott vízi növényzet mozaikos visszaszorítása a Séd városi belterületi szakaszán ismét tervezésre került.

5.3. Vízbázisvédelem
Egy vízbázis akkor minősül sérülékenynek, ha a vizet adó réteg felett nincs összefüggő, vízzáró képződmény, így a felszínről leszivárgó szennyezőanyagok előbb vagy utóbb elérhetik a vízkivételi helyeket. Veszprém térsége karsztos tározó szempontjából a fokozottan sérülékeny kategóriába tartozik. Ennek oka a város földtani felépítésében keresendő. Az ivóvizet adó kutak és galériák a térségben nagy vastagságban jelen lévő, felső-triász korú karbonátos képződményekben tározódó, hidraulikailag egybefüggő főkarsztvizet csapolják meg. A karszt

utánpótlódását a beszivárgó csapadékvízből nyeri, amely a foltszerű beszivárgás mellett töréses, repedéses rendszerek és tektonizált zónák mentén jut a tárolókőzetbe. A vízbázisok és utánpótlódási területeik túlnyomórészt fedetlen karsztra esnek, ahol a kőzetet csak vékony talajtakaró, illetve helyenként, foltszerűen fél és öt méter közötti vastagságú lösz vagy kavicsos agyag borítja. Ezekben a rétegekben érdemi szűrőhatással nem lehet számolni, a repedésekkel átjárt karsztban pedig az átlagosnál lényegesen nagyobb felszín alatti áramlási sebességek alakulhatnak ki. A karsztos vízadó jellegéből adódóan a gyorsan bejutó szennyezés eltávolítása, vagy akár csak helyben tartása sok esetben lehetetlen.

A védőterületek rendszere

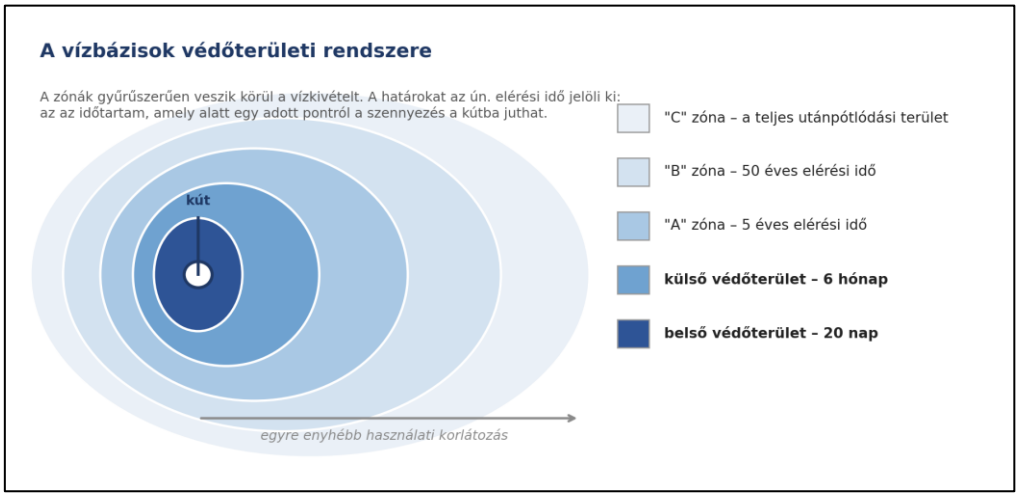

16. ábra: A vízbázisok védőövezeti rendszerének felépítése az elérési idők alapján. Forrás: Saját szerkesztés.

A vízbázisok védelmét a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szabályozza, amely a védőövezeteket nem távolság, hanem úgynevezett elérési idő alapján jelöli ki. Az elérési idő azt az időtartamot jelenti, amely alatt egy adott pontról a vízrészecske – és vele együtt az esetleges szennyezés – a vízkivételig eljut. A zónák gyűrűszerűen veszik körül a kutat, és a korlátozások kívülről befelé haladva egyre szigorúbbá válnak.

A veszprémi vízbázisok védőterületi helyzete

A védőterületek kijelölése hosszú szakmai folyamat eredménye. A kormány 1995-ben döntött az ivóvízbázisok védelmére vonatkozó célprogram diagnosztikai szakaszának beindításáról; ennek keretében készült el a négy fő veszprémi ivóvízbázis diagnosztikája, valamint biztonságba helyezési és biztonságban tartási terve. A munka a meglévő termelőkutak és a vizsgálat során mélyített megfigyelőkutak adatainak teljes körű feldolgozásával, hidrodinamikai modellezéssel történt. Ezt követően, a 2009 és 2011 közötti időszakban, uniós pályázat keretében került sor a gyulafirátóti községi kút hasonló vizsgálatára is. Ennek eredményeként ma Veszprém valamennyi vízbázisa védőterülettel rendelkezik.

Vízbázis	A védőterületet elrendelő határozat
Séd-völgyi vízbázis	KDT KTVF 5687/2008.
Gyulafirátóti vízbázis	KDT KTVF 30801/2008.
Aranyos-völgyi vízbázis	KDT KTVF 65193/2009.
Kádártai vízbázis	KDT KTVF 45195/2010. (egyben a közös „C" védőterületet is)
Gyulafirátót községi kút	KDT KTVF 77776/2011. (jogerős: 2011. október 24.)

4. táblázat: A veszprémi vízbázisok védőterületét elrendelő határozatok. Forrás: Bakonykarszt Zrt., Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság.

A védőterületek műszaki felülvizsgálata két vízbázis esetében már megtörtént: a gyulafirátótinál 2012-ben, a Séd-völgyinél 2013-ban. A felülvizsgálat eredményei alapján – a részben megváltozott hidraulikai állapot miatt – mindkét vízbázisnál módosultak a védőterületi határok, elsősorban a hidrogeológiai „B" zóna északnyugati és nyugati, illetve délnyugati oldalán. A határozatok módosítása a vízügyi hatóságnál folyamatban van; a Séd-völgyi vízbázis külső védőterületére vonatkozó használati korlátozási munkarészek aktualizálása a kerékpárút létesítésével összefüggő tulajdoni változások miatt vált szükségessé.

A védőterületi határok terepi megjelölése alapvető megelőző eszköz: táblák hiányában a területhasználók gyakran nem is tudják, hogy védett övezetben járnak el. A vízbázisokat üzemeltető szolgáltató korábban komplex tervet készített a kitáblázáshoz, amely digitális helyszínrajzot és a táblák javasolt tartalmát egyaránt tartalmazza.

A területfelhasználás és a vízbázisvédelem ütközése

Veszprém teljes közigazgatási területe valamilyen vízbázisvédelmi övezetbe esik. Ebből következően új parcellázás, új beépítési övezet kialakítása vagy módosítása esetén a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet alapján egyedi kockázatértékelési vizsgálat szükséges, illetve be kell szerezni a vízbázisokat üzemeltető szolgáltató állásfoglalását.

A Csatár-hegy a Séd-völgyi vízbázis hidrogeológiai „A" zónájában fekszik, vagyis olyan területen, ahonnan egy esetleges szennyezés öt éven belül elérheti az ivóvizet adó kutakat. A területen nincs kiépített ivóvíz- és szennyvízcsatorna-hálózat, a nem megfelelően zárt házi szennyvíztárolókból pedig jelentős mennyiségű szennyvíz szikkadhat el a talajba, közvetlenül a legérzékenyebb védőzónában. A településtervi dokumentumok ezt a helyzetet a vízbázis és a felszín alatti vizek szempontjából jelentős kockázatként azonosítják. A terület közműves ellátásának rendezése ezért nem pusztán kényelmi, hanem vízbázisvédelmi kérdés.

A mennyiségi védelem

A vízbázisvédelem hagyományosan a minőség védelmét jelentette, az elmúlt évek tapasztalatai alapján azonban egyre nagyobb súlyt kap a mennyiségi oldal is. A térség karsztos vízkészletei kizárólag a beszivárgó csapadékból pótlódnak, ezért a lehulló csapadék minél nagyobb arányú helyben tartása és beszivárgásának biztosítása vízkészlet-gazdálkodási szempontból alapvető feladat, a mennyiségi védelem másik eleme a vízkivételek szabályozása. A 2015 óta tartó, halmozottan csapadékhiányos időszak hatását jól mutatják a regionálisan süllyedő karsztvízszintek és a csökkenő forráshozamok. A vizsgált év rendkívüli szárazsága ezt a folyamatot tovább erősítette.

A szakmai javaslatok ezért a vízvisszatartási lehetőségek komplex, a teljes veszprémi vízgyűjtőre kiterjedő vizsgálatát szorgalmazzák, különös tekintettel a karsztos területek sajátosságaira és azokra a tényezőkre, amelyek a lefolyást az arra alkalmas helyeken

késleltetik. Ez több szakterület összehangolt munkáját igényli: a hidrológiai viszonyok elemzését, a karsztvíztároló védelmi szempontjainak nagy súlyú figyelembevételét, valamint a befogadók kapacitásának és állapotának párhuzamos vizsgálatát.

A 2026. évben elkészül Veszprém Megyei Jogú Város Komplex Integrált Települési Vízgazdálkodási Terve és Komplex Vízrendezési Akcióterve. A dokumentum célja éppen az, hogy a korábban külön kezelt szempontokat – a vízkárelhárítást, a csapadékvíz-gazdálkodást és a vízkészletek védelmét – egyetlen, összehangolt rendszerbe fogja. Ezzel megteremtődik a keret ahhoz, hogy a csapadék helyben tartása ne egyedi beavatkozásokként, hanem városi szintű, tervezett programként valósuljon meg.

5.4. Ivóvízellátás

Veszprém Megyei Jogú Város és néhány környező település vízellátását és szennyvízének tisztítását is a Bakonykarszt Zrt. biztosítja.

Veszprém városának és a város ivóvíz-ellátási rendszeréhez hozzákapcsolt környező településeknek vízigénye jelenleg átlagosan 15.200 m^3/nap, amely a nyári csúcsban elérheti a 18-19.000 m^3/napot is. A fenti mennyiségekben benne foglaltatik a vízellátó rendszerhez kapcsolt települések – Szentkirályszabadja, Nemesvámos, Tótvázsony, Hidegkút – vízfelhasználása is.

Az alábbi táblázatban a jelenleg üzemelő víztermelő telepek és azok kapacitásai láthatók. Az alábbi kapacitások a jelenlegi felszereltség melletti kivehető vízhozamokat tüntetik fel.

Vízbázis neve	**Vízbeszerző,- ellátómű neve**	**Kapacitás (m^3/nap)**
Séd-völgyi vízbázis	Kiskúti fúrt kút	2 030
	Laczkó karsztakna	8 100
	Sédvölgyi kutak	
	Lőtéri fúrt kút	1 540
Aranyosvölgyi vízbázis	Aranyosvölgy 3. és 5. kút	4 500
	Aranyosvölgyi galéria	
Kádártai vízbázis	Kádártai galéria DK-i ág	4 000
Gyulafirátóti vízbázis	Gyulafirátóti 1-3. kutak	5 300
	Gyulafirátóti községi kút	450
	Összesen:	**25 920**

5. táblázat: Jelenleg üzemelő víztermelő telepek és azok kapacitásai. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

Ellátott települések		Kútműszaki, víztermelési és vízminőségi jellemzők										
Vízbázis	Vízbeszerzőművek, vízellátórendszerek	Üzemeltetés módja	Talpmélység	Szűrőzés tereptől	Kút kapacitása	Vízbázis kapacitása	Szolgáltatható vízmennyiség	Víztermelés 2021-ban	Vízadó		Általános vízminőségi kép	Ismert vízminőségi, műszaki probléma, egyéb megjegyz.
		Ü/AT/PT	(m)	(m-m)	(m^3/d)	(m^3/d)	(m^3/d)	(m^3/d)	típusa	védettsége	(2015-2021. évi vízvizsgálatok alapján)	
Veszprém-Gyulafirátót-Kádárta--Szentkirályszabadja-Nemesvámos-Hidegkút-Tótvázsony												
Veszprém Sédvölgyi vízbázis	Sédvölgy 1. kút	Ü	150,0	26,3-135,0	7390	23500	12000	1643	karszt	érzékeny	nitrát: 7-11 mg/l, fajl.vez.kép.: 590-620 µS/cm, össz.CaO: 210-230 mg/l	
	Sédvölgy 2. kút	AT	150,0	35,2-150,0	4100			0			nitrát: 7-9 mg/l, fajl.vez.kép.: 630-640 µS/cm, össz.CaO: 210-230 mg/l	
	Sédvölgy 3. kút	PT	150,0	47,9-150,0	2260			0			nitrát: 8-10 mg/l, fajl.vez.kép.: 620-630 µS/cm, össz.CaO: 210-230 mg/l	tartalék (jelenleg megfigyelő) kút, vízhálózatba nincs bekötve
	Sédvölgy 4. kút	Ü	150,0	26,1-131,1	2460			10			nitrát: 11-12 mg/l, fajl.vez.kép.: 630-690 µS/cm, össz.CaO: 210-230 mg/l	Csatár-hegy vízellátására kártyás víznyerőhelyhez bekötve
	Sédvölgy 5. kút	PT	130,6	41,0-121,0	1600			0			nitrát: 20-25 mg/l, fajl.vez.kép.: 650-660 µS/cm, össz.CaO: 210-240 mg/l	tartalék (jelenleg megfigyelő) kutak, vízhálózatba nincsenek bekötve
	Sédvölgy 6. kút	PT	150,0	34,0-132,7	2050			0				
	Csatárvölgy 1.	PT	95,0	21,0-82,9	3390			0			nitrát: 8 mg/l, fajl.vez.kép.: 620 µS/cm, össz.CaO: 230 mg/l	
	Csatárvölgy 2.	PT	100,0	25,6-92,1	3900			0				
	Laczkó karsztakna	Ü	22,5	táró	2500			1677			nitrát: 10-15 mg/l, fajl.vez.kép.: 610-620 µS/cm, össz.CaO: 200-230 mg/l	
	Lőtéri fúrt kút	Ü	155,0	78,4-140,0	1800			2041			nitrát: 18-25 mg/l, fajl.vez.kép.: 620-640 µS/cm, össz. CaO: 200-230 mg/l	fajlagos vízhozam csökkent
	Kiskúti fúrt kút	AT	120,0	35,0-120,0	2770			0			nitrát: 8-15 mg/l, fajl.vez.kép.: 600-640 µS/cm, össz.CaO: 210-230 mg/l	gyakori bakteriális probléma, erős csőkorrózió

6. táblázat: Veszprémi vízbázisok kútműszaki, víztermelési és vízminőségi jellemzői. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

Ellátott települések		Kútműszaki, víztermelési és vízminőségi jellemzők										
Vízbázis	Vízbeszerzőművek, vízellátórendszerek	Üzemeltetés módja	Talpmélység	Szűrőzés tereptől	Kút kapacitása	Vízbázis kapacitása	Szolgáltatható vízmennyiség	Víztermelés 2021-ban	Vízadó		Általános vízminőségi kép	Ismert vízminőségi, műszaki probléma, egyéb megjegyz.
		Ü/AT/PT	(m)	(m-m)	(m^3/d)	(m^3/d)	(m^3/d)	(m^3/d)	típusa	védettsége	(2015-2021. évi vízvizsgálatok alapján)	
Veszprém Aranyosvölgyi vízbázis	Aranyosvölgy 3. kút	AT	30,0	9,8-29,0	2770	4500	4500	2	karszt	érzékeny	nitrát: 13-16 mg/l, fajl.vez.kép.: 680-700 µS/cm, össz.CaO: 210-240 mg/l	a 3. és 5. sz kutak között intenzív egymásra hatás tapasztalható, az 5. sz. kútból is kivehető a 3. sz. kútnál megadott hozam
	Aranyosvölgy 4. kút	PT	30,0	3,6-30,0	230			0				
	Aranyosvölgy 5. kút	Ü	30,0	16,9-28,9	1070			1732				
	Aranyosvölgyi galéria	Ü	-	galéria	1800			1187				
Kádártai vízbázis	Kádártai galéria ÉNY-i ág	PT	-	galéria	3000	8000	5000	0	karszt	érzékeny	nitrát: 25-35 mg/l, fajl.vez.kép.: 710-740 µS/cm, össz. CaO: 240-260 mg/l	magas nitráttartalom miatt vízellátásból tartósan kizárva
	Kádártai galéria DK-i ág	Ü	-	galéria	5000			2470			nitrát: 25-30 mg/l, fajl.vez.kép.: 620-640 µS/cm, össz.CaO: 200-240 mg/l	
Veszprém Gyulafirátóti vízbázis	Gyulafirátót 1. kút	Ü	120,0	71,0-101,0	2870	8000	6800	2159	karszt	érzékeny	nitrát: 10-15 mg/l, fajl.vez.kép.: 550-570 µS/cm, össz.CaO: 190-220 mg/l	a térségben a karsztvíz szintje markánsan megemelkedett, fajlagos vízhozam nőtt, építéskori állapothoz képest nagyobb kivehető vízmennyiség
	Gyulafirátót 2. kút	Ü/AT	250,0	45,0-237,4	1030			96			nitrát: 7-10 mg/l, fajl.vez.kép.: 600-610 µS/cm, össz.CaO: 200-220 mg/l	
	Gyulafirátót 3. kút	AT	107,0	25,0-88,5	3000			518			nitrát: 20-28 mg/l, fajl.vez.kép.: 510-520 µS/cm, össz.CaO: 180-200 mg/l	
	Gyulafirátót 4. kút	PT	102,9	29,8-84,2	2460			0			-	nitráttartalom és egyéb szennyezés miatt üzemen kívül helyezett kutak (tartós üzemmódban nitrát nőhet)
	Gyulafirátót 5. kút	PT	100,5	28,4-89,7	2980			0			nitrát: 18-20 mg/l, fajl.vez.kép.: 560 µS/cm, össz.CaO: 180-220 mg/l	
	Gyulafirátót 6. kút	PT	103,0	25,8-100,0	1230			0			-	
	Gyulafirátót községi kút	Ü	182,0	132,1-177,6	450	450	450	328	karszt	részlegesen védett	nitrát: 6-8 mg/l, fajl.vez.kép.: 570 uS/cm, össz.CaO: 190-260 mg/l	fajlagos vízhozam csökkent

7. táblázat: Veszprémi vízbeszerzőművek víztermelése (m^3). Forrás: Bakonykarszt Zrt.

	Aranyosvölgy 3.	Aranyosvölgy 4.	Aranyosvölgy 5.	Aranyosvölgy galéria	Kiskúti fúrt kút	Lőtéri fúrt kút	Sédvölgy 1.	Sédvölgy 2.	Sédvölgy 4. (Csatár-hegy vízvételezés)	Laczkó karsztakna	Gyulafirátót 1.	Gyulafirátót 2.	Gyulafirátót 3.	Gyulafirátót fk.	Kádártai galéria
2025 október	25 034	0	30 540	37 792	0	48 473	18 215	0	455	62 971	73 088	3 248	23 381	9 410	69 820
2025 november	24 129	0	29 591	36 235	0	45 307	20 684	0	420	60 510	71 236	3 082	19 208	8 864	64 912
2025 december	24 660	0	29 175	38 912	0	48 017	14 706	0	369	64 753	68 677	3 180	19 263	9 785	71 958
2026 január	25 907	0	31 682	40 869	0	50 644	18 860	0	0	74 284	84 460	3 612	28 620	10 463	71 532
2026 február	23 069	0	26 522	38 507	0	44 924	20 130	0	0	67 451	84 122	3 652	29 789	9 127	65 048
2026 március	25 897	0	31 192	41 408	0	49 883	21 847	0	0	74 350	92 607	4 026	33 342	10 402	72 084
2026 április	24 401	0	29 842	38 601	0	47 771	22 611	0	2 257	69 982	95 620	4 803	33 263	9 867	64 744
2026 május	25 546	0	32 671	37 723	0	50 881	31 740	0	3 163	70 512	96 424	7 164	34 606	10 748	68 340
2026 június	25 843	0	38 060	30 879	0	51 450	32 908	0	3 762	69 937	111 725	8 533	47 058	10 927	58 747
2026 július	28 517	0	49 558	27 306	0	53 698	39 306	0	810	67 599	99 684	9 659	48 446	11 211	63 916
2026 augusztus	29 363	0	51 717	20 455	0	49 788	46 709	0	920	69 273	96 779	8 658	42 328	10 916	64 357
2026 szeptember	30 189	0	59 184	4 849	0	49 092	32 278	0	535	63 563	89 639	6 187	33 625	10 046	61 516
Összesen	**312 555**	**0**	**439 734**	**393 536**	**0**	**589 928**	**319 994**	**0**	**12 691**	**815 185**	**1 064 061**	**65 804**	**392 929**	**121 766**	**796 974**
Vízbázisonként	**1 145 825**				**1 737 798**						**1 522 794**			**121 766**	**796 974**

8. táblázat: Veszprémi vízbeszerzőművek víztermelése (m^3). Forrás: Bakonykarszt Zrt.

Számos vízbeszerző mű – Sintér-kút, Unger, Lampert, Kiskúti galériák – a vízhozam és vízminőségi okok miatt a vízellátásból kikapcsolásra került. Ezek a kutak és vízbázisok a valamikori, 110 évvel ezelőtt megépített vízellátó rendszer vízbázisai voltak.

További, még nem bekötött kutak állnak azonban még rendelkezésre, ha a vízigények jelentősen megemelkednének. Ezek a kutak jelenleg passzív tartalékok, ezért megfigyelőkútként szolgálnak a kiépített monitoring rendszer részeként.

5.5. Szennyvízelvezetés, -tisztítás

Veszprém város kommunális szennyvíz csatornahálózatát és a szennyvíztisztító telepet a Bakonykarszt Zrt. üzemelteti. A szennyvíztisztító mű három fokozatú technológiával működik, úgymint fizikai, biológiai és tápanyag eltávolító rendszerrel. A tisztított elfolyó szennyvíz – folyamatos laboratóriumi vizsgálata mellett – befogadója a Séd felszíni vízfolyás egyedi határértékkel. A technológia során keletkezett szennyvíziszapot először sűrítik, majd szárítják. A meglévő telepre száraz időben 12.000-15.000 m^3/nap mennyiségű szennyvíz érkezik. Csapadékos időben a beérkező vízmennyiség elérheti ennek a másfél-kétszeresét is. A város területén működő ipari üzemek tisztítatlan, valamint részlegesen tisztított, előtisztított szennyvizeit is a városi szennyvíztisztító telep fogadja. Veszprém keletkező szennyvizei a városi szennyvíztisztító telepen kerülnek megtisztításra, a tisztított szennyvíz a Veszprémi-Séd 30+430 kilométerszelvényébe kerül bevezetésre.

A nagyobb kibocsátók között megtalálhatók közintézmények és ipari üzemek egyaránt.

Kibocsátó	Fogyasztási hely címe	Szennyvíz-mennyiség m^3/év
JOST Hungária Bt	Veszprém, Henger u. 1.	9.344
TESCO-GLOBÁL Áruházak Zrt.	Veszprém, Külső-Kádártai u. 3.	13.305
VALEO Autoelectric Magyarország Kft.	Veszprém, Piramis u. 1.	15.947
PANNON Egyetem	Veszprém, József A. u. 34.	47.313
Veszprém Megyei Büntetésvégrehajtási Intézet	Veszprém, Külső-Kádártai u. 12.	47.106
Savenica Fromage Zrt.	Veszprém, Kistó u. 9.	57.251
UNILEVER Magyarország Kft.	Veszprém, Kistó u. 5.	82.722
HARIBO HUNGÁRIA Kft.	Nemesvámos, Külterület	66.985
Continental Automotive Hungary Kft.	Veszprém, Házgyári u. 6-8.	9.069
Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság	Veszprém, Kórház u.	72.494
Nemzeti Sportügynökség Nonprofit Zrt.	Veszprém, Külső-Kádártai u.	59.026
Kittenberger Kálmán Nonprofit Kft.	Veszprém, Kittenberger u.	61.351
PL Beauty Cosmetics Kft	Veszprém, Juhar u.	17.501
KLH_Masters Kft.	Veszprém, Jutasi út 53.	13.726
Magnum ICC Hungary Kft.	Veszprém, Kistó u. 5.	42.456
MÁV SZEMÉLYSZÁLLÍTÁS	Veszprém	9.964

9. táblázat: Veszprém és környéke nagyobb szennyvízkibocsátói. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

A következő táblázatban szerepel a veszprémi szennyvíztisztítóba előtisztított szennyvizet a csatornahálózaton keresztül bebocsátó vállalkozások, közületek listája. A listában nem szerepelnek ugyan, de a hatályos jogszabályoknak megfelelően, a benzinkutaknak és a meleg ételt készítő éttermeknek is kell rendelkezniük a szénhidrogének (olajok, zsírok) leválasztására alkalmas előtisztítókkal.

Kibocsátó	Kibocsátó telephelye	Előtisztító	Kibocsátott szennyvíz minősége
UNILEVER Magyarország Kft.	8200 Veszprém. Kistó utca 5.	Fizikai kémiai tisztítás	csatorna határérték
Savenica Fromage Zrt.	8200 Veszprém. Kistó utca 9.	Fizikai kémiai tisztítás	csatorna határérték
Howmet-Köfém Kft.	8248 Nemesvámos. Dózsa Gy. u. 2/A.	Kémiai tisztítás	csatorna határérték
Pannon Egyetem. Radiokémia Intézeti Tanszék	8201 Veszprém. Egyetem u. 10.	Időszakos betározás	csatorna határérték
Jost Hungária Bt.	8200 Veszprém. Henger u. 1.	Kémiai tisztítás	csatorna határérték

10. táblázat: A veszprémi szennyvíztisztítóba a csatornahálózaton keresztül előtisztított szennyvizet bebocsátó vállalkozások, közületek. Forrás: Bakonykarszt Zrt.

5.6. Szennyvíz, ivóvíz és csapadékcsatorna fejlesztések, rekonstrukciók

A szolgáltató a vizsgált időszakban számos ivóvíz- és szennyvízhálózati rekonstrukciót, valamint gépészeti és irányítástechnikai felújítást végzett. A Bakonykarszt Zrt. az alábbi területeken végzett víziközmű kivitelezéseket:

- Kádárta gépház, kerítés felújítás
- FI-2024-3414 Veszprém-Kádárta vízműtelep, Napelem park létesítése
- Kádárta, glóbusz PLC csere
- Vp.-Szentkirályszabadja ivóvíz távvezeték felújítása - kivitelezés
- Szentkirályszabadja távvezeték II. ütem ivóvízvezeték rekonstrukció (1000 m NA200 ac)
- Veszprém, Rozmarig utca ivóvízvezeték rekonstrukció tervezés
- Veszprém, Kiskőrösi u. 61-69. közötti szakasz vízvezeték rekonstrukció
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Almádi-Cholnoky körforgalomtól a Lóczy-Cholnoky körforgalomig (ivóvíz: 220 fm DN300)
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Egry József utca - Paál László utca - Dugovics utca (ivóvíz: 410 fm DN150, 420 fm DN100)
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Hérics és Sáfrány utca (ivóvíz: 870 fm DN100)
- Veszprém Aranyosvölgy 3. sz. fúrt kút szivattyú csere
- Veszprém Laczkó karsztakna szivattyú csere
- Veszprém Lőtéri fúrt kút szivattyú csere
- Hidegkút, nyomásfokozó gépház, szivattyú csere
- Veszprém, Kádárta vízműtelep II. sz. átemelő szivattyú javítás
- Veszprém, 1. sz. átemelő szivattyú javítás
- FI-2024-3293 Veszprém szennyvíztisztító telep 2 db gépirács pótlása
- FI-2024-3292 Veszprém szennyvíztisztító telep 1 db idegenanyag leválasztó pótlása
- Veszprém szennyvíztisztító telep, Vassó adagoló állomás: gépészeti felújítás"
- Veszprém szennyvíztisztító telep SEEPEX szivattyú felújítása
- Veszprém szennyvíztisztító telep, Seepex szivattyú felújítás
- Veszprém iszapvíztelenítő berendezés felújítása
- Veszprém szennyvíztisztító telep futómacska beszerzés
- Veszprém szennyvíztisztító telep, szivattyú felújítás
- Veszprém szennyvíztisztító telep 1. sz. gázmotor felújítás
- Veszprém szennyvíztisztító telep 1 db 4 m3-es vas-klorid tároló tartály szállítása

kármentővel
- Veszprémi szennyvíztisztító telepen lévő I. rothasztótorony keverőjéhez villanymotor
- Veszprém szennyvíztisztító telep késtolózár hajtómű beszerelése
- Veszprém szennyvíztisztító telep Iszapcentrifuga gépház villamos szekrény felújítása
- Veszprém szennyvíztisztító telep sűrítő-beoldóhoz frekvenciaváltó berendezés beszerzés
- Veszprém szennyvíztisztító telep oldott oxigén mérő cseréje
- Veszprém szennyvíztisztító telep gáztartály gázérzékelő csere
- Veszprém-Gyulafirátót III. sz. Szennyvízátemelő villamos és irányítástechnikai rekonstrukció
- Veszprém szennyvíztisztító telep 1. biológiát kezelő 0,4 kV-os elosztó, és vezérlőszekrény villamos felújítása
- Veszprém VIII. sz. szennyvízátemelő PLC csere
- Veszprém szv rendszeren PLC csere (1 db)
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Hérics és Sáfrány utca (szennyvíz: 870 fm DN300)
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Egry József utca - Paál László utca - Dugovics utca (szennyvíz: 900 fm DN300, 20 fm DN200)
- Veszprém 2030 útfelújításokhoz kapcsolódva: Veszprém Rozmaring utca szennyvízcsatorna rekonstrukció (660 fm 30 b)
- Veszprém Szentkirályszabadja távvezeték III. ütem
- Veszprém szennyvíztisztító telep kén-hidrogén távadó
- Veszprém-Kádárta hypoadagoló szivattyú tartállyal
- Veszprém-Gyulafirátót kutak szinttávadó
- Veszprém kén-hidrogén távadó
- Veszprém szvtt. Szivattyú felújítás
- Veszprém Halastó utca átemelő szivattyú
- Veszprém szenyvíztisztító telep tetőszerkezet csere
- Veszprém szvtt. Flygt szivattyú tartózváz pótlás
- Veszprém szvtt. rácsgépház felújítás (kapu cserék)
- Veszprém szvtt. Flygt keverő felújítás
- Veszprém Szennyvíztisztító Telep- Hiller DP45-422 BD (H2820) centrifuga gép. felúj.
- Veszprém szvtt. Ipari térburkolat felújítás
- Veszprém szvtt. Ipari térburkolat felújítás
- Veszprém,szvtt.rácsgépház felújítás
- Veszprém,szvtt JMS208 típ.gázmotor füstgáz-hőcserélő
- Veszprém-Gyulafirátót Flygt 3252,181sziv.jav.járókerék csere
- Veszprém szvtt. Hiller centrifuga felújítás
- Veszprém 3057/46 hrsz.-n lévő tolózárakna és 3286/1 hrsz. között, az út alatti védőcsőben lévő gerincvezeték (DN 250 acél) cseréje (D250 KPE, 25 m)
- Veszprém, Lovassy L. Gimnázium bekötés csere (D90 KPE 10m)
- Veszprém, Nagytó u. 2.bekötés csere
- Veszprém, Papvásár u. 33. bekötés csere
- Veszprém-Gyulafirátót, Forrás u. 1. bekötés csere
- Veszprém-Gyulafirátót, Haraszt u. 65. bekötés csere
- Veszprém, Budapest-Pipacs u. vízvezeték kiváltás
- Veszprém, Varga u. tolózáróaknák szerelvények bőv.
- Veszprém, Budapest út - Pipacs u. vízvezeték kiváltás (D400 saválló 12 m)
- Veszprém, Hársfa utca 31. bekötés csere (D25 KPE 6m)
- Veszprém-Kádárta, Egres u. 12. bekötés csere
- Veszprém Nárcisz utca 14. bekötés csere
- Vp-Gyulafirátót, Haraszt u. 60. bek. csere (D25 KPE 12m)

5.7. Vízjogi eljárások

Veszprém város közigazgatási területét érintő vízbázisok hatósági határozattal kijelölésre kerültek, amely határozatok az Önkormányzat részére megküldésre kerültek, azokban a 2026. évben módosulás nem volt. A védőterületeket és az azokra vonatkozó – jogszabályokban és a kijelölő hatósági határozatokban szereplő – rendelkezéseket, korlátozásokat, tiltásokat a HSZT-ben és TRT-ben szerepeltetni kell. Ezen rendelkezéseket, korlátozásokat és tiltásokat mind a hatóságoknak, mind a vízbázis üzemeltetőjének tevékenysége során érvényesítenie kell.

Veszprém város teljes területe a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület. Veszprém város saját ivóvízbázisának védőterületén helyezkedik el, amely részben nyílt karsztos terület is. Az ivóvízbázis felszíni szennyezésből eredő elszennyeződésre érzékeny, ezért a tevékenységek engedélyezésénél és végzésénél fokozott hangsúlyt kell fordítani minden szervezetnek és lakosnak az ivóvízbázis védelmére.

Az ivóvízbázis vízminőségét a Bakonykarszt Zrt. ellenőrzi rendszeresen, így erre vonatkozóan a legaktuálisabb adatbázissal és azok értékelésével a Bakonykarszt Zrt. rendelkezik. Tekintettel arra, hogy az ivóvízbázis a város alatt terül el, annak minősége reprezentálja a felszín alatti karsztvíz minőségét is.

A vízügyi hatóság közlése alapján a felszín alatti vizek tekintetében egy veszélyeztető szennyezés vált ismertté. A Magnum veszprémi jégkrémgyárának esővíz gyűjtőrendszerébe került technológiai szennyvíz. Itt jelentős részében burkolt árokba, kis szakaszon burkolatlan árokba került a szennyezett víz, melyet a szennyező üzem rövid időn belül szivattyúzással eltávolított.

A VKSZ Zrt. a Veszprém 0105/1 hrsz.-ú hulladéklerakó kármenetsítéséhez kapcsolódó monitoring jelentés alapján lehet szennyezettségről beszélni. A város területéről benyújtott egyéb monitoring eredmények intézkedést igénylő szennyezettséget nem mutatnak, vízminőség romlást nem jeleznek.

A felszíni vizek tekintetében a városon keresztül folyó Séd patak emelendő ki. A patak vonatkozásában két szennyezésről szereztünk tudomást 2026. évben. Az egyik a Jókai Mór u. 31. környékén becsatlakozó csatornából történő szennyezésre vonatkozott. A hatósági vizsgálat idején nem lehetett azonosítani a szennyezést, a csatornát a Bakonykarszt Zrt. üzemelteti, a Zrt. végezte a felderítést. Azóta bejelentés erről a helyről nem érkezett. A másik esetben Sóly környékén észleltek nagy mennyiségben halpusztulást a patakban. A horgászok Veszprém területén is láttak haltetemet. A hatósági vízminták már nem mutattak halpusztulást okozó szennyezést, a szennyezőforrást nem lehetett azonosítani, a szennyvíztelep üzemeltetője pedig nyilatkozott arról, hogy a szennyvíztelepen nem volt olyan meghibásodás vagy üzemzavar, amely halpusztuláshoz vezető szennyezést okozott volna. Veszprém területéről bejelentés már nem érkezett a továbbiakban szennyezésről.

Egy esetben intézkedett a vízügyi hatóság a Séd patakból történő engedély nélküli vízkivétel miatt. Itt a vízkivétel növények öntözése érdekében történt. A hatóság felhívására a vízkivétel megszüntetésre került, és eltávolításra került a vízkivételre szolgáló mobil szivattyú a patakból. Több bejelentés erre vonatkozóan nem érkezett.

Az elmúlt időszakban nem lehet kiemelni jelentősnek mondható vízilétesítmény engedélyezését. A vízügyi hatósági engedélyek néhány kút és a hozzájuk kapcsolódó esetleges egyedi vizsgálatra, néhány esetben víziközmű hálózatbővítésre terjedtek ki. Ezek mellett néhány esetben került kiadásra tisztított szennyvíz, illetve csapadékvíz kibocsátásra szóló vízvédelmi hatósági engedély. A hatósági engedélyezés mellett a vízügyi és vízvédelmi hatóság közel 120 egyéb (jellemzően építésügyi, közlekedési, környezetvédelmi) hatósági eljárásban közreműködve képviselte a vízvédelmi érdekeket.

Veszprém város a saját és a térség sérülékeny vízbázis védőterületén helyezkedik el, így minden olyan tevékenység, amely szennyezi, szennyezheti a talajt, az veszélyezteti a sérülékeny ivóvízbázist is. Ennek figyelembevételével kell megalkotni a városfejlesztési terveket, rendezési terveket, helyi építési szabályzatot.

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala vízjogi eljárást nem folytatott le a vizsgált időszakban.

Elkészült az Avar utca (Kistó - Tüzér utca szakaszán) zárt rendszerű csapadékvíz elvezető törzshálózat bővítésének engedélyezési terve.

6. Talajvédelem

6.1. Alapvető természetföldrajzi adottságok

Veszprém karsztosodott területen fekszik, ezért talajainak kialakulását és vízgazdálkodását alapvetően a karbonátos kőzetek – elsősorban a mészkő és a dolomit –, valamint a löszös üledékek határozzák meg. A város területén jellemzőek a sekély termőrétegű rendzina talajok, kisebb kiterjedésben Ramann-féle barna erdőtalajok, a Séd-völgyben pedig réti, illetve öntésanyaghoz kapcsolódó talajok is előfordulnak. A talajviszonyok a domborzat, az alapkőzet és a helyi vízháztartás szerint változatosak.

A rendzinák termőrétege jellemzően sekély, ezért vízraktározó képességük korlátozott, vízháztartásuk szélsőséges lehet. A karsztos, repedezett alapkőzet ugyanakkor elősegítheti a felszínről származó szennyeződések gyors beszivárgását a felszín alatti vizekbe. Mivel Veszprém ivóvízellátásában meghatározó szerepük van a karsztvízre települt vízbázisoknak, a talaj és a földtani közeg védelme szorosan összefügg a vízbázisvédelemmel.

A talajerózióra érzékeny területek közé tartoznak a várostól északra és északkeletre fekvő, hegyalji és karsztos részek. A Séd-völgyben vonalas erózió, a déli területeken felületi erózió is előfordulhat. A korábbi környezeti állapotértékelés a bányászathoz és a beépítésekhez kapcsolódó területhasználatot az erózió fontos tényezőjeként jelölte meg. A burkolt felületek növekedése, a növényzettel fedett talajfelszín csökkenése és a nem megfelelő csapadékvíz-kezelés fokozhatja a lefolyást és a talajveszteséget.

A talaj állapotának megőrzéséhez indokolt a termőréteg bolygatásának és indokolatlan elhordásának mérséklése, a talajfedés és tömörödés csökkentése, a csapadékvíz helyben tartását segítő megoldások alkalmazása, valamint az eróziónak kitett területeken a tartós növényborítás fenntartása. A karsztos területeken különös figyelmet kell fordítani a szennyezőanyagok talajba jutásának megelőzésére és a vízbázisok védelmére.

6.2. Talajvédelmi ügyek

A Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály tájékoztatása szerint Veszprém Megyei Jogú Város közigazgatási területén 2025. 11. hó és 2026. 10. hó időszakra vonatkozóan talajszennyezéssel kapcsolatban nem volt eljárás.

Talajvédelmi hatáskörben ingatlanügyi, vízügyi, környezetvédelmi engedélyezési eljárásokban összesen 8 esetben vett részt szakkérdés vizsgálatával.

Növényvédelmi hatáskörben eljárva 13 db ingatlannal kapcsolatosan, összesen 13 456 négyzetméter nagyságú területre vonatkozóan növényvédelmi bírság szankciót rótt ki a hatóság

parlagfű mentesítés elmulasztása miatt.

7. Köztisztaság, hulladékgazdálkodás

7.1. Köztisztaság

Környezetünk megítélésében közterületeink tisztasága meghatározó szerepet tölt be. Ezzel a feladattal az Önkormányzat a VKSZ Zrt.-t bízta meg.

A közterületek tisztántartása nyári és téli munkálatokra bontható. A téli munkák minden év november 15-től a következő év március 15-ig tartanak.

A nyári közterület tisztítás gépi seprésre (közutak, járdák, terek) és kézi seprésre (járdák, terek, lépcsők) bontható. Ide tartozik továbbá az ún. utcai hulladékgyűjtők rendszeres ürítése, illetve azok karbantartása, javítása, cseréje.

A téli közterület tisztítás részét képezi a téli hóeltakarítás, melynek során kiemelten kezelik a város tömegközlekedési útvonalait, illetve a lejtős, veszélyes útszakaszokat.

A köztisztaság területén folyamatosan visszatérő probléma a közterületekre kerülő szemét. Az elhagyott hulladékot a szél az utakra, járdákra, illetve a parkokba, zöldterületekre hordja. Egy település tisztaságát nagyban befolyásolja a lakossági hulladék összegyűjtésének módja, a gyűjtőedények száma, fajtája és ürítésének gyakorisága, másrészt a lakosság fegyelmezettsége és környezettudatos magatartása.

A városban összesen kint lévő hulladékgyűjtő edények száma meghaladja a 700 db-ot. A hulladékgyűjtő edények száma évenként változik az új gyűjtők telepítése és a rongálások következtében.

Dátum	HAK 20 03 01 (kommunális hulladék, kg)	HAK 20 03 03 (úttisztítási hulladék, kg):
2025. november	8 620	10 520
2025. december	18 420	15 800
2026. január	9 800	0
2026. február	22 300	0
2026. március	26 020	18 280
2026. április	17 480	23 100
2026. május	17 420	0
2026. június	16 920	13 300
2026. július	18 660	9 560
2026. augusztus	7 140	0
2026. szeptember	17 340	24 140
2026. október	11 060	13 540

11. táblázat: Veszprém városában összegyűjtött hulladékmennyiség a köztisztasági feladatok ellátása során. Forrás: VKSZ Zrt.

7.2. Kommunális, szelektív és lom hulladékok gyűjtése

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás gyűjtési és szállítási feladatait Veszprémben 2025. január 1-je óta a Depónia Nonprofit Kft. látja el. A szolgáltató a városon túl további tizenkilenc környékbeli településen is végzi a feladatot; Veszprémben mintegy 57 ezer lakos és további intézményi ügyfél ellátásáról gondoskodik. A hazai hulladékgazdálkodás 2023. évi átalakítását

követően a koncesszió hatálya alá eső hulladékok kezeléséért a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. felel.

Gyűjtési rend és gyakoriság
A napi szintű feladatellátás négy fő hulladékáramra terjed ki:

- Települési szilárd (vegyes) hulladék - házhoz menő gyűjtéssel, heti egy-három alkalommal.
- Szelektíven gyűjtött hulladék (papír, kevert csomagolási és üveg csomagolási hulladék) - a családi házas ügyfeleknél házhoz menő rendszerben, kéthetente; a társasházi övezetekben gyűjtőszigetes és gyűjtőedényes rendszerben, az üveg esetében heti egy, egyéb frakcióknál heti két alkalommal.
- Lomhulladék - a családi házas ügyfeleknél házhoz menő, a lakótelepi társasházaknál gyűjtőpontos rendszerben, évente egy alkalommal ügyfelenként.
- Kerti zöldhulladék - a vegetációs időszakban, házhoz menő gyűjtéssel, kéthetente. Ehhez kapcsolódik a januári fenyőfagyűjtés is.

Mindezeken túl a szolgáltató megrendelés alapján eseti intézményi hulladékszállítást végez, és gondoskodik a gyűjtőszigetek szűkebb környezetének hulladékmentesítéséről illegális hulladékelhelyezés esetén.

A 2026. évi hulladékmennyiségek
A közszolgáltatás keretében a vizsgált évben összesen mintegy 15450 tonna hulladékot szállítottak el a város területéről. Ez egy lakosra vetítve nagyjából 283 kilogrammot jelent. A mennyiség nem tartalmazza a hulladékudvarokba beszállított, valamint a köztisztasági feladatellátás során keletkezett hulladékot.

Hulladékáram (azonosító kód)	Mennyiség (kg)
Egyéb települési, vegyes hulladék (20 03 01)	12 820 359
Egyéb kevert csomagolási hulladék (15 01 06)	1 192 312
Biológiailag lebomló, kerti zöldhulladék (20 02 01)	734 885
Papír és karton csomagolási hulladék (15 01 01)	273 604
Lomhulladék (20 03 07)	256 000
Üveg csomagolási hulladék (15 01 07)	166 829
Fahulladék (20 01 38)	4 540
Összesen	15 448 529

12. táblázat: A begyűjtött hulladék mennyisége hulladékáramonként, 2026. Forrás: Depónia Nonprofit Kft.

Az elkülönítetten gyűjtött frakciók együttes aránya a teljes begyűjtött mennyiség tizenhét százaléka. A fennmaradó rész vegyes települési hulladék, amely hasznosítás helyett döntően kezelésre kerül. Ez az arány a következő évek legfontosabb javítandó mutatója: az uniós körforgásos gazdasági célkitűzések lényegesen magasabb elkülönített gyűjtési és újrahasznosítási arányt várnak el.

A gyűjtési rendszer átalakítása és annak hatása

17. ábra: A hulladékgyűjtési rendszer 2026. évi fejlesztése. Forrás: Depónia Nonprofit Kft., Veszprém.

A vizsgált év legjelentősebb változása a társasházi övezetek szelektív gyűjtési rendszerének átalakítása volt, amely 2026. július 1-jén lépett életbe. A fejlesztés két elemből állt.

Egyrészt a szolgáltató összesen 191 új szelektív gyűjtőedényt helyezett ki: 156 darab 1100 literest és 35 darab 120 literest. Az új edények a meglévő gyűjtőszigetek mellé, a vegyes hulladékgyűjtők közelébe kerültek, így a lakóknak rövidebb utat kell megtenniük a szelektív hulladék leadásához. A tízemeletes épületeknél minden lépcsőházhoz jutott egy 1100 literes edény. Az új gyűjtőpontok helyét féléves felmérés alapján jelölték ki.

Másrészt megszűnt a papír és a műanyag külön gyűjtésének kötelezettsége: a két frakció azóta ugyanabba a gyűjtőedénybe kerülhet. A változtatás gyakorlati indoka az volt, hogy a társasházi lakásokban gyakran nincs elegendő hely többféle gyűjtőedény elhelyezésére, a szolgáltatónak pedig nem kell külön fuvarokat szerveznie az egyes frakciókhoz.

A gyűjtési mód megváltoztatása közvetlenül kiolvasható a hulladékáramok alakulásából: a kevert csomagolási hulladék mennyisége jelentősen megnőtt, miközben a külön gyűjtött papír és karton mennyisége csökkent. Ez nem a papírhulladék eltűnését jelenti, hanem azt, hogy annak egy része átkerült a kevert csomagolási frakcióba, pontosan úgy, ahogyan azt az átalakítás célozta. A két frakció együttes mennyisége közel 1466 tonna, ami a teljes elkülönítetten gyűjtött mennyiség több mint felét adja.

A lomtalanítás megújítása

A társasházi lomtalanítás 2025 szeptemberében bevezetett, gyűjtőpontos rendszerét a vizsgált évben tovább fejlesztették. A korábbi, közterületi „kipakolós” gyakorlat helyett a lakók közvetlenül a szolgáltató munkatársainak adják át a hulladékot az előre meghirdetett gyűjtőpontokon, ahol a jogosultságot is ellenőrzik.

A 2026. évi lomtalanítás szeptember vége és október vége között zajlott, és három ponton tért el a megelőző évitől:

- A gyűjtőpontok száma huszonhatról harminchatra nőtt, így a lakóknak rövidebb utat kell megtenniük.
- A gyűjtési napok száma csökkent, vagyis a lomtalanítás gyorsabban zajlott le. Ez a közterületek rendezettsége szempontjából is fontos szempont.
- A szolgáltatást 1220 lakos vette igénybe.

Az átalakítás eredménye a mennyiségi adatokban is megmutatkozik: a lomtalanítás során begyűjtött hulladék mennyisége hatvan százalékkal haladta meg az előző évit, a külön gyűjtött fahulladék mennyisége pedig megkétszereződött. Ez utóbbi azért lényeges, mert a fahulladék elkülönített gyűjtése a körforgásos hulladékgazdálkodás célkitűzéseit szolgálja: az így

összegyűjtött anyag nagyobb eséllyel kerül anyagában történő hasznosításra ahelyett, hogy a vegyes hulladékkal együtt kezelnék.

A gyűjtőpontos rendszer kedvező hatása, hogy megszűnt a lomtalanítást kísérő rendezetlen közállapot és a hulladékok közterületen történő szétbontása. Visszaszorult a nem lom kategóriába tartozó, esetenként veszélyes hulladékok közterületre helyezése. Kiszűrhetővé váltak a szolgáltatásra nem jogosult igénybe vevők. Megvalósult a fahulladék elkülönített gyűjtése a lomtalanításhoz kötődően. Másodlagos hatásként erőteljesen megindult a nem lom kategóriába tartozó hulladékok hulladékudvarokba terelődése, különös tekintettel a veszélyes hulladékokra.

Összegzés
A vizsgált év a szolgáltatás szempontjából az átalakítások éve volt. A társasházi szelektív gyűjtés egyszerűsítése, a gyűjtőedények lakóhelyhez közelebb helyezése és a lomtalanítás gyűjtőpontos rendszerének kiterjesztése egyaránt a könnyebb igénybevételt és a rendezettebb közterületeket szolgálta. A lakossági visszajelzések alapján a zöldhulladék és a házhoz menő szelektív gyűjtés járatsűrítése, valamint a gyűjtőpontos lomtalanítás egyaránt növelte az ügyfél-elégedettséget.

A mennyiségi adatok a Depónia Nonprofit Kft. adatszolgáltatásán alapulnak, és a hulladékszállítási közszolgáltatási résztevékenység keretében elszállított mennyiségeket tartalmazzák, és nem foglalják magukban a hulladékudvari beszállításokat és a köztisztasági hulladékot.

7.3. Hulladékgyűjtő udvarok

A hazai hulladékgazdálkodás 2023. évi átalakítását követően a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. végzi a koncesszió hatálya alá eső hulladékok gyűjtését és azok kezelését. A hulladékudvarokban gyűjtött hulladékok is a koncesszió hatálya alá tartoznak.

A Veszprém, Aradi Vértanúk útja (hrsz. 3044.) alatti hulladékudvar hétfőtől-szombatig, heti 48 órában tart nyitva. A létesítmény az Észak-Balatoni Térség Regionális Települési Szilárdhulladék-kezelési Önkormányzati Társulás beruházásában valósult meg, melynek üzemeltetését az ÉBH Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. látja el. A hulladékudvarok magyarországi lakcímkártyával, tartózkodási engedéllyel, hatósági bizonyítvánnyal rendelkező bármely magánszemélytől fogadnak hulladékot. A létesítmény 2025. október 1. és 2026. szeptember 30. között összesen 21344 ügyfelet fogadott. Az előző év hasonló időszakával összehasonlítva láthatjuk, hogy a hulladékudvar látogatottsága közel 43%-kal nőtt a vizsgált időszakban.

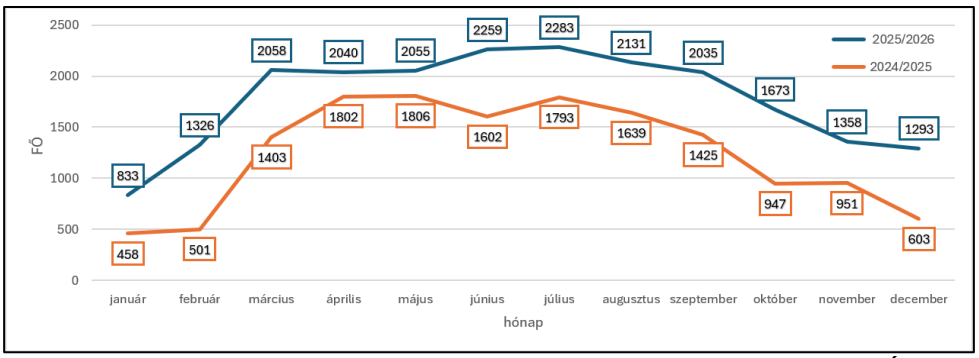

18. ábra: Veszprém, Aradi Vértanúk útjai hulladékudvart felkeresők száma. Forrás: ÉBH Nonprofit Kft.

A hulladékudvarba ezen időszakban beszállított hulladék összes mennyisége: 1 346 009 kg, melynek több mint 80 %-a veszprémi háztartásokból származik.

Az előző év hasonló időszakát alapul véve (2024. október 1. - 2025. szeptember 30.) tárgyidőszakban az összes átvett hulladék mennyisége közel 37%-kal emelkedett.

Az előző évekhez hasonlóan legnagyobb mennyiségben ismét lomhulladék (374 653 kg), fa hulladék (278 545 kg), valamint építési-bontási hulladék (265 009 kg) érkezett. Nagy mennyiségben érkezett karton (31 742 kg), valamint vegyes papírhulladék (28 609 kg) és nem elhanyagolható az átvett használt ruhanemű hulladék mennyisége (276 763 kg).

Veszélyes hulladék összesen 58 218 kg érkezett, ebből 42 405 kg veszélyes anyagot tartalmazó elektronikai hulladék (hőcserélő berendezés, képcsöves tv készülék), továbbá beszállításra került 3 308 kg motorolaj, 3 086 kg veszélyes anyagot tartalmazó festék, 4 704 kg ólomakkumulátor. Emellett nagyobb mennyiségben fékfolyadék, elemek, Li-ion akkumulátor is érkezett a hulladékudvarba.

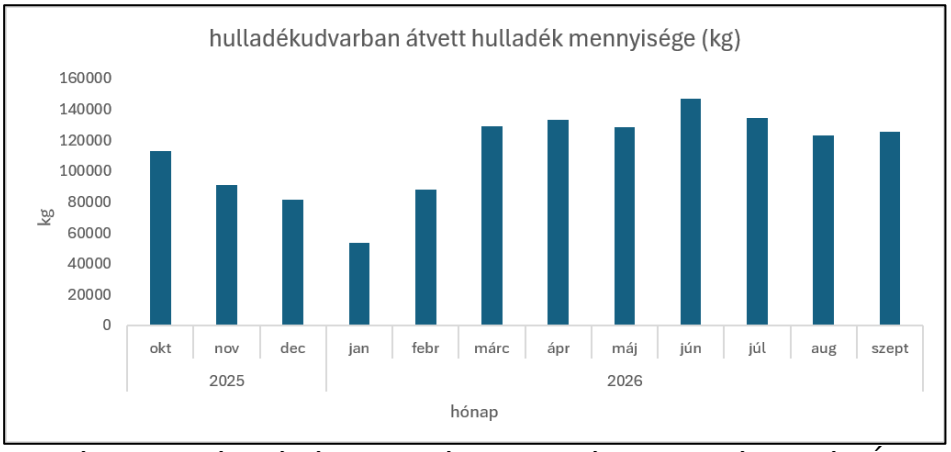

19. ábra: Veszprém, Aradi Vértanúk útjai hulladékudvarban átvett hulladék. Forrás: ÉBH Nonprofit Kft.

A DRS visszaváltási rendszer 2024. júliusi bevezetését követően az üveg és PET csomagolási hulladékok mennyisége jelentősen csökkent. Ez egyértelműen a visszaváltási rendszer bevezetésének köszönhető. E két frakció együttesen alig haladja meg 12 000 kg-t.

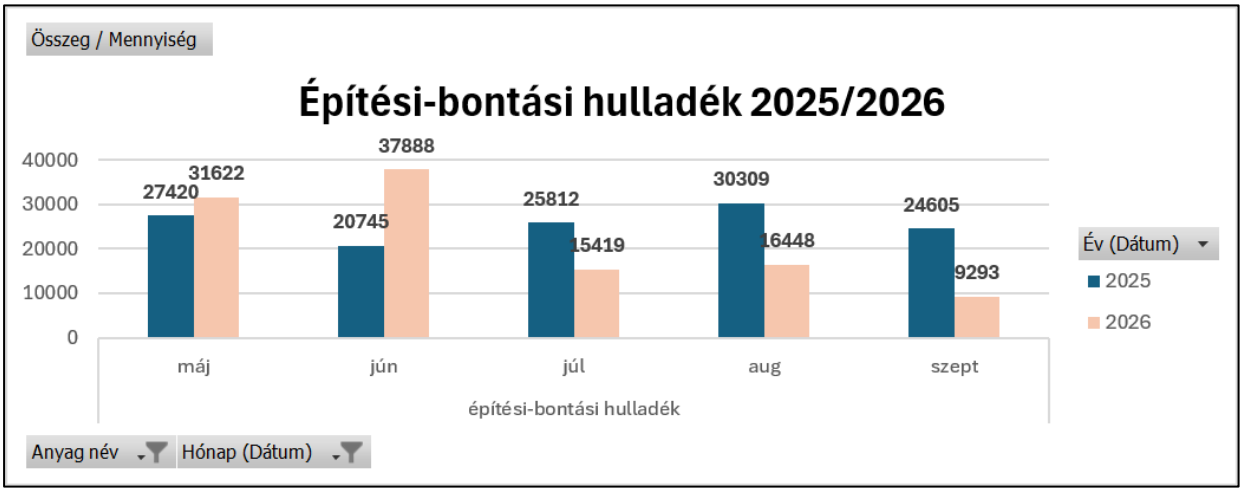

20. ábra: Az átvett építési-bontási hulladék mennyisége az előző év azonos időszakához viszonyítva. Forrás: ÉBH Nonprofit Kft.

2026. július 1-ét követően az építési-bontási hulladék leadásának szabályai megváltoztak. Az addig díjmentesen leadható napi 150 kg-os (évi 1000 kg) limit kivezetésre került. Mivel az építési-bontási hulladék nem koncessziós hulladék, ezért azt a hulladékudvarok mellett építési-bontási hulladék leadására – az átvevő partnerek egyedi díjszabása mellett – engedéllyel rendelkező hulladéklerakókban, valamint építési-bontási hulladék hasznosító telephelyeken is van lehetőség leadni. A MOHU Zrt. döntése értelmében 2026. július 1-től kezdődően a hulladékudvarokban

építési-bontási hulladékot térítés ellenében (bruttó 36 Ft/kg), mennyiségi korlátozás nélkül lehet leadni. A bevezetésre kerülő átvételi díj kizárólag a hulladékhoz kapcsolódó költségeket – a gyűjtést, tárolást, szállítást és kezelést – fedezi. A veszprémi hulladékudvarban díjfizetés ellenében továbbra is kizárólag tiszta építési-bontási hulladék (beton, tégla cserép és kerámia frakció) átvétele történik. Az intézkedés oka, hogy a korábbi, kifejezetten a lakosságnak járó ingyenes, mennyiségi korláthoz kötött szolgáltatással kapcsolatban sajnos sorozatos visszaélések voltak tapasztalhatók gazdálkodó szervezetek részéről, amelyek veszélyeztették a szolgáltatás fenntarthatóságát, több esetben ellehetetlenítették azt.

További változás a hulladékudvarban, hogy 2026. február hónapban beszerzésre, majd beüzemelésre került tengelymérleg. A korábbi lapmérleg mellett most már egy plusz mérlegelési lehetőség áll rendelkezésre az ügyfelek számára. Ez főként azok számára nyújt könnyebbséget, akik teherautóval, utánfutóval érkeznek és csak egyfajta (pl. zöldhulladék vagy lomhulladék) hulladékot adnak le. A beszerzéssel jelentősen rövidült a hulladékudvari ügyintézés ideje, növekedett az ügyfélelégedettség. Ugyanakkor 2026 júliusától a MOHU Zrt. hulladékudvarok számára is előírta a kiszállítások kötelező mérlegelését. Erre azért van szükség, mert a hulladékudvaroknak szigorú nyilvántartást kell vezetnie a telephelyre beérkező, készletezett és kiszállított hulladékokról.

A hulladékudvarban átadott hulladékok egy része hasznosítókhoz, más részük pedig (pl. csomagolási hulladékok) szelektív válogató létesítményekbe kerülnek elszállításra, ahol több szempont, például anyag és szín szerint válogatják azokat, majd szintén hasznosítók számára történik a hulladék átadása. A hulladékudvarba beszállított hulladékok hasznosítóknak vagy további előkezelésre történő kiszállítása folyamatos. Ennek szervezését, illetve hasznosítók számára történő értékesítését és átadását a MOHU MOL Zrt. végzi.

A vizsgált időszakban a Veszprém, Kistó u. 8. sz. alatti hulladékudvar is fogadott ügyfeleket, heti 20 órában, egészen 2026. 07. 31-ig.

Ebben az időszakban összesen 2 117 fő kereste fel a hulladékudvart. Naponta átlagosan 25-30 fő, havi átlagban 235 fő.

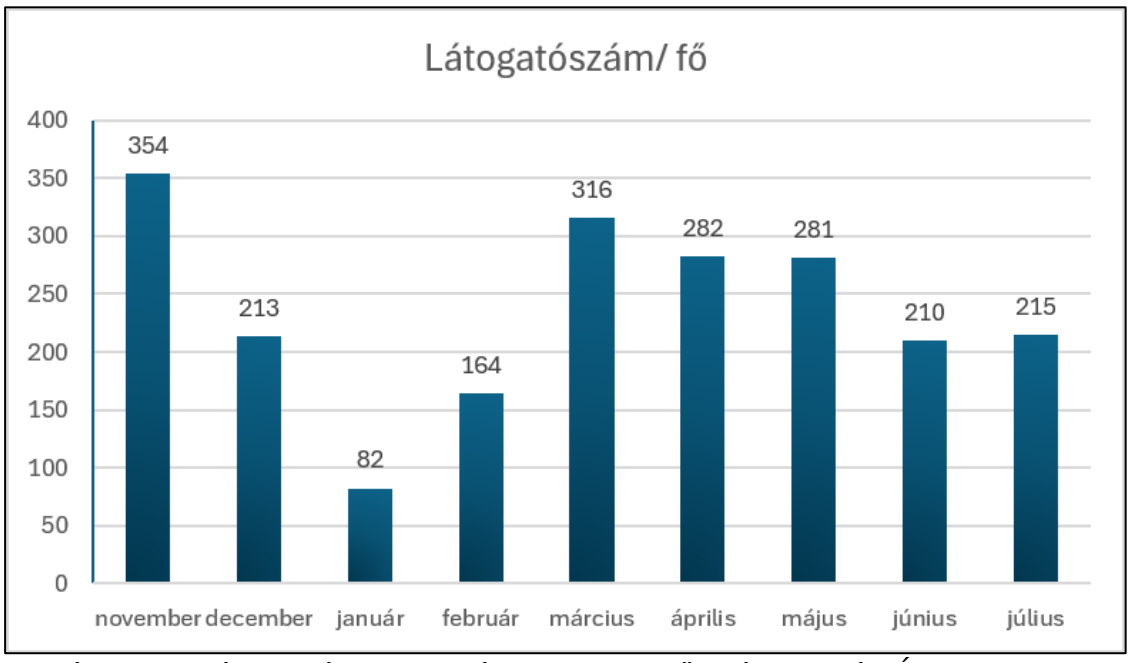

21. ábra: Veszprém*, Kistó u. 8. hulladékudvart felkeresők száma. Forrás: ÉBH Nonprofit Kft.*

Az átvett hulladék összes mennyisége: 151 864 kg. Legnagyobb mennyiségben (44 926 kg) fa

hulladék, lomhulladék (42 941 kg) és zöldhulladék (21 115 kg) érkezett. Számottevő még az átvett háztartási kisgép (7 521 kg), valamint a gumiabroncs mennyisége (5 867 kg).

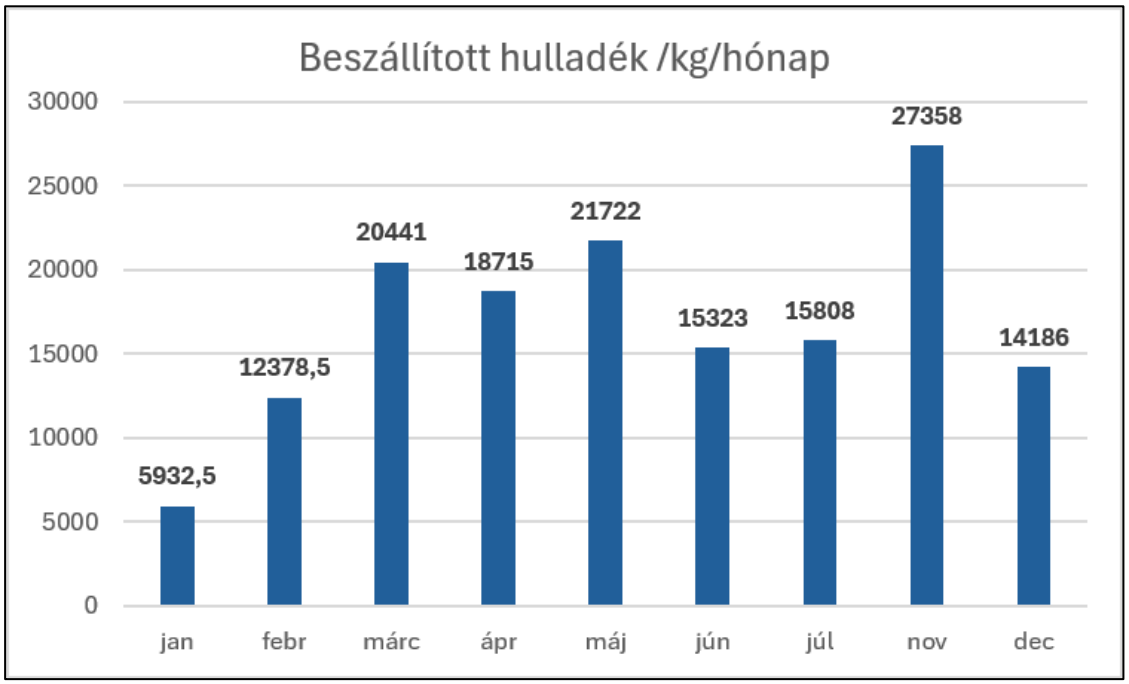

22. ábra: Veszprém, Kistó u. 8. hulladékudvarban átvett hulladék mennyisége. Forrás: ÉBH Nonprofit Kft.

A hulladékudvarok látogatottsági adatait, valamint a beszállított, átvett hulladék mennyiségét összevetve láthatjuk, hogy a Kistó utcai hulladékudvar további üzemeltetése nem volt rentábilis. A hulladékudvar 2025. júliusi újranyitását követően sem a látogatószámot, sem pedig a beszállított hulladék mennyiségét tekintve nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Fentieket figyelembevéve a koncesszor az üzemeltetővel többször egyeztetve, az üzemeltetési szerződést 2 hónappal meghosszabbítva ugyan, de a hulladékudvar 2026. augusztus 1-től történő bezárása mellett döntött. A lakosság a döntést tudomásul vette, az Aradi utcai hulladékudvar leterheltsége a bezárást követően sem nőtt jelentősen.

Az elmúlt évek környezettudatosságot népszerűsítő kampányainak köszönhetően megállapíthatjuk, hogy a lakosság egyre inkább tudomást szerez a hulladékudvarok nyújtotta szolgáltatásokról, azokat szívesen és rendszeresen igénybe veszik. Az Aradi vértanúk utcai hulladékudvar mind a látogatottsági, mind pedig az átvett hulladékok mennyiségét tekintve országos szinten is kiemelkedően teljesített.

7.4. Hulladékgazdálkodási ügyek

Közterületen elhagyott hulladék vonatkozásában 28 db ügy volt.

Az elszállított hulladék mennyisége:

- 20 03 07 lomhulladék: 1 548 kg
- 17 09 04 kevert építési-bontási hulladék: 1 960 kg
- 20 02 01 biológiailag lebomló hulladék: 2 800 kg
- 20 01 36 kiselejtezett elektromos berendezések: 95 kg
- 16 01 03 hulladékká vált gumiabroncsok: 10 kg

8. Épített környezet és tájvédelem

8.1. A városkép és a táj kapcsolata, értékek védelme

Veszprém a Séd-patak menti dombokon és völgyekben, három kistáj találkozásánál fekszik: északról a Bakony, délről a Balaton-felvidék, keletről a Veszprémi-fennsík határolja. Az ország legmagasabban fekvő megyeszékhelyeként felszíne átlagosan 260 méterrel van a tengerszint fölött. A város tájképi karakterét a tagolt domborzat, a sajátos terepviszonyok, valamint az ezek hatása alatt kialakult épített örökség együttesen határozza meg.

A veszprémi városkép legsajátosabb vonása a kölcsönös láthatóság: a városra több irányból, különböző távolságokból nyíló rálátások és a városból a környező tájra nyíló kilátások. Ennek oka a felszín erőteljes tagoltsága, az emiatt beépítetlenül maradt sávok hálózata, valamint a jellemzően alacsony beépítés. A terep a Balaton medencéje felől erősen emelkedik a városig, majd észak felé ismét lejt a Séd völgye irányába. Kádárta és Gyulafirátót a város legmélyebben fekvő területei.

A mélyvonalban a nyugat felől érkező, a Várhegyet megkerülő, majd az Aranyos-völgyben észak felé továbbhaladó Séd kanyarog. A patak menti széles zöldterületek egyszerre képviselnek kiemelkedő környezeti értéket és őriznek páratlan történeti emlékeket.

Tájképvédelem

A tájképvédelmi terület övezetét országos szinten a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet jelöli ki, és ez Veszprém közigazgatási területét jelentősen érinti. Az övezet célja azoknak az összefüggő területeknek a kijelölése, amelyek a természeti adottságok és az emberi tevékenység sajátos kölcsönhatása révén a táj látványa szempontjából megkülönböztetett fontosságúak. Az esztétikai jellemzők itt összhatásukban érvényesülnek, függetlenül a közigazgatási vagy ingatlan-nyilvántartási határoktól. A településrendezési eszközök ezekre az övezetekre szabályokat és ajánlásokat fogalmaznak meg, hogy a területhasználat alakításakor a tájesztétikai szempontok is érvényesüljenek.

A város karakterterületei

A településképi arculati kézikönyv a várost eltérő karakterű területekre bontja, és ezekre külön ajánlásokat fogalmaz meg. A besorolás három nagy csoportba rendeződik:

- Történeti jelentőségű beépítésű területek: a Vár, a történeti beépítésű városközpont, valamint a történeti lakóterületek (Dózsaváros, Jeruzsálemhegy), továbbá Gyulafirátót és Kádárta hagyományos, falusias beépítésű részei.
- Újabb beépítésű meghatározó területek: az új városközpont, a telepszerű és társasházas lakóterületek, a kertvárosias lakóterületek, valamint a gazdasági és szolgáltató területek.
- Jelentős zöldfelülettel rendelkező területek: parkok és egyéb zöldterületek, temetők, különleges területek (állatkert, sportterület, horgásztó, honvédségi terület), kertes mezőgazdasági területek és a védett táji, természeti területek.

Külön, a többi besorolással átfedésben jelöli ki a kézikönyv azokat a területeket, amelyekre a Várból rálátás adódik. Ez nem önálló karakter, hanem olyan lehatárolás, amely a városkép szempontjából kiemelten fontos „tetőtáj” egységes védelmét teszi lehetővé, vagyis annak megőrzését, hogy a Várból letekintve harmonikus összkép táruljon a szemlélő elé.

Védett épített értékek

Védettségi forma	Mennyiség és jellemzők
Műemlék	Több mint 110 elem, zömmel a városközpontban, továbbá Kádártán, Gyulafirátóton és a Csatár-hegyen

Védettségi forma	Mennyiség és jellemzők
Műemléki jelentőségű terület	A Várhegy és az Óváros egy része
Műemléki környezet	105 terület a hivatalos nyilvántartás szerint
Történelmi emlékhely	A Vár utca, a 303/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján
Helyi építészeti örökség	262 objektum, három szempont szerint védve: homlokzati elemek és tetőidom (H), belső értékek és boltozat (B), telekszerkezet (T)

13. táblázat: Veszprém épített örökségének védettségi szintjei. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a természet védelméről szóló törvény alapján a természetvédelmi kezelésért felelős szerv feladata, felsorolásukat a településrendezési terv tartalmazza.

8.2. Az épített környezetet érintő változások

A belterületi beruházások – ha a helyi építési szabályzat szerinti méretet és magasságot betartják – általában nem hoznak létre számottevő új tájképi elemet. A hat-tíz méteres magasságú lakóépületek több épülettömegben elhelyezve nem emelkednek ki a környezetükből. A város szélén ugyanakkor a nagy közlekedési létesítmények – a 8-as elkerülő és a 82-es összekötő út, ezek felüljárói és körforgalmai – már érdemben alakítják a településképet. Tájképi szempontból a tervezett Aranyos-völgyi völgyhíd lesz a legmeghatározóbb új elem, amelynek tervei készen állnak, megvalósítása a város gazdasági programja szerint az évtized végéig várható.

Általánosságban igaz, hogy a tájképi szempontból meghatározó beruházások rendezési tervi megfelelőségét az Önkormányzat vizsgálja, az építészeti minőségért viszont – a jogszabályban előírt ötezer négyzetméteres mérethatár felett – az Országos Építészeti Tervtanács felel.

Az építéshatósági ügyek

A város területén a vizsgált időszakban nyolcvanegy építéshatósági ügy indult. Az alábbi ábra ezek megoszlását és a döntések kimenetelét mutatja.

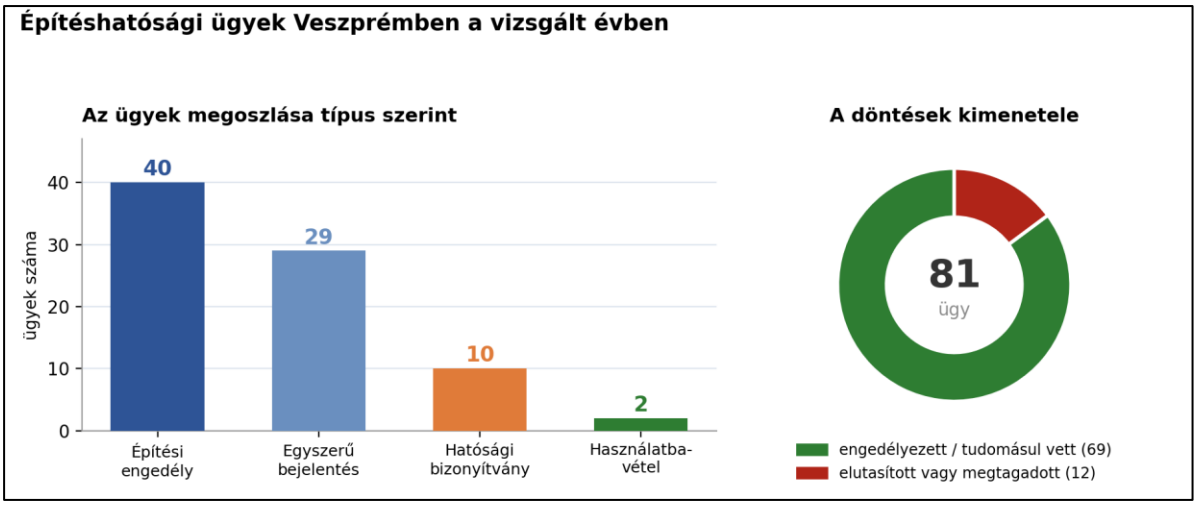

23. ábra: Az építéshatósági ügyek megoszlása típus szerint és a döntések kimenetele a vizsgált évben. Forrás: Veszprém Megyei Kormányhivatal tájékoztatása.

Az ügyek fele építési engedélyezési eljárás volt, több mint egyharmaduk egyszerű bejelentés, ez utóbbi a legfeljebb háromszáz négyzetméteres lakóépületek egyszerűsített útja. A hatósági bizonyítványok döntő többsége már elkészült bővítmények utólagos igazolására irányult.

Figyelemre méltó, hogy az ügyek mintegy hetedében elutasító vagy megtagadó döntés született. Ez nem szokatlanul magas arány, de azt jelzi, hogy a hatóság érdemi szűrőszerepet tölt be: több esetben a szabályozási előírásoknak nem megfelelő lakóépület-építés, illetve kereskedelmi és ipari beruházás került elutasításra. Az építtetők összetétele kiegyensúlyozott: valamivel több mint felük magánszemély, a többi gazdasági társaság vagy önkormányzati szervezet.

A lakásépítés a vizsgált évben
A legnagyobb hatású változást a többlakásos lakóépületek építése jelenti. A vizsgált időszakban hét olyan beruházás kapott engedélyt, amely négynél több lakást tartalmaz, ezek együttesen 186 új lakást jelentenek.

A legnagyobb egyedi beruházás a Sólyi utcai ötvennyolc lakásos épület, amelyhez két személyfelvonó is készül. A belvárosban a Bajcsy-Zsilinszky utcában harminchét lakást és két irodát magában foglaló társasház épül mélygarázzsal. Ez a beruházás jól szemlélteti a szabályozás és a fejlesztés kölcsönhatását, mert megvalósításához a helyi építési szabályzat módosítására, új építési övezet létrehozására volt szükség, amely a beépíthetőséget negyvenöt százalékra emelte, az épületmagasság megengedett mértéke ugyanakkor változatlan maradt. Az Ibolya utcában két ütemben összesen negyvenhat lakás épül, a Jutasi úton pedig huszonkilenc.

A lakóépületek mellett több gazdasági fejlesztés is engedélyt kapott: raktárépület- és üzembővítések, irodaépület, valamint egy hatüzlethelyiséges kereskedelmi épület az észak-keleti útgyűrű mentén. Az Önkormányzat beruházásai közül az uszoda átépítésével kialakítandó futsal-munkacsarnok, valamint a tervezett, a Szent István-völgyhídon a leesés és leugrás elleni egyedi hálószerkezet majdani kiépítése emelhető ki. Örökségvédelmi engedéllyel épült ki az Erzsébet-ligetben az optikai kábel védőcsöve, és érdekességként egy háztartási méretű kiserőmű, illetve szélerőmű is örökségvédelmi engedélyezési eljárásban került elbírálásra.

Nagyobb léptékű fejlesztési elképzelések
Az engedélyezett beruházásokon túl több, a városképet és a tájat hosszabb távon alakító fejlesztési elképzelés is formálódott a vizsgált időszakban.

A volt Fenyves laktanya területén, a Jutasi út mentén egy teljesen új városnegyed kialakítását tervezik: az előzetes környezetvédelmi vizsgálat szerint öt épületben mintegy háromszázhúsz lakás, nyolc kereskedelmi egység és négy iroda, valamint több mint háromszáz parkoló épülne.

A város nyugati kapujában, a Takácskert térségében kertvárosias lakóparkok épülnek, és további fejlesztéseket is terveznek a mögöttes, korábban mezőgazdasági hasznosítású területeken.

A Veszprémi Érsekség programja keretében a Vár szinte valamennyi épülete megújult, ez a beavatkozás a legérzékenyebb karakterterületet érinti, ugyanakkor az épületállomány állagának és funkciójának megőrzését szolgálja.

A vizsgált időszak kiemelkedő jelentőségű ügye az Aranyos-völgybe tervezett lakóterületi fejlesztések kérdése volt. A Séd-patak mentén, a tervezett völgyhíd térségében két beruházói kör három fejlesztési elképzelése körvonalazódott. A tervek nyomán széles körű társadalmi egyeztetés indult: civil fórumok, petíció és a városházán tartott nyilvános szakmai fórum követte egymást. A felmerült szakmai és lakossági aggályok több szálon futottak: a Séd-völgy ökológiai folyosó szerepe, az aranyosvölgyi vízbázis védelme, az összefüggő zöldfelület megőrzése, a lejtős terep és a közműellátás kérdései, valamint a várható közlekedési és zajterhelés. A Közgyűlés 2026 szeptemberében önkormányzati rendeletben változtatási tilalmat rendelt el az Aranyos-völgy területén lévő egyes ingatlanokra. Az érintett területek sorsáról a településrendezési eszközök átfogó felülvizsgálata keretében születhet döntés.

A szabályozási környezet változásai
A helyi szabályozás több ponton is módosult vagy módosítás alatt áll. A helyi építési szabályzatot érintő változás pontosította a terepszint alatti beépítés feltételeit: ilyen építmény kizárólag az építési helyen belül, a megengedett legnagyobb beépítettségen felül, további legfeljebb húsz százalékos mértékben alakítható ki. Ez a rendelkezés közvetlenül érinti a mélygarázsok és a terepszint alatti helyiségek kialakítását, amelyek a sűrűsödő belvárosi beépítésnél egyre gyakoribbak.

Országos szinten új keretet ad a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról szóló Korm. rendelet, amely a helyi szabályozás mozgásterét is újrarajzolja. A településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet módosítása is napirenden volt, lakossági fórummal egybekötött egyeztetési eljárásban.

A legnagyobb horderejű folyamat ugyanakkor az új Településterv elkészítése, amelynek keretében a város teljes településrendezési eszközrendszere megújul. A fejlesztési terv munkarésze önálló célként kezeli az egészséges városi környezetet, valamint az energiahatékony és klímaadaptív városműködtetést. A készülő dokumentum tehát a tájképi és környezeti szempontokat a korábbinál erősebben építi be a szabályozásba.

Az épített környezetet érintő, a Polgármesteri Hivatal által koordinált változások
- Veszprémi Dózsa György Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola homlokzat elé szerelt boulder traverz mászófal telepítése és kiegészítő munkálatai
- Városháza nyílászárócsere (zárás 2025. december 2.)
- Veszprém 5040,5041 és 5042 helyrajzi számú ingatlanokat érintő „Püspökkert" felújításának örökségvédelmi engedélyezése.

9. Környezet-egészségügyi adatok
A környezet-egészségügy a közegészségügy része, amely a környezeti tényezők emberi egészségre gyakorolt negatív hatásaival foglalkozik, a környezet egészségkárosító hatásait kutatja, és a megelőzés módszereit vizsgálja. A szakterület felöleli a víz, levegő, talaj, hulladék, zaj, élelmezés és beltéri környezetek (pl. kórházak) egészségügyi szempontjait, és toxikológiai vizsgálatokat is végez vegyi anyagok hatásainak felmérésére.

A környezetegészségügy a modern települési környezetállapot-értékelések egyik legdinamikusabban változó területe. A globális felmelegedés, a városi hőszigethatás és a csapadékmintázatok megváltozása közvetlen és kimutatható módon járul hozzá az inváziós, melegkedvelő vektorok (csípőszúnyogok és kullancsok) megtelepedéséhez és terjedéséhez a városi és elővárosi ökoszisztémákban.

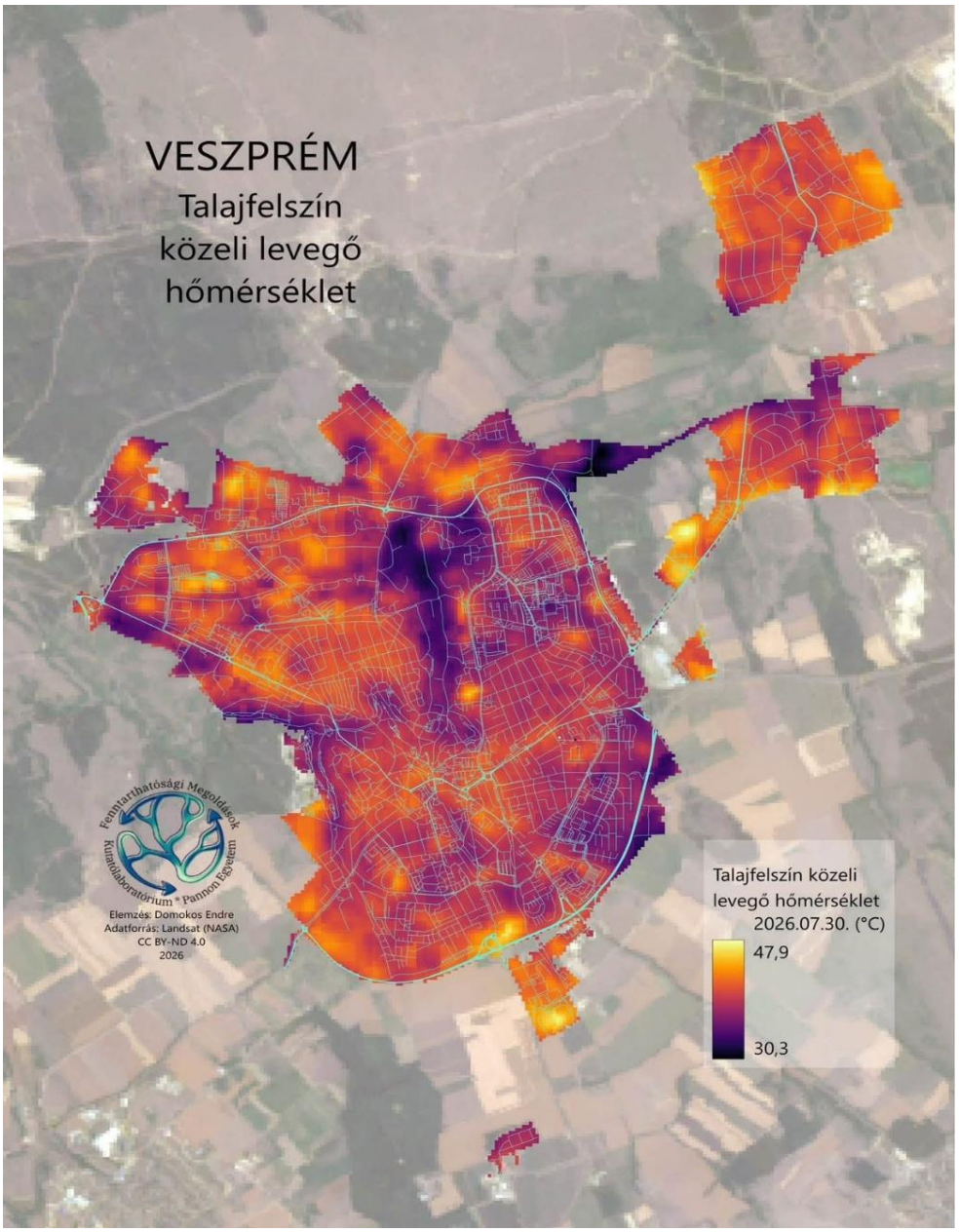

24. ábra: Talajfelszín közeli hőmérsékleti különbségek 2026.07.30-án Veszprémben. Forrás: Pannon Egyetem.

Inváziós csípőszúnyog-fajok és urbanizációs kockázataik

Veszprém város belterületén és a kapcsolódó zöldövezetekben (pl. Séd-völgy, Gulya-domb) végzett entomológiai felmérések megerősítették három kiemelt jelentőségű inváziós csípőszúnyogfaj jelenlétét és lokális populációinak stabilizálódását. Az inváziós fajok urbanizációs sikere elsősorban a mikrotengelyek (kerti edények, esővízgyűjtők, temetői vázák, eldugult ereszek) által biztosított tenyészőhelyek rendkívül hatékony kihasználásában rejlik.

Az ázsiai tigrisszúnyog Veszprémben is a legjelentősebb humánegészségügyi kockázatot hordozó inváziós csípőszúnyog. Rendkívül agresszív, napközben is csípő faj, amely szoros antropofil (emberközeli) életmódot folytat. Az elterjedési térképek (szunyogmonitor.hu) alapján a város sűrűbben lakott, kertes házas övezeteiben stabil, önfenntartó állományai alakultak ki. Potenciális vektora a Dengue-, Zika- és Csikungunya-láznak, valamint a Nyugat-nílusi vírusnak.

A koreai és a japán bozótszúnyog ökológiai fülkéje némileg eltér a tigrisszúnyogétól, mivel jobban tolerálják a hűvösebb éghajlati viszonyokat, így Veszprém északias fekvésű, völgyes és erdőközeli

részein korábban jelennek meg az év során. A monitoring térképek alapján ezen fajok expanziója folyamatos, kolonizálják a városi parkokat és a peremkerületek kiskertjeit. Terjesztőképességük révén hozzájárulhatnak a fonalférgek lokális endémiájának fenntartásához.

Új kullancsfajok megjelenése
A klímaváltozás egyik legriasztóbb környezetegészségügyi fejleménye a *Hyalomma* nemzetségbe tartozó, robusztus testalkatú, csíkos lábú kullancsok felbukkanása a régióban. Míg korábban ezen fajok kizárólag a szubtrópusi és mediterrán övezetekben voltak őshonosak, a vándormadarak által behordott nimfák a tartósan forró és száraz nyaraknak köszönhetően képesek kifejlett egyeddé alakulni és aktívan gazdaszervezetet keresni. A *Hyalomma* kullancsok (különösen a *Hyalomma marginatum* és *Hyalomma rufipes*) morfológiájukban és viselkedésükben is jelentősen eltérnek a hazai kullancsfajoktól. Aktív vadászok, amelyek képesek métereken át követni a kiszemelt áldozatot (vizuális és hőérzékelés alapján). Legfőbb humánegészségügyi veszélyük a Krími-kongói vérzéses láz vírusának terjesztése, amely magas mortalitással járó megbetegedés. Veszprém és Balaton környéki előfordulásukat kimutatták (kullancsfigyelo.hu).

Veszprém 2026-os környezetegészségügyi státusza alapján megállapítható, hogy a biológiai kockázatok növekedtek, a városi hőszigethatások (különösen a belvárosi és lakótelepi, burkolt felületeken) felerősítik a vektorok aktivitását, meghosszabbítva a tenyészési és transzmissziós szezont áprilistól egészen november elejéig.

10. A természeti értékek és a zöldfelületek védelme

10.1. Nemzetközi és országos jelentőségű védett értékek
Veszprém különleges természeti adottságokkal rendelkezik. Több, országos jelentőségű, törvény erejénél fogva védett (ex lege) természeti érték, helyi védettséget élvező természeti terület, ezenkívül magasabb rendű országos tervekben védett, illetve nemzetközi jelentőségű természeti terület található a közigazgatási területen belül. Megemlítendő a város tájképi karaktere, amelyet alapvetően a várost tagoló dombok és völgyek természetes adottságaihoz illeszkedő városépítészet határoz meg.

Térképi adatok elérhetők: OKIR Természetvédelmi Információs Rendszer (https://web.okir.hu/map/?config=TIR&lang=hu)

Geopark
A Bakony-Balaton UNESCO Globális Geopark egy 3244 km²-es területen fekvő, 2006-ban alapított geopark. A területe a Balaton mellékén és a Bakony térségében található. A Kis-Balaton tájegység kivételével magában foglalja a Balaton-felvidéki Nemzeti Park területét, valamint a Magas-bakonyi Tájvédelmi Körzetet, a Somló Tájvédelmi Körzetet, illetve Fonyód térségét. Célja a geológiai örökség megőrzése és bemutatása, valamint a geoturizmus elősegítése. Az UNESCO elismerése kiemeli a terület kiemelkedő geológiai jelentőségét és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság szerepét a geopark fenntartásában.

Natura 2000 területek
Az Európai Unió ökológiai hálózatába tartozik négy Natura 2000 terület, amely 5370 hektárral érinti Veszprém közigazgatási területét.

Kód	Név	Teljes terület (ha)	Típus
HUBF20002	Papod és Miklád	7734,76	Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

HUBF20008	Csatár-hegy és Miklós Pál hegy	1607,02	Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
HUBF20017	Kádártai dolomitmezők	793,45	Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
HUBF20031	Szentkirályszabadja	493,01	Különleges természetmegőrzési terület

14. táblázat: Natura 2000 területek Veszprém MJ Város közigazgatási területén. Forrás: 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet.

Országos jelentőségű, „ex lege" védett értékek
A természetvédelmi törvény rendelkezése értelmében „ex lege" védett természeti területnek minősül minden láp, forrás és barlang.

Országos jelentőségű védett természeti terület -„ex lege" védett láp: Veszprém közigazgatási területén összesen mintegy 310 ha-t tesznek ki a Gyulafirátót és Kádárta térségében elterülő védett lápterületek. A Gyulafirátóton található lápterület szerepel a 8005/2001. (MK 156.) KöM tájékoztató a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett lápok jegyzékében.

Országos jelentőségű védett természeti emlék - „ex lege" védett barlang: Veszprém közigazgatási területén 18 feltárt barlang található.

Országos jelentőségű védett természeti emlék - „ex lege" védett forrás: A település területén található több forrás és forráscsoport, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartásába 36 db szerepel. Ezek közül 7 található a település belterületén (pl. Laczkó-források). A források kataszterezése folyamatban van.

Országos Ökológiai Hálózat
Az ökológiai hálózat három övezetének meghatározását a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény tartalmazza.

Veszprém közigazgatási területének jelentős részét (61%) lefedő ökológiai hálózat elemei összesen 7740 ha-t tesznek ki. A vonatkozó jogszabályban rögzítettek szerint országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan területfelhasználási kategória jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti. Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

10.2. Helyi jelentőségű védett értékek állapota és megvalósult védelmi intézkedések

#	Név	Védelmi kategória (természetvé-delmi terület - TVT, természeti emlék - TE)	Hrsz	Terület (ha)
1.	Tiszafa I. (Taxus baccata L.) (Veszprém Vörösmarty tér 7. 1 pld.)	TE	4754	0
2.	Veszprém, Jutaspusztai szikla alakzat	TVT	2064/6	0,22
3.	Veszprém, Ördögszikla	TVT	079/46 a, b, c,	8,19

#	Név	Védelmi kategória (természetvé-delmi terület - TVT, természeti emlék - TE)	Hrsz	Terület (ha)
			079/60	
4.	Veszprémi Benedek-hegy	TVT	589	1,35
5.	Veszprémi Kálvária-domb és környéke	TVT	5043	0,95
6.	Veszprémi Sintér-domb	TVT	790/4, 790/5, 791, 793	2,74
7.	Veszprém, Ulmus minor Mill. "Jacqueline Hillier" faegyed (Cserhát 3. épület előtti 1 pld.)	TE	2548/3	0
8.	Veszprém, Ulmus minor Mill. "Jacqueline Hillier" faegyed (Színházkert 1 pld.)	TE	5041	0
9.	Veszprém, Ulmus minor Mill. "Jacqueline Hillier" faegyedek (Fortuna-udvar 2 pld.)	TE	24/2	0
10.	Veszprém, Ulmus minor Mill. "Jacqueline Hillier" faegyedek (Gizella-udvar 3 pld.)	TE	24/2	0
11.	Veszprémi 1 pld. tiszafa (Taxus baccata L.) faegyed (Dózsa György út 4. ingatlan NY-i szélén a kerítés vonalában)	TE	132	0
12.	Veszprémi 8 tő közönséges borostyán (Kollégium u. 1. magánterület ÉK-i széle)	TE	578, 579	0

15. táblázat: Helyi jelentőségű védett természeti területek Veszprém közigazgatási területén. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

A Védett Természeti Területek Törzskönyve tartalmazza a védett természeti területek adatait, melyet a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény felhatalmazása alapján, valamint a védett természeti területek és értékek nyilvántartásáról szóló 13/1997. (V. 28.) KTM rendelet szerint vezet a természetvédelemért felelős minisztérium.

Helyi védelemre érdemes természeti objektumok lehetnek:

- Faunisztikai érték: nemzetközileg vagy országosan védett, vagy az adott környezetben ritka, állatföldrajzi szempontból érdekes állatfaj.
- Florisztikai érték: nemzetközileg vagy országosan védett, vagy az adott környezetben ritka, növényföldrajzi szempontból érdekes növényfaj.
- Geomorfológiai formák fenntartása: a földfelszínre és a felszín alatti térre ható természeti erők által kialakított térformák (hegyek, völgyek, sziklaalakzatok, fennsíkok, barlangok stb.) a táj képét meghatározó természeti elemek, ezért lehetőség szerinti fenntartásuk fontos.
- Növénytakaró szukcessziójának érvényesülése: a földfelszínt borító növényzet természeti erők vagy emberi tevékenység hatására megváltozik, ezt követően egyensúlyi állapotra törekszik (záró társulás). Ennek elérése több szakaszban történik, ezek egymásra következését (fejlődését) szukcessziónak nevezzük.
- Vegetációs érték: a földfelszínt borító, annak képét meghatározó növénytakarót vegetációnak nevezzük. A vegetáció növénytársulások mozaikjából tevődik össze. A ritkább természetes vagy féltermészetes növénytársulások vegetációs értéket képviselnek.

A védetté nyilvánítás természetvédelmi céljait, a gyakorlati természetvédelmi célkitűzéseket, a védelemhez kapcsolódó természetvédelmi stratégiákat (földtani, felszínalaktani természeti értékek, barlangok védelme; élőhelyek kezelése, fenntartása; fajok védelme; látogatás

lehetősége; oktatás és bemutatás elősegítése; kutatás, vizsgálatok lehetősége; terület- és földhasználat; táj- és kultúrtörténeti értékek védelme; természetvédelmi infrastruktúra megléte, tulajdonosi viszonyok, birtokpolitika) és a konkrét kezelési előírásokat az érintett helyi jelentőségű védett érték természetvédelmi kezelési terve tartalmazza.

A természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet 7. §-a alapján a természetvédelmi kezelési tervet szükség szerint, de legalább tízévenként felül kell vizsgálni, és – amennyiben indokolt – a rendelet előírásai szerint módosítani kell. Az érintett önkormányzati rendeletek módosítása 2019. évben megtörtént, ezért ez a feladat nem aktuális, de a védett értékek állapotát folyamatosan nyomon kell követni, és ha szükséges, akkor az indokolt intézkedéseket (pl. természetvédelmi kezelési terv felülvizsgálat) meg kell tenni.

A helyi jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelője a VKSZ Zrt. Az érintett időszakban a védett objektumokat állapotfelmérése megtörtént. Ehhez kapcsolódóan a kezelő egyes beavatkozásokat megvalósított.

10.3. A biodiverzitás alakulása

Város környéki erdős élőhelyek

Veszprém város környezeti állapotának 2025. november és 2026. október közötti alakulásáról az erdészeti hatóság tájékoztatást adott.

Veszprém közigazgatási területén az erdőterület nagysága az alábbiak szerint változott: az erdőterület kivonások az erdőterületet csökkentették, tehát jelenleg Veszprém közigazgatási területén (beleértve Gyulafirátót és Kádárta területét is) a faállománnyal borított erdőtervezett területe 10448 ha. A területek elsődleges rendeltetései közül a legjelentősebb 66% a honvédelmi, 11% faanyagtermelést szolgáló, a fennmaradó valamilyen védelmi, illetve parkerdő rendeltetésű. A teljes erdőtervezett terület (tisztásokkal, cserjésekkel, nyiladékokkal, vadföldekkel, erdei tavakkal) ennél 2827 ha-ral nagyobb, összesen: 13275 ha. Az erdőterületek 73%-a állami tulajdonban lévő erdő, melynek legnagyobb részét a VERGA Zrt. kezeli.

Az erdőterület kivonások:

- Veszprém 6606/24 és 29 hrsz.-ú földrészleteken igénybevételi engedély került kiadásra 7,67 ha, 52 éves feketefenyő, településvédelmi és talajvédelmi rendeltetésű belterületi erdőre.
- Veszprém 0359 hrsz.-ú földrészleten 4,78 ha egyéb részlet vadföld és cserjés került kivezetésre, ezeken a területeken nem volt faállomány.
- Csererdő területén a 2025 nyarán engedélyezett 17,68 ha erdő igénybevételét megkezdték, megtörtént a faállomány kitermelése, melynek ellentételezéseként a csererdősítések Veszprém közigazgatási területén kívül valósultak meg.

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata erdőgazdálkodóként 12 db erdőrészleten, 25 ha területen, az egyéb részletekkel együtt összesen 29 db részleten és 26,61 ha területen szerepel.

A folyamatos erdőborítással járó erdőgazdálkodásban az állami erdőgazdaságok továbbra is vezető szerepet töltenek be. Jelenleg az ezen üzemmódok által jellemzett, faállománnyal borított területek nagysága 1946 ha.

Az elmúlt évek aszályos időjárása és különösen az idei évben tapasztalt csapadékhiány és hőség következtében az erdőállományok egészségi állapota leromlott, szórtan szálanként, kisebb csoportokban több esetben fordult elő pusztulás, de számos másodlagos károsító is kimutatható

a fenyő, a cser és a magas kőris állományokon. Ezek közül jelenleg a legnagyobb káresemények a magas kőris, az erdei és a fekete fenyő fafajokat érik (a kőris pusztulás nyomait már a városi kőrisfákon is tapasztaljuk). A károsítással érintett erdőterületeken az elpusztult faállomány helyén, őshonos hazai fafajokkal folyamatosan végzik az erdők felújítását. Ugyanakkor félő, hogy újabb fafajok pusztulása is be fog következni, hiszen a klímaváltozás hatására az egyes fafajok határtermőhelyein átrendeződés mutatkozik, ami néhol drasztikus, néhol kevésbé látványos, de mindenhol jelen van.

A 2026-os évben a hazánkban korábban tapasztaltaktól eltérően a nyári szárazság következtében a száraz vegetáció a nyár végén rendkívül tűzveszélyessé vált, ezért a térségben a tűzgyújtási tilalom elrendelése mellett is több súlyos tűzeset fordult elő. Ezek közül egy tűzeset Gyulafirátóton a Felső temető mellett a Veszprém 01146 hrsz.-ú földrészleten 2 ha fekete fenyves erdőt érintett. Emiatt az erdők tűz elleni védelme, a tűzmegelőzés kiemelt figyelmet kíván.

Az érintett időszakban a fokozott társadalmi elvárásoknak megfelelően tovább folytatódott az erdők közjóléti szerepének növelését szolgáló létesítmények, tanösvények, erdei pihenőhelyek, tornapályák létesítése, üzemeltetése.

Városi élőhelyek

Veszprém kiegyensúlyozott térszerkezetű település, kompakt város, mely több évszázad alatt kialakult városkaraktert tükröz. A biodiverzitás megőrzését jelentős mértékben szolgálja jelenleg érvényes védelmek fenntartása, azonban célszerű a még védelem alatt nem álló értékes elemekre a védelmet kiterjeszteni.

Veszprém zöldfelület ellátottsága megfelelő, – parkerdő és védőerdő nélkül – egy főre több mint 33 m^2 zöldfelület jut. A zöldfelületek közel fele közhasználatú zöldfelületként működik, amely a múlt századból megmaradt értékes fás szárú növényállomány miatt különleges, egyedi arculatú.

A zöldfelületek viszonylag kedvező sűrűségben tagolják a városszövetet, így 500 méteres rágyaloglással minden lakóterületről elérhető közpark vagy közkert. A zöldterületek kiépítettsége, minősége városrészenként és városrészeken belül is eltérő, amely különbözőség adódik a térbeli elhelyezkedésből, kitettségből. Az utóbbi évek fejlesztéseinek köszönhetően magas minőségű zöldterületek is találhatóak a város több pontján, így a Séd-patak mentén, a belvárosban és a Jutas lakótelepen.

Hangsúlyos, városképileg is meghatározó zöldfelületi elemként jelennek meg a közlekedési területeken lévő zöldfelületek, amelyek zömében fasorok formájában kísérik a járdák, gyalogutak, kerékpárutak nyomvonalait. A városi utak mentén elterülő, közlekedési területen megjelenő 39 ha-os zöldsávokban él a városi faállomány közel fele, több mint 12000 fa. A fasorok szerepe a települési kondicionáláson túl városképi szempontból is jelentős.

A város belterületén 187 ha közhasználatú zöldfelület található, amelyet a VKSZ Zrt. gondoz. A kertészeti körzeteken túl jelentős zöldfelületi elemként tartjuk számon a veszprémi állatkert területét (30,46 ha) és a városi temetők területét (24 ha), továbbá a lakosság számára megnyitott parkerdők 24 ha-os területét.

Veszprém közigazgatási területén mintegy 5000 hektár erdő található. Az Önkormányzat azonban nem jelentős erdőgazdálkodó: Veszprém városa mindössze 27 ha erdőterülettel és 10,7 ha fásítással rendelkezik. A fenti területekből 17,4 hektárt az utóbbi 15 évben telepítettünk. Ezek véderdők és fásítások. A fő erdőalkotó fajok a fekete fenyő, az erdei fenyő, a magas kőris és a csertölgy. A város lakóterületei közé erdősávok ékelődnek. Egyedülálló, hogy a település belterületén nagykiterjedésű erdők és természeti területek találhatók, amelyek zöld folyosókat alkotva a városmagba hatolnak, és a település jelentős részét átszövik. Az erdőterületek védett

növény- és állatfajok lakhelyéül szolgálnak, és forrásai a városi biodiverzitás fenntartásának. E zöld folyosók összekötik a város belső területeit a környező erdőkkel. Ilyenek a Fenyves-erdő, a Sintér-dombi erdő, a Tüzér-utcai erdő, a Gulyadombi-erdő – az utóbbi kettő magánterület –, továbbá a Séd-völgy zöld folyosója. Az erdők gazdag állat- és növényvilága a városi ökoszisztémát gazdagítja.

A városi faállomány

A város közterületein jelenleg 30663 fa található. A faegyedek 78%-a lombhullató, 22%-a örökzöld. A lombkoronák együttes vetületi területe mintegy 28 hektár. A faállomány 88%-a a város sűrűn beépített területén áll, vagyis ott, ahol a legnagyobb szükség van rá.

A faállomány fajgazdagsága önmagában kedvező: több mint négyszáz fajnév szerepel a nyilvántartásban. A sokféleség azonban nem egyenletes. A leggyakoribb faj a korai juhar, amely egymaga a faegyedek közel kilenc százalékát adja, ezt a hegyi juhar, a virágos kőris, a feketefenyő és a nagylevelű hárs követi.

A városi faállományok ellenálló képességét nemzetközileg az úgynevezett 10-20-30 szabállyal szokás értékelni: egyetlen fajból legfeljebb a faállomány tíz, egyetlen nemzetségből legfeljebb húsz, egyetlen családból legfeljebb harminc százaléka álljon. Minél inkább teljesül ez, annál kisebb az esélye, hogy egyetlen kórokozó vagy kártevő megjelenése egyszerre nagy állományrészt tegyen tönkre, például ahogy azt a szilfavész vagy a kőrispusztulás esetében láthattuk.

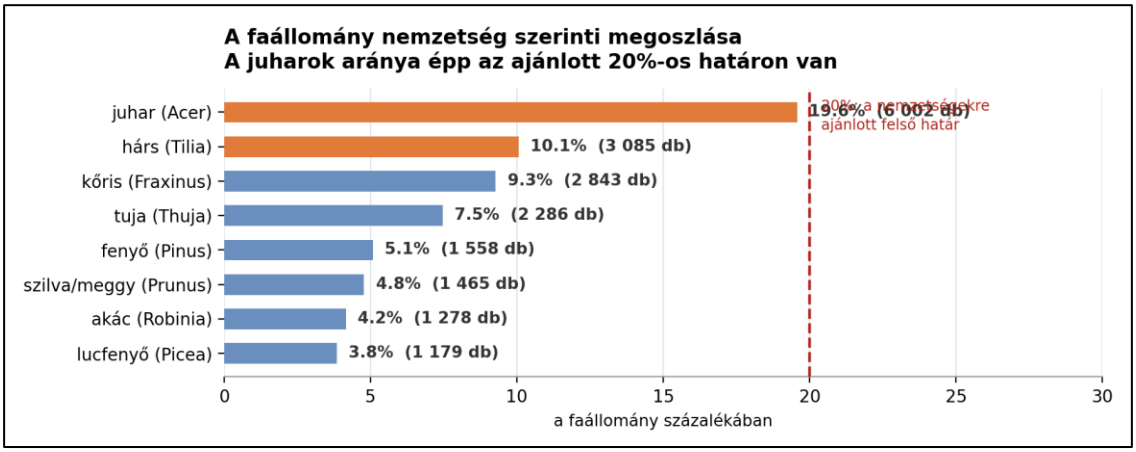

25. ábra: A kataszterezett faállomány megoszlása nemzetségenként. A szaggatott vonal a 10-20-30 szabály szerint egy nemzetségre ajánlott 20%-os felső határt jelöli. Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter.

Veszprém helyzete ebből a szempontból figyelmeztető, de nem kritikus. A fajszintű követelmény teljesül, egyetlen faj sem éri el a tíz százalékot. A nemzetségi szinten viszont a juharfélék aránya csaknem húsz százalék, vagyis pontosan az ajánlott felső határon áll. Ez azt jelenti, hogy a jövőbeli telepítéseknél a juharok további arányának növelése nem indokolt; a hársak és a kőrisek aránya is a tíz százalék körüli sávban mozog.

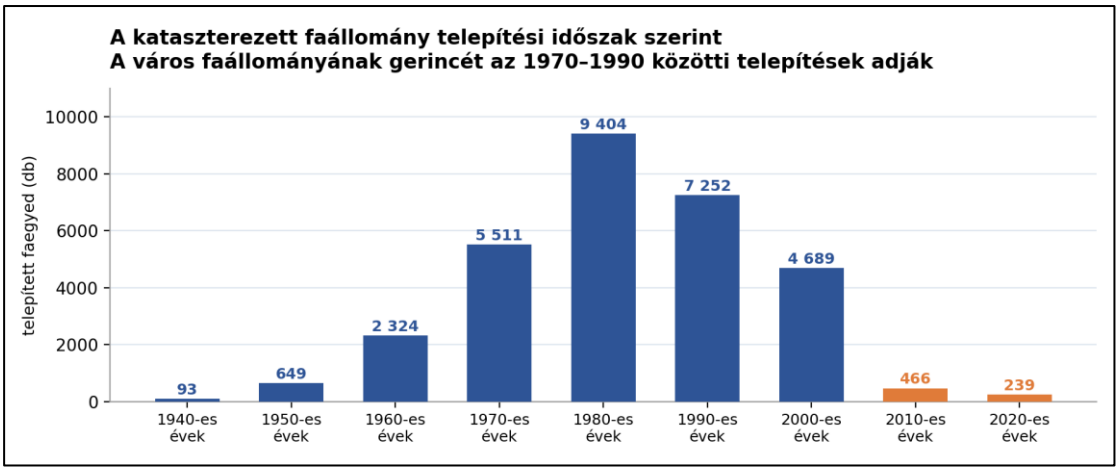

26. ábra: A kataszterezett faegyedek megoszlása telepítési évtized szerint. A narancssárga oszlopok a legutóbbi két évtizedet jelölik. Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter.

A korszerkezet jellegzetes képet mutat: a faállomány gerincét az 1970 és 1990 közötti telepítések adják, ebben a két évtizedben került a helyére a nyilvántartott faegyedek közel fele. Ez egybeesik a nagy lakótelepek építésének időszakával, és magyarázza, hogy a lakótelepi zöldfelületek ma miért rendelkeznek viszonylag fejlett faállománnyal.

Ennek a szerkezetnek azonban következménye is van. Az egyszerre telepített állomány egyszerre is öregszik: a következő két évtizedben jelentős pótlási igény jelentkezhet, amelyre előre fel kell készülni. Egyenletesebb korösszetétel mellett a fenntartási és pótlási terhek is egyenletesebben oszlanának el.

A faállomány környezeti teljesítménye a lombkorona méretéből becsülhető. A hazai gyakorlatban elterjedt, Radó Dezső nevéhez köthető módszer szerint egy köbméternyi asszimiláló lombtérfogat egy vegetációs időszak alatt mintegy 590 gramm szén-dioxidot köt meg és 650 gramm oxigént termel. A lombkorona-átmérőkből a lombtérfogat jó közelítéssel számítható.

Mutató	Becsült érték egy vegetációs időszakra
Szén-dioxid-megkötés	mintegy 700 tonna
Oxigéntermelés	mintegy 780 tonna
Árnyékolt (lombkoronával fedett) felület	mintegy 28 hektár
Egy lakosra jutó szén-dioxid-megkötés	nagyjából 13 kilogramm

16. táblázat: A kataszterezett faállomány becsült éves környezeti teljesítménye. Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter.

A hétszáz tonnás szén-dioxid-megkötés nagyságrendje önmagában is beszédes: ez nagyjából a város teljes éves üvegházgáz-kibocsátásának 1-1,5 százaléka. A városi faállomány tehát nem oldja meg a klímavédelmi feladatot, de érdemi, mérhető hozzájárulást ad, és ez csak a nyilvántartott közterületi fákra vonatkozik, a magánkertek, erdőfoltok és parkok nem kataszterezett faállománya nélkül.

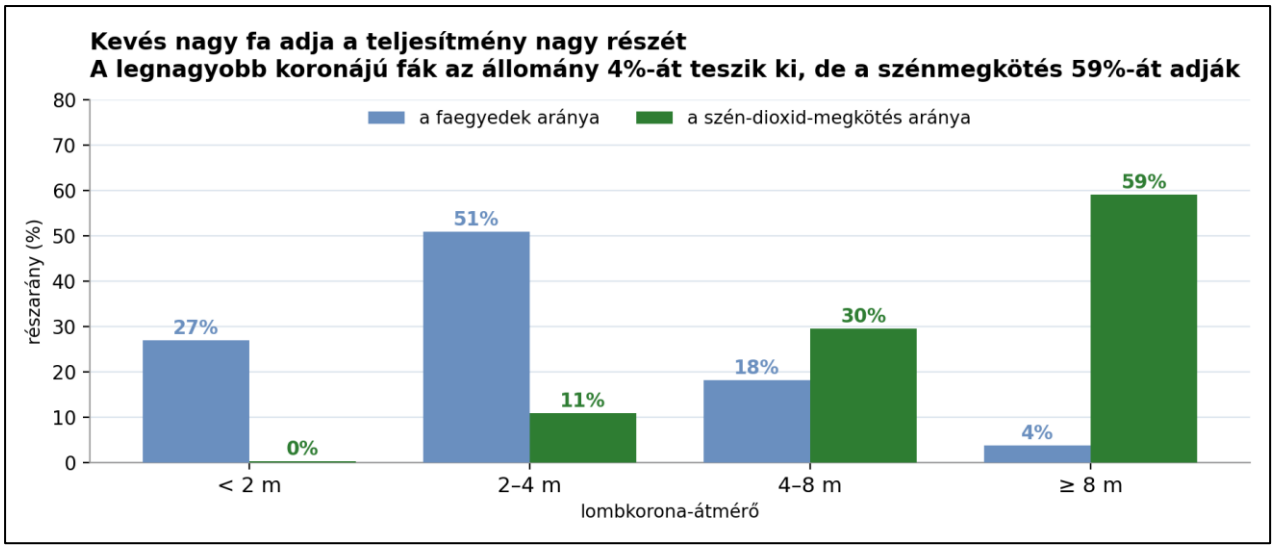

27. ábra: A faegyedek és a szén-dioxid-megkötés megoszlása lombkorona-méret szerint Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter, Radó-féle számítási alapon.

A nyolc méternél nagyobb lombkorona-átmérőjű faegyedek a nyilvántartott állomány mindössze négy százalékát teszik ki, de a becsült szén-dioxid-megkötés közel hatvan százalékát ők adják. A két méternél kisebb koronájú, zömmel fiatal vagy kistermetű faegyedek ezzel szemben a darabszám több mint negyedét adják, környezeti teljesítményük azonban elhanyagolható.

Ennek két, gyakorlati következménye van. Egyrészt egyetlen idős, nagy koronájú fa kivágását tucatnyi frissen ültetett csemete sem pótolja, a szolgáltatás évtizedekig hiányozni fog. A meglévő nagy fák megőrzése, egészségük védelme és élettartamuk meghosszabbítása ezért nagyságrendekkel hatékonyabb, mint az utólagos pótlás. Másrészt a telepítéseknél a fajválasztás döntő, és olyan fajokat érdemes előnyben részesíteni, amelyek a rendelkezésre álló fahelyen ténylegesen nagy koronát tudnak nevelni, ahol a hely ezt lehetővé teszi.

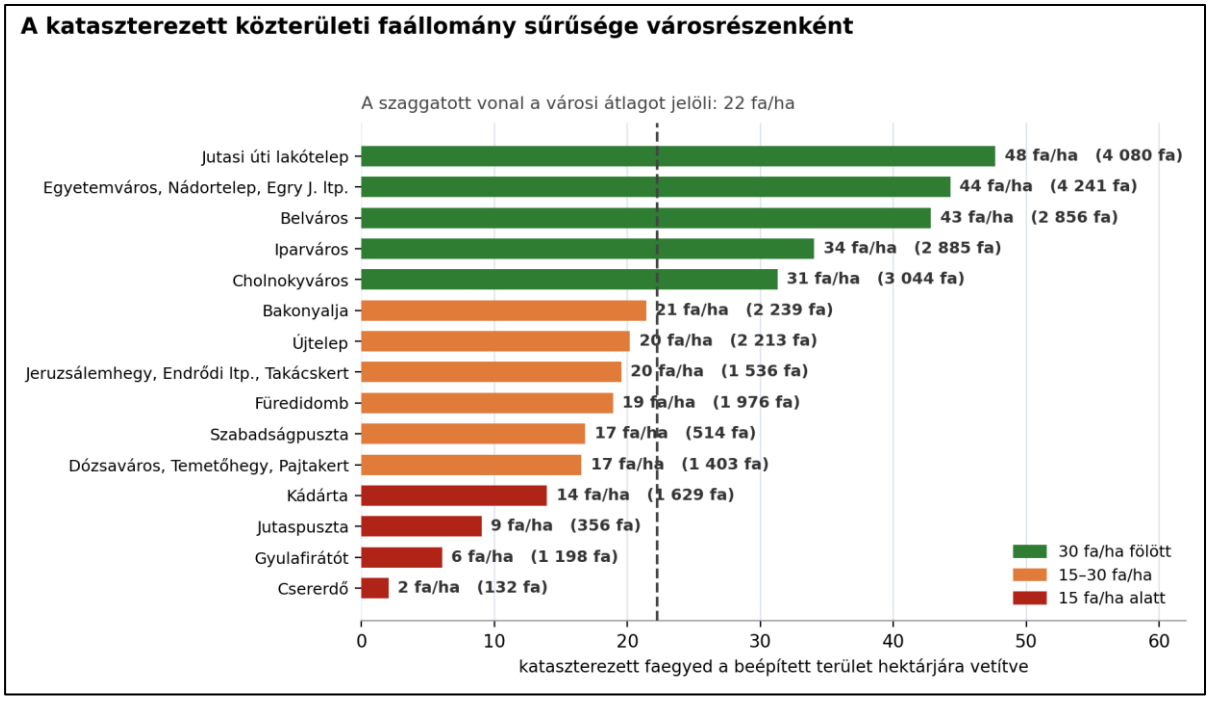

28. ábra: A kataszterezett közterületi faállomány sűrűsége Veszprém városrészeiben, a beépített terület hektárjára vetítve. A városrészhatárok közelítő jellegűek. Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter.

A faállomány térbeli eloszlása jelentős különbségeket mutat. A beépített terület egy hektárjára

városi átlagban mintegy huszonkét nyilvántartott faegyed jut, az egyes városrészek között azonban több mint hússzoros a különbség. A legjobb ellátottságú három városrész a Jutasi úti lakótelep, az Egyetemváros-Nádortelep-Egry József utcai lakótelep térsége, valamint a Belváros, itt hektáronként negyven fölötti a kataszterezett faegyedek száma. Ez nem véletlen, a nagy lakótelepek építésekor egységes koncepció szerint, nagy tételben telepítettek fákat a közterületekre, a belvárosban pedig a történeti fasorok és a parkok adják az állomány gerincét. Hozzájuk közel áll az Iparváros és Cholnokyváros. A középmezőnyben – hektáronként tizenöt és huszonegy közötti értékkel – Bakonyalja, Újtelep, a Jeruzsálemhegy-Endrődi lakótelep-Takácskert térsége, Füredidomb, Szabadságpuszta, valamint Dózsaváros, Temetőhegy és Pajtakert helyezkedik el. A sor végén a külső, egykor önálló vagy kertes jellegű városrészek állnak: Kádárta tizennégy, Jutaspuszta kilenc, Gyulafirátót hat, Csererdő pedig mindössze két faegyeddel hektáronként. Csatár a kis beépített területi aránya miatt nem hasonlítható össze a többivel, ezért az ábrán nem szerepel. A különbség részben természetes, és nem feltétlenül jelent tényleges fahiányt. A kertvárosias és falusias beépítésű részeken – Gyulafirátóton, Kádártán, Csererdőn – a fák jelentős hányada magánkertben áll, ezek pedig nem képezik a közterületi kataszter részét. A lakótelepeken viszont éppen fordított a helyzet: ott szinte minden fa közterületen van, ezért kerülnek a rangsor élére.

Az adat ennek ellenére fontos jelzés, mert a közterületi fák azok, amelyek mindenki számára elérhető árnyékot, hűtést adnak. A lombkorona-adatok árnyalják is a képet. Az Egyetemváros térségében és a Belvárosban nemcsak sok a fa, hanem nagy koronájúak is, míg az Iparvárosban és a Bakonyalján a magas egyedszámhoz jóval kisebb lombkorona-felület társul. A fejlesztések tervezésekor ezért nemcsak a darabszámot, hanem a koronaméretet is érdemes figyelembe venni.

Inváziós fajok

Napjainkban az élőhelyek eltűnése, területük csökkenése és degradálódása mellett az egyik legnagyobb veszélyt a természetes életközösségekre az idegenhonos inváziós fajok terjedése jelenti. Inváziósnak azokat az idegenhonos, természetes elterjedési területükön kívül előforduló, ott megtelepedni képes és térhódításukkal a természetes életközösségeket veszélyeztető fajokat nevezzük, amelyek természetes módon, de inkább emberi közvetítéssel jutnak el természetes korábbi elterjedési területeiken kívülre. E fajok elsősorban Észak-Amerika és Ázsia mérsékelt övi régióiból származnak hazánkban. Az idegenhonos, inváziós fajok ellenőrizhetetlen mértékű szaporodásukkal a növényzet összetételében, a természetes, valamint települési zöldfelületekben is óriási károkat okoznak, valamint szerteágazó gazdasági és esetenként humán egészségügyi kockázatot jelentenek.

A fakataszter lehetővé teszi az inváziós és a hazai inváziós listákon szereplő fajok egyedszintű számbavételét is. A nyilvántartott faegyedek mintegy tíz százaléka – hozzávetőleg háromezer fa – tartozik ebbe a körbe.

Faj	Egyedszám (db)
fehér akác	1 272
nyugati ostorfa	592
cseresznyeszilva	343
ezüst juhar	225
lepényfa	179
bálványfa	155
zöld juhar	110

Faj	Egyedszám (db)
ezüstfa	100

17. táblázat: A legnagyobb egyedszámú, inváziós vagy figyelendő fajok a kataszterben. Forrás: Polgármesteri Hivatal, fakataszter.

Az adat két okból értékes. Egyrészt a bálványfa és a többi, aktívan terjedő faj pontos helye ismert, ami a visszaszorítást célzó mintaprojektek tervezését közvetlenül megalapozza. Másrészt látszik, hogy ezek a fajok ma is érdemi környezeti szolgáltatást nyújtanak – együttes lombkorona-vetületük közel három hektár –, ezért az eltávolításuk csak fokozatosan, pótlással együtt tervezhető. A szakmai cél nem a gyors kivágás, hanem a további terjedés megakadályozása és az ütemezett csere.

Veszprém és környéke esetében a leggyakrabban jelzett inváziós növények: aranyvessző-fajok (*Solidago spp.*), közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*), óriáskeserűfű / japánkeserűfű (*Fallopia spp.*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*).

A 2026. évben a keserűfű fajok részleges feltérképezése „megtörtént „Invasive Alien Species in Europe" EU-s applikáció segítségével. A térképes adatok elérhetők: https://easin.jrc.ec.europa.eu/ias/SpeciesReport/Explore

Védett fajok

Bár a városokat sokan „élettelennek" látják, a települési környezetben is számos vadonélő (védett) faj él. A fajok védelme fontos, mert hozzájárul a városi biodiverzitás megőrzéséhez, és segít fenntartani az egészséges, élhető városi ökoszisztémát.

A vadállatok városi környezetben való megjelenésének több, egymással összefüggő oka van. A városok táplálékban, menedékben és biztonságban gazdag, viszonylag stabil élőhelyet biztosítanak, amelyet egyes fajok képesek kihasználni.

- Élelemhez való könnyebb hozzáférés: A városokban bőven található emberi eredetű táplálék: hulladék, szemétlerakók, kertek, madáretetők, dísznövények gyümölcsei.
- Biztonságosabb élőhely: Nagyobb a ragadozókkal szembeni biztonság, mivel a városokban kevesebb természetes ragadozó van. A parkok, kertek, vasút menti zöldsávok menedéket adnak.
- Élőhelyvesztés és természetes területek csökkenése: Az erdők, mezők és vizes élőhelyek csökkenésével egyes fajok városi zónákba kényszerülnek, mert ott találják meg a túlélést biztosító feltételeket.
- Megfelelő mikroklíma: A városokban a hőmérséklet általában magasabb (hősziget jelenség). Ez különösen a hidegebb hónapokban vonzó lehet például a kisemlősöknek és hüllőknek, mivel a teleléshez kedvezőbb feltételeket biztosít.
- Alkalmazkodóképesség és viselkedés: Egyes fajok kiválóan alkalmazkodnak az emberi jelenléthez: éjszakai életmód, takarékos energiagazdálkodás, agresszív táplálékszerzés.

A városok nem pusztán emberi élőhelyek, táplálék, menedék és biztonság kombinációja teszi lehetővé, hogy egyes vadállatok állandóan (lásd urbanizálódó fajok) vagy átmenetileg a városban éljenek. Ez különösen igaz az általánosan alkalmazkodó, opportunista fajokra, de a védettek közül is számos faj megjelenik a parkokban és a zöldterületeken, de akár az épületeken is.

Természeti adatok gyűjtése

A természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 625/2022. (XII. 30.) Korm. rendelet 19. § a) pont aa) alpontja és c) pontja szerint az érintett nemzeti park igazgatóság állami alaptevékenysége keretében ellátja a védett természeti értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos feladatokat és gondoskodik a természetvédelmi célú

nyilvántartások vezetéséhez szükséges elsődleges és másodlagos adatgyűjtésről, valamint működteti a feladatkörével összefüggő területi monitoring és információs rendszert.

Az előbb említett „professzionális” adatgyűjtésen túl a „közösségi tudománynak” aktív terepe lehet a városi élőhelyek sokasága, ami a védett fajok detektálását is lehetővé teszi, például Vadonleső Program, i-Naturalist.

29. ábra A Vadonleső Programban regisztrált védett értékek a vizsgált időszakban. Forrás: vadonlesprogram.hu.

10.4. Zöldfelület gazdálkodás

Fa- és cserjeültetések, kertészeti felújítások

Arra számítunk, hogy a 3.2. fejezetben vázolt klimatikus hatások a jövőben tovább erősödnek. Ilyen körülmények között a városi zöldfelületeket alkotó jelenlegi növényzet fajösszetétele és változatossága nem tartható fenn. A növénytakaró a következő évtizedekben fokozatosan átalakul. A növényállományból fokozatosan kiszelektálódnak, eltávoznak a környezeti viszonyokat nem toleráló fajok, míg a száraz, forró viszonyokat elviselő fajok egyedszáma növekszik.

Jelenleg 322 fás szárú növényfaj található Veszprém közterületein. Vizsgálataink szerint ezek közül több mint 80 fajtól fokozatosan el kell búcsúznunk. A veszprémi fás szárú növényállomány egy részének fokozatos cseréje, átalakulása 6-8 évtizedet vesz igénybe. A fás szárú növények fajlistái és a jövőre vonatkozó szakmai javaslatok a veszpremifak.blogspot.com oldalon találhatók.

A 2026-os csapadék mennyisége elmaradt a sokéves átlagtól, a szokásos mennyiség fele érkezett. Ez megviselte a zöldfelületeket. Számos fa és cserjefolt kiszáradt. 2026 folyamán városszerte 128 helyszínen összesen 227 fa kivágása vált szükségessé. Ezt ellensúlyozva a 2026. évben a VKSZ Zrt. az alábbi növényeket ültette el.

Helyszín	Eelültetett növény
József Attila u. 6. környezete	3 Fraxinus ornus 'Mecsek'
Diósy M. u. parkoló	3 Tilia tomentosa, 3 Acer campestre
Batthyány szobor környezete	2 Tilia tomentosa, 1 Prunus serrulata 'Amanogawa', 1 Fraxinus ornus
Rózsa u. növényláda	1 Cercis canadensis

Pöltenberg u. közpark	3 Quercus pubescens
Táborállás park	1 Tilia tomentosa, 1 Acer campestre, 1 Quercus pubescens, 1 Acer campestre 'Elsrijk', 1 Pyrus calleriana 'Chanticleer'
Gátfő u.	2 Fraxinus ornus 'Mecsek'
Török Ignác u. parkoló	6 Fraxinus ornus, 5 Tilia tomentosa 'Szeleste'
Kiskőrösi u.	4 Fraxinus ornus 'Mecsek'
Mártírok útja	2 Fraxinus angustifolia 'Raywood'
Bagolyvári u.	1 Prunus serrulata 'Kansan'
Fortuna udvar	1 Cedrus deodara 'Pendula', 1 Ginkgo biloba 'Globus'
Szőlőhegy u. játszótér környezete	1 Tilia tomentosa, 1 Acer campestre, 1 Fraxinus ornus, 1 Prunus serrulata 'Kansan'
Óváros tér	1 Prunus serrulata 'Kansan'
Megyeház tér	2 Albizia julibrissin
Főposta előtt	1 Cedrus atlantica
Cseri u.	25 Acer campestre 'Elsrijk'
Csermák u. 5.	1 Tilia tomentosa, 1 Fraxinus ornus 'Huba', 1 Koelreuteria paniculata 'Fastigiata'
Karacs Teréz u. 1.	1 Fraxinus ornus 'Mecsek', 1 Tilia tomentosa, 1 Prunus serrulata 'Kansan'
Szabadságpusztai bevezető út mentén	250 cserje (Cornus alba 'Sibirica', Cornus sanguinea, Cornus stolonifera 'Flaviramea', Cotinus dammeri 'Grace', Forsythia x intermedia 'Lynwood', Philadelphus coronarius, Physocarpus opulifolius 'Luteus', Pyracantha 'Mohave', Viburnum lantana)
Kereszt utcai rézsű	75 madárbirs
Főposta előtt	40 lonc
OTP mögött	20 db (Lonicera és Berberis)
Megyeház tér emlékmű	80 lonc
Évelő pótlások (kettős körforgalom, Kiskőrösi u., Mártírok útja terelősziget)	170 évelő
Rézsűs játszótér	120 cserje
Kelet-Nyugati tengely	26 ezüsthárs

18. táblázat: Növényültetések Veszprémben. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

A „Nemzeti Faültetés Napja 2026” keretében a „10 millió Fa Alapítvány” támogatásával mikroerdő (Miyawaki erdő) telepítése valósult meg 2026. február 28-án a VKSZ Zrt. közreműködésével. Az 500 fa és 500 cserje telepítése közösségi ültetés keretében valósult meg a 10 millió Fa veszprémi csoportja, a Csalán Egyesület, a Babako Egyesület, a BiodiverCity munkacsoport és a közreműködő önkéntesek részvételével. A telepítésből 100 fa és 250 cserje számít be a városi favisszapótlásba. A Vár u. 10. előtti zöldsávba 85 cserjét és 55 levendulát ültettek. Lakossági felajánlásból a Zápor utcában 3, az Ady u. 73/B. környezetében 1, a Martinovics téren 1 fát ültettek el. A Veszprémi Diáktanács a Séd-völgyben 1 tölgy emlékfát ültetett el.

Fentiek alapján a 2026. évben összesen 212 fát, 920 cserjét és 225 évelőt ültettek el a közterületen.

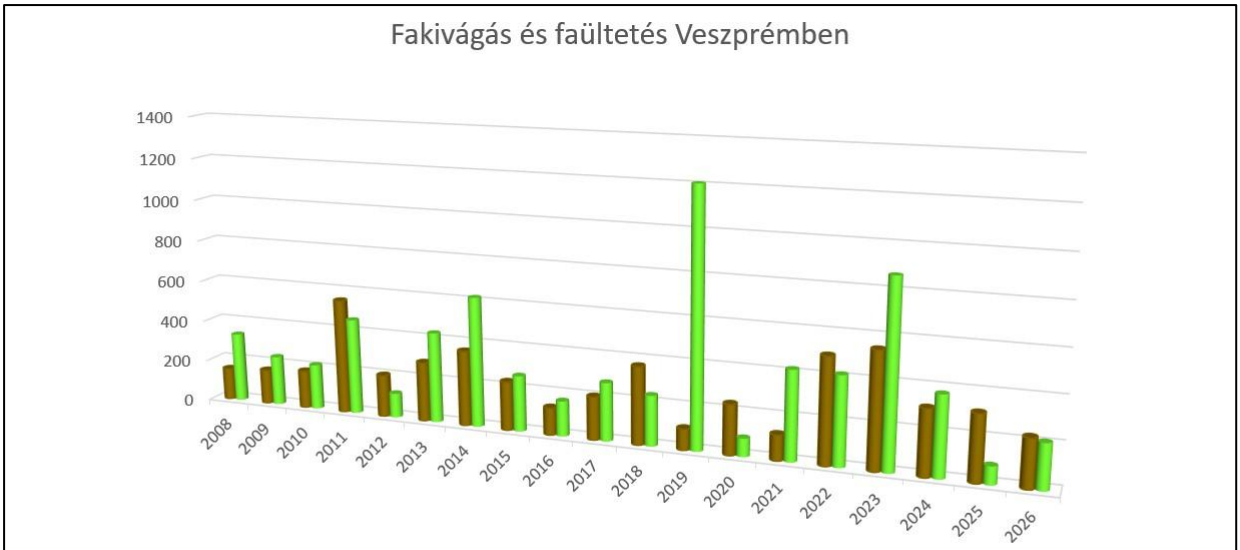

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Fakivágás	153	165	181	550	201	285	360	233	130	205	369	100	237	120	498	545	309	310	227
Faültetés	333	238	217	460	117	433	621	267	168	277	239	1208	86	422	419	870	377	85	212

30. ábra: Fakivágás és faültetés alakulása 2008-2026. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

A 2026. évi parkgondozási tevékenység

A VKSZ Zrt. 2016. évtől közszolgáltatási keretmegállapodás keretében látja el Veszprém város parkfenntartási, köztisztasági és egyéb városüzemeltetési feladatait. Az ellátandó feladatokat a Városüzemeltetési Feladatok Kézikönyve részletezi. A tevékenység zömét saját dolgozói létszámmal, saját erő és munkagép, továbbá eszközállománnyal látják el. Az alvállalkozók bevonására csak speciális munkák (idős, veszélyes fák kivágása, ágazása, vadgesztenyefák növényvédelmi permetezése, földmunka végzés) esetén kerül sor. A Zrt. alvállalkozók bevonásával végzi Kádárta, Gyulafirátót és egyes veszprémi lakótelepek fűnyírását.

A parkfelügyelői csoport feladata a meghatározott zöldterületek ellenőrzése, bejárása, rongálások bejelentése, rendkívüli esetben kézi hulladékgyűjtés és esetenkénti gyommentesítés. A téli időszakban besegítenek a Zrt. hóeltakarítási és síkosság-mentesítési feladatainak ellátásában is. Jelentős segítséget nyújtanak az intézmények zöldfelületeinek fenntartásában.

A parkgondozási csoport rendszeres zöldterület-takarításán túl a köztisztasági csoport dolgozói foglalkoznak a zöldfelületeken éppen fellelhető szemét összegyűjtésével, folyamatosan járva a várost, hogy megakadályozzák a hulladék esetleges felhalmozódását.

A város közterületein jelenleg 30663 fa található. A fenntartó a fák, facsoportok, fasorok szakmai, balesetveszély-elhárítási, illetve lakossági bejelentést követő metszését végezte a kora tavaszi és a késő őszi időszakban. A fasori munkák részét képezik a korona alakító és érintésvédelmi metszések, a száraz gallyazások, valamint a koros fák alakító és ifjító metszése. Ezek a munkák a nyugalmi időszakban végezhetők. A szerződéses feladatok keretében a Városüzemeltetési Iroda és a lakosság által az év során jelzett 233 bejelentés feladatait is elvégezte a fenntartó. A vegetációs időszak negatív ökológiai hatásai elhúzódva jelentkeztek a faállományban. A gyenge élőhelyeken lévő, egyébként is rossz állapotú fák egy része kiszáradt a nyári időszakban. A faállomány mennyiségi és minőségi fenntartása érdekében fontos az ütemezett fapótlások elvégzése. Vezeték rekonstrukciókat, hibaelhárításokat követően a VKSZ Zrt. 28 helyszínen végzett zöldkár helyreállításokat.

Jelenleg 460 m^2 az egynyári virágágyások felülete. Ezen felül kb. 1000-1200 db egynyári kerül a növényedényekbe. Az évelő felületek könnyebben fenntarthatók, kevesebb gondozást igényelnek, és a szárazságot is jobban tolerálják, mint a hagyományos egynyári felületek. Az elmúlt években

a Zrt. összesen 1334 m^2 új évelő felületet létesített. Jelentős évelő felületek létesültek a Haszkovó futókör mentén (904 m^2), a Táborállás parkban (250 m^2) és a Zöld Város területén. A Zrt. által gondozott egynyári és évelő felület együttesen ~3000 m^2.

egynyári növény	8200 db
kétnyári növény	10000 db
őszi hagymás	7000 db

19. táblázat: Az ágyásokba és virágtartó edényekbe az idei évben felhasznált, illetve kiültetett virágok száma. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

Erdőgondozási feladatok

Veszprém városa 37,8 ha erdőterülettel (véderdők, parkerdők) és fásítással rendelkezik. Ezekből 18,7 hektár erdő és fásítás az utóbbi években létesült. Az állományokat erősen megviselte a nyári aszály, és több parcellában jelentkezik a vadkár. A lágyszárúak előretörése fenyegeti a területeken lévő csemetéket, ezért fontos a tavaszi-kora nyári ápolások elvégzése. Az állományok folyamatos utógondozása jelenleg nem megoldott. 2025-ben a Verga Zrt. végzett pótlásokat 3 erdőállományban 18000 erdészeti csemete telepítésével. A forró és csapadékmentes nyári időszakban a csemete pótlások jelentős része kiszáradt, ismételt pótlásukat egy éven belül el kell végezni.

Az alábbi táblázatban zöld színnel jelöltük a jó állapotú telepítéseket, barna színnel jelöltük azokat a közepes állapotú állományokat, amelyeknél a pénzügyi lehetőségek függvényében mielőbbi erdészeti beavatkozás szükséges; piros színnel jelöltük a legrosszabb állapotú állományokat.

Elhelyezkedés	Hrsz.	Teljes terület (ha)	azonosító	Erdőtervi terület (ha)
Veszprémvölgyi út	6533	2,2073	107A, 107NY1, 107NY2, 107NY3	1,94 0,1 0,11 0,06
Jutaspuszta	2063/1	0,4654	f7	0,46
Volán telep	6520/6	1,1410	f11	1,14
Méhes utca	2260/9	0,0701	f8	0,07
Méhes utca	2258	0,2467	f9	0,25
Fenyves utca	2369	0,3677	f10	0,35
Varga utca-Kalmár tér	4894/32	4,7606	f14 f15 f16	0,12 0,22 0,65
Kádárta, temető mellett	2778	0,06	f6	K-E
Csimorka utca mellett	2958	0,35	f5	FF-EL
Kisréti u. (vasút mentén)	0137/1	1,174	106A	CS-MOT
Csatárhegy	055/3	1,18	109A	elegyes-kőrises
Csatárhegy	075/1	5,27	110A	erdeifenyves-cseres
Kenderföld u.	6681	0,48	f4	FF-EL
Gyulafirátót, Alsóharaszt utca	9130	1	f1	CS-FF

20. táblázat: 2010 utáni önkormányzati erdőtelepítések részletezése. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

A megbízott erészeti szakszemély az önkormányzati erdőket bejárta, és az alábbi megállapításokat tette.

- Csatárhegy 075/1 hrsz. /Veszprém 110A/ 5,27 hektár területű erdőtelepítés. A szélsőségesen csapadékszegény év ellenére a főfafajt képező cser csemeték jelentős növekedést mutattak, és számottevő aszálykár egyelőre nem figyelhető meg rajtuk. A csapadékhiány visszavetette a gyomkonkurenciát, a ritkás aljnövényzet pedig nem biztosított búvóhelyet a vad számára, ezért a károsítás csökkent. Ezekből arra következtethetünk, hogy a telepítés gyenge növekedése nem a termőhely miatt, hanem az ápolások elmaradásának és a vad károsításának köszönhető. Jövő év őszén tervezni kell pótlást.
- Csatárhegy 055/3 hrsz. /Veszprém 109A/ 1,18 hektár területű erdőtelepítés. A telepítés lassan egyenletesen növekszik, és foltokban már elérte a befejezéshez szükséges 2 méteres magasságot. A vadvédelmi kerítésnek köszönhetően vadkár nincs. Az aszály miatti pusztulás a lombos fafajokon alig figyelhető meg, de a feketefenyő kb. 20 százaléka elpusztult. Pótlás jelen állapotban nem tervezhető.
- Jutaspuszta 0137/1 hrsz. /Veszprém 106A/ 1,17 hektár területű erdőtelepítés. A vadkár elmaradása nyomán az aszály sem okozott önmagában jelentős károkat az idősebb csemetékben, sőt az előző évekhez képest határozottan növekedtek. A frissen ültetett csemeték nagy része viszont kipusztult. Pótolni mindenképpen szükséges.

Fásítások:

- Alsóharaszt utca, 9130 hrsz. 1,14 ha területű fásítás. A terület keleti oldalán a csemeték elérték a 2 méteres magasságot ami a befejezéshez szükséges. A nyugati felén vegyesek a méretek, de ott is dinamikusan fejlődik. Aszály miatti pusztulás egyenlőre nem tapasztalható.
- Kenderföld u., 2958 hrsz. 0,35 ha és Kenderföld u., 6681 hrsz. 0,48 ha területű fásítások. Ligetes képet mutató fásítások. A cserjék és a néhány megmaradt feketefenyő lassan benövi a területet. Elindult a természetes szukcesszió is.
- Jutaspuszta 2063/1 hrsz. 0,46 ha területű fásítás. Az idősebb magaskőrisek pusztulnak. A fásítás déli oldala egy-két cserjével tarkított. Az egész területre jellemző a vadkár.
- Volán telep, 6520/6 hrsz. 1,14 ha területű fásítás. A terület házak felőli oldalát kiskertként használják. Növekedés és záródás lassú, de folyamatos.
- Tószeg utca, 2778 hrsz. 0,06 ha területű fásítás. A fásítás szépen növekszik, a szomszédos területen fekvő feketedióssal szép összhatást mutat.
- Fenyves utca, 2369 hrsz. 0,35 ha területű fásítás. Az idei száraz idő visszavetette a fejlődést, de pótlást egyelőre nem igényel.

Üzemtervezett erdők:

- Cholnoky lakótelep, Veszprém 4086/66 hrsz., erdőrészlet jel 62A1, 62B, 56A1. Az erdőrészletekben főként a fenyő fafajokon jelentős száradás figyelhető meg, ami az aszályos évet követően még jelentősebbé válik. A 62A1 és B részletekben a foltokban száradó erdeifenyők miatt egészségügyi fahasználatot javasolt végezni. Az 56A1 erdőrészletben a kerékpárpálya helyén a friss ültetésű csemeték 50 százaléka kiszáradt, pontos képet a kárról tavasszal kaphatunk.
- Fenyves utca, Veszprém 2370/1 hrsz., erdőrészlet jel 63A. A feketefenyő állomány a kora és a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt folyamatosan pusztul. A biztonságot veszélyeztető kiszáradt fák kitermelése a következő években folyamatos feladatot fog jelenteni. A közjóléti infrastruktúra is romló állapotot mutat, valamint a részletben sok a szemét.
- Dózsa Gy. utca (Viadukt), Veszprém 793 hrsz., erdőrészlet jel 72A. A száradozó feketefenyő helyét fokozatosan átveszi az őshonos lombos állomány. Ezt a folyamatot kell segíteni, valamint az idős fenyőket, ameddig lehet, meg kell hagyni a talajárnyalás miatt. A közlekedésbiztonságot veszélyeztető egyedeket viszont ki kell termelni.

- 8-as főút és hadiúti felüljáró kereszteződés, Veszprém 096 hrsz., erdőrészlet jel 87A. Néhány akác kiszáradt, de a terület egészségi állapota stabil, erdészeti munkavégzés itt nem szükséges, az elhelyezett szemét elszállítása szükséges.
- Veszprémvölgyi út, Veszprém 6533 hrsz. 107 A, NY1, NY2, NY3 erdőrészletek. A száradó feketefenyők és bálványfák miatt a közlekedésbiztonságot esetlegesen veszélyeztető faegyedek kitermelését folyamatosan végezni kell. A idei évben ilyen termelés tavasszal megtörtént.

Összességében elmondható, hogy a fekete és erdeifenyőt megviselte az aszály, a lombos állományokon ez annyira nem jelentkezik egyelőre, de pontosan csak a tavaszi időszakban lehet megbecsülni a károk mértékét. A száradó fenyő állományok az eddigiekhez képest többlet feladatokat fognak jelenteni a következő évben, és pótlásokkal is számolni kell az alábbi állományokban: Csatárhegy 110A, Csatárhegy 109A, Jutaspuszta 106A, Sólyi út 56A1.

Közterületi bútorok, padok
Az üzemeltetés szempontjából előtérbe helyezzük a rongálásnak és az időjárásnak jobban ellenálló, teljesen fémből készült típusokat.

A fém padok megfelelő várostűréssel rendelkeznek, ellentétben a falécezésű padokkal. A régi falécezésű padok könnyen megrongálhatók, az időjárásnak nem állnak ellen, idővel elkorhadnak, és gyakori javításuk szükséges. 2026 folyamán 35 db pad karbantartását végezte el a VKSZ Zrt. A fontosabb javítási helyszínek az alábbiak voltak: Színház kert, Séd-völgy, Kálvin János park, Stadion utca, Ady u., Margit tér, Március 15. u., Barátság park.

Játszóterek, labdapályák
A VKSZ Zrt. feladata a szerződés szerint az új építésű játszótereken a szemrevételezéses, operatív és éves főellenőrzések, valamint a kötelező szabványossági ellenőrzések elvégzése, dokumentálása, továbbá az ütéscsillapító felületek lazítása, szemétszedés, balesetveszély elhárítása, sérült játszóeszközök javítása az üzemeltetési keret által megszabott összeg erejéig.

2026-ban 53 játszótér, valamint 20 labdapálya és 10 fitnesz-park folyamatos üzemeltetését és javítását végezte a VKSZ Zrt. Ezek a javítások biztosítják a létesítmények folyamatos és biztonságos üzemeltetését.

A VKSZ Zrt. 38 játszótéri helyszínen végezte az eszközök és az ütésgátló felületek biztonsági jellegű karbantartását. Ezeken kívül az alábbi munkálatokat végezték a játszótereken: Rózsa u. 45. játszótéren a játszóvár javítása; Kisréti utca játszótéren kerítés építés; Csererdei játszótéren játszóeszköz telepítés, homokozó telepítés; Megyeház téren a trambulin javítása; Vilonyai u. 11. játszótéren a homokozó keret javítása; Diósy utcai játszótéren a függő hinta javítása; Pöltenberg utcai játszótéren a kötélpiramis javítása; Szőlőhegy utcai játszótéren a rugós eszköz javítása; Rézsűs játszótéren a padok javítása; Botev utcai játszótéren a kombinált vár javítása; Ördögárok utca 3. játszótéren a lengőhinta javítása; Kossuth utcai játszótéren a labirintus és a rugós eszköz javítása.

A játszóterek folyamatos fejlesztése, megújítása hozzájárul ahhoz, hogy a lakosság és az évente idelátogató sok ezer vendég a szabadidejét színvonalasan, biztonságosan, magas minőségű környezetben tölthesse el.

A labdapályák és fitnesz eszközök karbantartása, üzemeltetése keretében a kerítések és a kapuk javítása folyamatos feladatot jelent a fenntartónak.

A fitnesz eszközöket 2020 decemberétől minőségi tanúsítvánnyal kell ellátni, melyek 3 évig érvényesek. A szabványossági ellenőrzéseket 3 évente meg kell ismételni.

A közterületi ivó- és szökőkutak üzemeltetése, karbantartása folyamatos. A fenntartó 36 ivókutat/közkifolyót és 6 db csobogót üzemeltet. A vízminőség vizsgálatokat az előírtaknak megfelelően évente három alkalommal végzik. A Piramis, a Kavicsok és a Vízi labirintus csobogóknál szivattyúkat javítottak. Ismét beüzemelték a Séd-völgyben található Vízi Labirintust. Megjavították a Kutas téri szökőkút gépészetét, amelyet korábban csőtörés tett tönkre.

A Zöldfelületi Stratégiával összefüggésben megtett intézkedések
2019-ben a hazai városok sorában elsőként Veszprém önkormányzata megalkotta a saját Zöldfelületi Stratégiáját. A Zöldfelületi Stratégia felülvizsgált, frissített, átdolgozott anyagát VMJV Önkormányzata 2025. januári ülésén fogadta el 27/2025. (I. 30.) határozatával. A stratégiát áthatja az ökológiai szemléletű zöldfelület gazdálkodás és zöldfelület fejlesztés. A stratégia olyan kulcsfogalmak köré épül fel, mint a fenntarthatóság, a biodiverzitás megőrzése, a botanikai ritkaságok megőrzése, a vízvisszatartás, az ökoszisztéma szolgáltatások fejlesztése, a kék- és zöldinfrastruktúra összekapcsolása, a zöldfelületek jogszabályi védelme, közösségi kertek létesítése, a lakossági bevonás és a zöldfelületi védnökségek.

A Stratégia felfrissítése során különös hangsúlyt kaptak a városi biodiverzitás megőrzését szolgáló tevékenységek. Fokozott figyelmet fordítunk ezek alkalmazására mind a fenntartásban, mind a beruházásokat előkészítő tervezési folyamat során. A jól működő városi ökoszisztémák fenntartása jelentősen javíthatja az emberi egészséget és jólétet, és hozzájárul az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz. A biodiverzitás elősegítésére irányuló tevékenységek nemcsak a városi zöldfelületek minőségét növelik, hanem hozzájárulnak a veszprémi ökoszisztéma szolgáltatások megőrzéséhez, fejlesztéséhez, ezáltal az általános társadalmi jólét biztosításához.

A Stratégia fontos elemeit képezik a városi biodiverzitás megőrzését szolgáló programok és intézkedések.

a/ A *„10 millió fa - Veszprém" és Nemzeti Faültetés Napja*
A „Nemzeti Faültetés Napja 2026” keretében a „10 millió Fa Alapítvány” támogatásával mikroerdő (Miyawaki erdő) telepítése valósult meg 2026. február 28-án a VKSZ Zrt. közreműködésével. Az 500 fa és 500 cserje telepítése közösségi ültetés keretében valósult meg a 10 millió Fa veszprémi csoportja, a Csalán Egyesület, a Babako Egyesület, a BiodiverCity munkacsoport és a közreműködő önkéntesek részvételével.

31. ábra: Mikroerdő az Avar utcában. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

b/ *Az érintésvédelmi metszések szakmai színvonalának javítása*
Az érintésvédelmi metszéseket az E.On által megbízott alvállalkozó végzi, amellyel az Önkormányzat nem áll szerződéses kapcsolatban. A levágott nyesedék elszállítása gyakran hosszabb időt vesz igénybe, és a fák metszésének szakmaisága sem mindig megfelelő. A felmerülő problémák intézése gördülékenynek mondható, a hivatal és az alvállalkozó közötti munkakapcsolat megfelelő. A feladatok egyeztetése, megfelelő koordinálása érdekében 2025. augusztus 11-én négyoldalú egyeztetést tartottunk az E.On Zrt., a Bakony Fakitermelő Bt., a VKSZ Zrt. és a Városüzemeltetési Iroda részvételével. Az egyeztetésen megvizsgáltuk a jogszabályi hátteret, feltártuk a felmerülő problémákat, és közösen javaslatokat tettünk ezek elhárítására. Bár több területen sikerült előrelépni, a helyzet még nem optimális.

c/ *Zöldfelület védnöki programok indítása, favédnökség*
2023-ban az Önkormányzat elindította „fa örökbefogadási programját". A fák hasznos társaink, díszítik utcáinkat és tereinket, élhetővé teszik a városképet. Lombjuk árnyat ad a nyári hőségben, koronájuk megköti a port. A biodiverzitás forrásai és a városi ökoszisztéma meghatározó elemei. Fontos szerepük van a városi zajhatások csökkentésében, és hozzájárulnak a városi hőszigetek felszámolásához is. A fák levelei oxigént állítanak elő, amely nélkül az ember létezni sem tudna. Magánszemélyek, iskolák, civil szervezetek, vállalkozások fogadhatnak örökbe városi facsemetéket, amelyek gondozását vállalják. Tevékenységükért emléklapot kapnak. 2025-ig 464 fát fogadtak örökbe. 2026-ban további 37 személy kapott emléklapot fa örökbefogadásról.

32. ábra: Fa örökbefogadás emléklapja. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

d/ A „*Vadvirágos Veszprém" program*

A VKSz Zrt. folytatta és kibővítette az extenzív gyepek programját. A PARKS munkacsoporttal és a MATE-val együttműködésben a vadvirágos gyepek felülete 2026-ban 19 hektárra bővült. A virágzó lágyszárú vegetáció többcélú: díszíti a zöldfelületeket, csökkenti a fenntartási költségeket és hozzájárul a biológiai diverzitás fenntartásához. A vadvirágos gyepek lehetőséget adnak a diákság környezeti nevelésbe történő bevonására is. Folyamatosan vizsgáljuk újabb felületek bevonásának leghetőségét.

33. ábra: Vadvirágos gyep a Kálvin-parkban. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

e/ *Közösségi kertek kialakítása*

Lakossági kezdeményezésre, az Önkormányzat támogatásával az előző években több közösségi kert létesült Veszprémben. Ezek többek között a Paál László garázstelepen, a Mester utcában, a Csikász utcában és a Vilonyai úton találhatók. A közösségi kert kiemelt ágyásait vagy mélymulcsos művelésű parcelláit 1-1 család veszi művelésbe. A közösségi kertek friss terményeket biztosítanak a családoknak, egyúttal segítenek összekovácsolni a helyi közösséget. A természettel való közvetlenebb és ezáltal egészségesebb kapcsolatot is erősítik, és hozzájárulnak a résztvevők kedvező fizikai és mentális állapotának megőrzéséhez.

34. ábra: Közösségi kert a Mester utcában. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

f/ *Hadjárat az elhalt és balesetveszélyes fák ellen*
2026 folyamán 227 fa kivágása vált szükségessé. A jellemző fakivágási okok: elhalás (kiszáradás), odvasodás, erős megdőlés, vihartörés, balesetveszély elhárítás. A beteg fák felderítése folyamatos.

g/ *Zöldfelületek rongálása miatti rendőrségi bejelentések*
2026 folyamán nem került sor zöldterület rongálás miatt rendőrségi bejelentésre.

h/ Zöldfelületi Almanach
2026 áprilisában elkészült és folyamatosan újabb anyagokkal bővül a veszprémi zöldfelületek összes adatát tartalmazó almanach a veszpremifak.blogspot.com oldalon. A honlap tartalmazza a zöldfelületek, a természeti területek és természeti emlékek, az erdők és a fás szárú növények összes adatát és leírását. Bemutatja a veszprémi biodiverzitással, vízvisszatartással kapcsolatos tevékenységeket, valamint a közterületeken lévő összes létesítményt típusa szerint csoportosítva. A honlapon 381 cikk található 91 témakörben, és a tartalom folyamatosan bővül az aktuális témák mentén. Az oldalon megtalálható valamennyi veszprémi stratégia, amely a zöldfelületeket, a biodiverzitást és a természeti területeket érinti. A hatalmas anyagban való navigálást a jobb oldali menü és a kereső segíti.

i/ *Botanikai ritkaságok védelme, kitáblázása*
A város közterületein található 1100 botanikai ritkaság kitáblázása 2025-ben folytatódott 109 névtábla kihelyezésével. A hagyományos névtáblákat gyakran megrongálják, kirántják, a rendezvények során megsérülnek vagy kitörnek, nem tartósak. A veszpremifak.blogspot.com oldal tartalmazza az összes veszprémben megtatálható fás szárú növény leírását, bemutatását, veszprémi előfordulását. Az oldal az alapja lehet egy QR-kódos azonosító rendszernek, amelynek keretében minden értékes és bemutatásra szánt fás szárú növény QR-kódot kap, amelyet az adott növényre lehet függeszteni. A QR-kód beolvasásával a járókelő megfelelő információkhoz juthat. A ritkaságok bemutatására sétautak alakíthatók ki a városban, amelyeken tematikus séták szervezhetők.

j/ A fakataszter pontosítása
Hat hónapos munkával megtörtént a fakataszter adatbázisának soronkénti átvizsgálása, pontosítása. Javításra kerültek a gépelési hibák. A latin és magyar nevek szinonimái és elírásai javításra kerültek, egységes magyar és latin nevezéktan alkalmazásával. A megtisztított és revideált fakatasztert visszatöltöttük a térinformatikai rendszerbe. A helyesen beírt, egységes elnevezések használata pontos keresési találatokat eredményez.

k/ Zöldfelületekhez kapcsolódó cikkek publikálása
A Veszprémi Hét Nap-ban a következő cikkek jelentek meg a veszprémi zöldfelületekről:
- Május 22. - Kettős ünnep a biológiai sokféleség megőrzéséért
- A Föld Napján a városi fákról

A Zöldfelületi Almanach (*veszpremifak.blogspot.com*) szakmai cikkeket tartalmaz a természeti területek, a városi biodiverzitás, a botanikai ritkaságok, az inváziós fajok, a klímaváltozás, valamint városökológia és növényalkalmazás témakörében. A tematikus facebook-csoportokban az év során az alábbi kb. 60 cikket osztottuk meg a nagyközönséggel:

- inváziós fajok témakörében:	16 cikk
- éghajlat, klímaváltozás, hőszigetek:	3 cikk
- arborétumváros, egynyári virágok, rózsakertek:	4 cikk
- biodiverzitás a városban:	13 cikk
- BiodiverCity/PARKS munkacsoport tevékenysége:	1 cikk
- fásítás, szökőkutak-csobogók, ivókutak:	3 cikk
- játszóterek, fitnesz parkok, panna pályák, kutyafuttatók:	4 cikk
- természeti területek, természeti emlékek:	8 cikk
- futókörök:	2 cikk
- fásítás, fakivágás és faültetés:	3 cikk
- „Kerthangoló” pilot projekt:	1 cikk
- Strenner József:	1 cikk
- URBACT PARKS projekt:	1 cikk

A közösségi oldalak tematikus csoportjait sokan olvassák, így a zöldfelületekkel kapcsolatos ismeretterjesztő cikkeket széles olvasótáborhoz juttattuk el.

l/ A zöldfelületek helyzetének felülvizsgálata a településterv keretében
Jelenleg folyamatban van a településterv felülvizsgálata a Főépítészi Iroda koordinálásával. A munkaanyag széles körű szakmai és társadalmi egyeztetésen esik át. Ennek keretében a javaslat vizsgálja egyebek mellett a különféle zöldfelületek rendezési tervi helyzetét, besorolását, a tényleges funkció összhangját a TSZT-vel. A Zöldfelületi Stratégia (II. kötet 30. oldal 7. pont) megfogalmazta a rendezetlen státuszú, illetve használattól eltérő művelési ággal rendelkező magán- és közterületek övezeti besorolásának és területhasználatának pontosítását. A jelenlegi előkészítő folyamat nagyszámú átsorolásra tesz javaslatot, ezzel biztosítva ezen zöldfelületek hosszútávú megőrzését (Zkk, Zkp, Ev, stb.), összhangban a Zöldfelületi Stratégiával.

10.5. A városi zöldfelületet érintő hatósági ügyek

Illegális parkolás zöldfelületen
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a közterületek használatáról szóló 8/2022. (III. 24.) önkormányzati rendelete 49. § (2)-(3) bekezdése szerint:
- (2) Zöldfelületet – az Önkormányzat által zöldfelület fenntartással, parkfenntartással megbízott szolgáltató szervezet kivételével – kizárólag a gyalogos közlekedés vagy szabadidős tevékenység céljából lehet használni. A közúti közlekedésre vonatkozó

szabályok területi hatálya alá tartozó útfelületeken történő megállás, várakozás, valamint közúti közlekedésben való részvétel kivételével zöldfelületen gépjárművel közlekedni, megállni, várakozni tilos.

- (3) A zöldfelület (2) bekezdéstől eltérő más célú használata esetén közigazgatási bírság megállapításának van helye.

A rendelet célja Veszprém zöldfelületi karakterének, zöldfelületi rendszerének védelme, fejlesztése, megóvása. Közös célkitűzésünk a zöldfelület és az emberek, valamint az épített környezet harmonikus kapcsolatának kialakítása.

Veszprémben a regisztrált gépjárművek száma jelentősen meghaladja a szabályos parkolóhelyek számát. Ez a telítettség sok autóst arra késztet, hogy az úttest melletti fűsávokon, füvesített járdaszigeteken vagy a közparkokban álljon meg. Sokan nincsenek tudatában annak – vagy figyelmen kívül hagyják –, hogy ezzel közigazgatási szabályszegést követnek el. A városi zöldfelületek, fák és parkok nélkülözhetetlenek a tiszta levegő és az élhető városi környezet fenntartásához, védelmük ezért kiemelt közérdek. A közterület-felügyelők rendszeresen ellenőrzik ezeket a területeket, és a szabálytalanul parkolókkal szemben zéró toleranciát alkalmaznak. A zöldterületek védelmében 2026. október 31-ig összesen 161 esetben szabtak ki közigazgatási bírságot a felügyelők.

Üzemképtelen gépjármű hátrahagyása zöldfelületen, közterületen

Veszprém közterületein visszatérő kihívást jelentenek azok az elhanyagolt, üzemképtelen járművek, amelyeket tulajdonosaik jogellenesen a közparkolókban tárolnak. Ezek a folyamatosan romló állapotú, törött, lejárt műszakival rendelkező vagy sorsukra hagyott roncsautók leginkább a lakótelepeken okoznak feszültséget, hiszen értékes helyeket foglalnak el a szabályosan közlekedők elől.

A Veszprémi Önkormányzati Rendészet kiemelt feladataként kezeli ezen járművek kiszűrését a város parkoló kapacitásának tehermentesítése érdekében. A szervezet elsődleges célja a roncsok mielőbbi eltávolítása és a parkolóhelyek felszabadítása.

35. ábra: 2026. július 14-én elszállított jármű. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

Statisztikai adatok (2026. október 31-ig):

- Regisztrált járművek: Veszprém közterületein összesen 84 darab rendszám nélküli vagy műszakilag egyértelműen üzemképtelen, elhanyagolt autót vettünk nyilvántartásba.

- Önkéntes elszállítás: A hatósági felszólítások és a Rendészet határozott fellépésének hatására a tulajdonosok/üzembentartók önkéntesen 57 darab járművet szállítottak el.
- Kényszerintézkedés: Azokban az esetekben, ahol a tulajdonos nem volt elérhető vagy nem intézkedett, a Rendészet kényszerintézkedés keretében 12 darab gépjármű hivatalos elszállításáról és őrzéséről gondoskodott.

A többi ügy folyamatban van.

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalánál a tárgyi időszakban a 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó fás szárú növények kivágásának ügyei:
Hatósági ügyek száma: 48
Módosítás: 0
Kiadott engedélyek száma: 37
Engedéllyel kivágott fák száma: 237
Kérelem visszautasítás: 1
Tudomásul vétel balesetveszély, vagyoni kár megelőzése miatt kivágott fákról: 3
Balesetveszélyes, vagyoni kár megelőzése miatt kivágott fák száma: 4
Megszüntetés: 1

Önkormányzati rendelet hatálya alá tartozó fás szárú növények kivágásának ügyei
Hatósági ügyek száma: 59
Kiadott engedélyek száma: 35
Engedéllyel kivágott fák száma: 246
Tudomásul vétel balesetveszély, vagyoni kár megelőzése miatt kivágott fákról: 9
Balesetveszélyes, vagyoni kár megelőzése miatt kivágott fák száma: 17
Kivágásra/pótlásra kötelezés: 1
Kérelem visszautasítás: 6
Kérelem visszavonása: 1
Megszüntetés: 4
bírság: 2
bírság összege: 800 000 Ft
kompenzáció összege: 750 00 Ft

Parlagfű és egyéb allergén károsítók elleni védekezési kötelezettség betartásának ellenőrzése és közérdekű védekezés elrendelése
Hatósági ügyek száma: 6
Közérdekű védekezés elrendelése: 3
Hatósági ellenőrzések száma: 10

Állatvédelmi hatósági ügyek
Hatósági ügyek száma: 20
Ellenőrzések száma: 13
Kötelezés: 2
Eb elkobzás: 0
Ebtartás megtiltása: 0
Állatvédelmi bírság: 0
Állatvédelmi bírság összege: 0
Áttétel: 2
Megszüntetés: 11
Eljárás kezdeményezése más hatóságnál: 4

11. A környezeti állapotra kedvező hatású önkormányzati fejlesztések, projektek

URBACT PARKS projekt

A biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások sikeres kezelésének több léptékű, több ágazatot érintő és több érdekelt fél bevonásán kell alapulnia. A „European Green Deal" (európai zöld megállapodás) részeként az EU 2030-ig szóló biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiája a biológiai sokféleséget a helyreállítás útjára kívánja terelni. A stratégia konkrét kötelezettségvállalásokat és intézkedéseket tartalmaz a természet védelmére és az ökoszisztémák degradációjának visszafordítására, a meglévő természetvédelmi jogszabályokra építve, és többek között a városi ökoszisztémák védelmét és helyreállítását is célul tűzi ki. Cél a városi zöldfelületek csökkenésének megakadályozása 2030-ig, valamint lehetőség szerint a városi zöldfelületekkel borított teljes terület növelése.

Városunk több fenntarthatósági projektjének, például a Globális célok a városokért és a BiodiverCity projektek jóvoltából, valamint Veszprém bizonyított elköteleződésének köszönhetően kapott lehetőséget a transzfer hálózatban való részvételre.

A projekt céljai: Általánosságban elmondható, hogy alapvető célunk Perugia „Városi erdő" sokrétű jógyakorlatának megismerése annak a PARKS (Participatory Approach for Resilient and Knowledgeable Stewardship - Részvételi megközelítés a rugalmas és tudásalapú zöldfelület-gazdálkodáshoz) transzferprojekt keretében történő tesztelése, adaptálása, egymás vonatkozó jógyakorlatainak megismerése.

A projekt a városi erdők szerepére koncentrál az éghajlatváltozás tükrében. A projekt célja az ökoszisztéma ellenálló képességének, az éghajlati alkalmazkodásnak és a biológiai sokféleségnek a zöld városi eszközök átfogó kezelése révén történő javítása.

E jelentős természeti örökség hatékony kezelése érdekében Perugia város új városi zöldterület-stratégiát dolgozott ki. Ez a stratégia a városi zöldterületek és természeti területek tervezőinek és polgárainak közös tervezésén és kezelésén alapul, és ezt a tapasztaltot át tudják adni a partnervárosoknak.

A négy azonosított célcsoport – városi tervezők, polgárok, a fiatalabb generáció és az üzleti érdekelt felek – bevonásával a modell célja a városi ökoszisztéma ellenálló képességének javítása, a zöldterületek éghajlatváltozás mérséklési lehetőségeinek maximalizálása, valamint a biológiai sokféleség és a természetvédelem előnyeinek biztosítása, hogy végső soron javuljon a közbiztonság, az egészség és a jólét.

PARKS partnerség összetétele: Vezető partner Perugia (Olaszország) Önkormányzata, a jógyakorlat gazdája. Projektpartnerek: Veszprém mellett Szófia (Bulgária), Arteixo (Spanyolország), Monaghan County (Írország), Valongo (Portugália), Chernivsti (Ukrajna) Önkormányzatai.

A komplex jógyakorlatot a célcsoportok figyelembevételével 5 tématerületre bontottuk:

- I - Fakataszter: Együttműködésen és szaktudáson alapuló faállomány-felmérés a zöld értékek átfogó feltérképezésének részeként egy nyilvános digitális térben vagy adatbázisban, a városi zöldterületek tervezésének, fenntartásának, fejlesztésének és kommunikációjának eszközeként
- II - Zöld Tanács: Az érdekelt felek bevonása egy Zöld Tanács létrehozása révén, amely lehetővé teszi a városi zöldterületek kezelése terén a szervezeti határokon átnyúló együttműködést és a gyakorlati megvalósítást
- III - Zöld erőforrás-stratégia: A zöld stratégiák összekapcsolása a városrendezési keretrendszerrel
- IV - Részvétel: A lakosság, a közösségek és az érdekelt felek bevonása a városi zöld

fejlesztésbe, különös tekintettel az iskolásokra és a fenntarthatósági óratervekre
- V - Tudatosságnövelés: Természetközpontú oktatás, kommunikációs stratégiák, kapacitásépítésen és a részvételen keresztül megvalósuló hosszú távú változás érdekében

A projekt időtartama: 2025.11.01. - 2028.04.30. 2026. első felében a jógyakorlat megismerése és megértése volt az elsődleges cél Veszprémben is, ezen időszakban kezdte meg működését a szervezeten belüli és város érintett szervezetei képviselőiből álló szakértői munkacsoport. Elsőként a fakataszter témában születtek már eredmények a rövid idő ellenére, a projektnek is köszönhetően jelentős helyi előrehaladás történt. A 2013-2025 között felmért és térképre került több, mint 31000 közterületi fa adatbázisának frissítése, tisztítása megtörtént, a tudományos nevek összehangolásra kerültek, és a duplikátumokat is sikerült kiszűrni. Szeretnénk ezt a folyamatot tovább folytatni, de közben már a következő transzfertémával is foglalkozunk, a következő, 2026. novemberi konzorciumi találkozón a „Zöld Tanács" lesz a vezető téma.

European Urban Initiative (EUI) City-to-City csereprogram
A projekt keretében Veszprém a környezetvédelmi és fenntarthatósági jó gyakorlatait mutatja be európai partnereinek. A nemzetközi projekt célja a tapasztalatcsere és a városfejlesztési innovációk megosztása.

A veszprémi program főbb részletei voltak:
- Nemzetközi partnerség: Veszprém cseh és litván környezetvédelmi szakembereket és delegációkat fogadása a program keretében.
- Fókuszterület: A találkozók és a háromnapos programok középpontjában a városok természetalapú megoldásai (nature-based solutions) és zöld, fenntartható fejlesztései álltak.

A külföldi szakemberek a látogatások során kiemelten elismerték Veszprém környezeti megoldásait, amelyekkel a város Európa élvonalába tartozik.

„Kék infrastruktúra megújítása: korszerű csapadékvízgazdálkodás, az elvezetés javítása" projekt
Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata TOP_PLUSZ-1.3.2-23-VP1-2025-00004 kódszámmal pályázatot nyújtott be a „TOP_Plusz-1.3.2-23 Fenntartható városfejlesztés" elnevezésű pályázati felhívásra. A Projekt megvalósításának alapjául szolgáló Támogatási Szerződés 2025. szeptember 25-én lépett hatályba. Megítélt támogatás összege 1 586 527 337 Ft.

A Széchenyi Terv Plusz programból finanszírozott beruházás három fő pillérre épül:
- Az Integrált Települési Vízgazdálkodási Tervének (ITVT) és szakmai tervek tényleges elkészítése: Ebből a forrásból finanszírozzák Veszprém teljes közigazgatási területére vonatkozóan a meglévő hálózatok hidraulikai felülvizsgálatát és a modellezéseket.
- Közvetlen infrastrukturális beavatkozások (vízrendezés):
  - A kritikus városi pontokon átépítik, bővítik és korszerűsítik a csapadékvíz-elvezető csatornákat, hogy a klímaváltozás miatti hirtelen, nagy mennyiségű felhőszakadások ne okozzanak elöntéseket a belterületeken.
  - Előtérbe kerülnek a „kék és zöld" építészeti megoldások, amelyek célja a víz helyben tartása, szikkasztása és természetközeli tározása ahelyett, hogy egyszerűen csak gyorsan kivezetnék a vizet a városból.
- Lakossági szemléletformálás: A projekt kötelező elemeként edukációs kampányokat szerveznek a veszprémieknek, bemutatva, hogyan tudnak magánemberként is védekezni a klímaváltozás ellen (pl. házi esővízgyűjtés, zöldfelületek növelése).

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia felülvizsgálata
Veszprém Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáját (FVS) a Közgyűlés 2022-ben fogadta el a 2021-2027-es uniós finanszírozási ciklus kiemelt háttérdokumentumaként. A stratégia első felülvizsgálata 2025-2026-ban készült el, és a Közgyűlés 2026. szeptemberi ülésén tárgyalta. A munka a „Veszprém város fenntartható városfejlesztési stratégiái" című, TOP-PLUSZ-1.3.1-21-VE1-2022-00002 azonosítójú projekt keretében valósult meg, közel 80 millió forint vissza nem térítendő uniós támogatásból, a projekt zárása 2029 áprilisában esedékes.

A felülvizsgálat a stratégia egészére kiterjedt. Átvezetésre kerültek a 2022-es népszámlálás időközben elérhetővé vált adatai, frissült minden egyéb elérhető adat, valamint az intézményi és szabályozási környezetben beállt változások. Felülvizsgálták a célrendszert és a cselekvési tervet is, törölték a megvalósult vagy időközben relevanciájukat vesztett tételeket, és beemelték az újonnan megjelent projekteket.

Az FVS öt városdimenzió mentén épül fel: prosperáló, zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló város. Jövőképe szerint „2030-ra Veszprém a harmónia, a magas életminőség és az erős közösségek városa lesz". Ehhez öt átfogó cél – magas életminőség, reziliens városműködés, élénk kulturális élet, erős közösségi élet, együtt mozduló régió – és tizenegy részletes cél (projektcsokor) kapcsolódik. A célok megvalósítását több mint száz projektjavaslat támogatja; előzetes becslés szerint ebből huszonöt számíthat TOP Plusz forrásra.

A felülvizsgálattal egyidejűleg, ugyanazon projekt mérföldkövéhez kapcsolódóan több kiegészítő dokumentum is elkészült. Ezek a város zöld és digitális átállásának, valamint a stratégia finanszírozhatóságának kereteit rögzítik.

Dokumentum	Tartalma röviden
TOP Plusz Városfejlesztési Programterv (TVP)	A TOP Plusz forrásaira számító beruházások programterve. A vármegyei indikatív keretből Veszprém mintegy 12,16 milliárd forint támogatásra jogosult.
Zöld Átállási és Finanszírozási Keretrendszer (ZÁF)	A város zöld átállásának számszerű vállalásait és finanszírozási logikáját rögzítő keretdokumentum; az FVS „Zöld átállás menetrend" fejezetéhez kapcsolódik.
Digitális Átállás Akcióterv	A digitális átállás intézkedései, a „Digitális átállás menetrend" háttérdokumentuma.
Üzleti modell és finanszírozási terv (mellékletével)	A stratégia egészének megvalósíthatóságát és fenntartható üzemeltetését megalapozó pénzügyi modell, beavatkozásonkénti bontással.
Antiszegregációs terv	Az FVS önálló melléklete; területi fókuszában Csatárhegy és a Házgyári út 1. áll.

21. táblázat: FVS és mellékletei. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

A „zöldülő város" dimenzió a stratégia öt pillérének egyike, és több ponton is megjelenik a dokumentumban. A megalapozó munkarész önálló fejezetben vizsgálja a zöldfelületi rendszer elemeit és konfliktusait, valamint a városi klímát, ezen belül az éghajlati változást, Veszprém éghajlati jellemzőit, a városi hősziget jelenségét és a város sérülékenységét. A részletes célok között szerepel a klímaadaptív városműködtetés, a fenntartható mobilitás kereteinek biztosítása, valamint a zöld, digitális és K+F+I fókuszú gazdaságösztönzés. A stratégia külön vizsgálja az illeszkedést a város zöldfelületi stratégiájához, fenntartható mobilitási tervéhez (SUMP) és a fenntartható energia- és klímaakciótervhez (SECAP).

Green City Accord
A Green City Accord (Zöld Városok Megállapodása) az Európai Bizottság által életre hívott kezdeményezés: olyan európai polgármesterek mozgalma, akik elkötelezettek városaik tisztábbá, zöldebbé és egészségesebbé tétele mellett. Megvalósításában az Eurocities, az ICLEI Europe és az európai települési és regionális önkormányzatok tanácsa (CEMR) támogatja a Bizottságot. A kezdeményezés az európai zöld megállapodás (Green Deal) és az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítását szolgálja.

Az aláíró városok arra vállalnak kötelezettséget, hogy 2030-ig öt környezeti szakterületen tesznek érdemi előrelépést:
- Levegőminőség
- Víz - a vízminőség és a vízfelhasználás hatékonysága
- Természet és biodiverzitás
- Hulladékgazdálkodás és körforgásos gazdaság
- Környezeti zaj

A megállapodás közös jövőképe szerint 2030-ra a városok vonzó lakóhelyek lesznek, amelyek támogatják polgáraik egészségét és jólétét: mindenki tiszta levegőt lélegez, tiszta vizet használ, élvezheti a parkokat és zöldterületeket, és kevesebb környezeti zajt tapasztal.

A folyamat három, egymásra épülő lépésből áll. Az aláírást követően a városnak két éven belül meg kell határoznia az öt területen a kiindulási alapállapotot és a 2030-ig elérendő, ambiciózus célokat. Ezt követően háromévente kell jelentést készíteni az alapszinthez viszonyított előrehaladásról, végül pedig záró értékelés készül a célok teljesüléséről. A méréshez a kezdeményezés tizenöt kötelező indikátort határoz meg, amelyekhez részletes számítási útmutató tartozik.

A Közgyűlés a 2026. február 26-i ülésén döntött a csatlakozásról. A konkrét célvállalások és a kapcsolódó szakmai tartalom ezt követően, a 2026. szeptemberi Közgyűlésen került napirendre, az FVS felülvizsgálatával együtt. A csatlakozás legfontosabb gyakorlati következménye, hogy Veszprémnek az öt szakterületen mérhető alapállapotot kell rögzítenie, és 2030-ig szóló célokat kell meghatároznia. Ez több területen már meglévő adatokra építhet – a levegőminőség, a víz és a hulladékgazdálkodás esetében rendszeres mérési és szolgáltatói adatszolgáltatás áll rendelkezésre –, más területeken azonban új adatgyűjtést igényel. A biodiverzitás és a zaj az a két terület, ahol a jelenlegi adatbázis a legkevésbé teljes.

Berlin Urban Nature Pact
A Berlin Urban Nature Pact (Berlini Városi Természet Paktum) Berlin tartományi kormányának – a mobilitásért, közlekedésért, klímavédelemért és környezetvédelemért felelős szenátusi hivatalnak – a kezdeményezése. Célja, hogy a városokban 2030-ra megállítsa és visszafordítsa a biodiverzitás csökkenését, és a természetet a helyreállás útjára terelje. A paktum az úgynevezett Edinburgh Process-re épül, és a Kunming-Montreali Globális Biodiverzitási Keretrendszer céljaihoz illeszkedik: támogatja az élőhely-helyreállítást, a zöld- és kékfelületek minőségének, összekapcsoltságának és elérhetőségének javítását, valamint a természetalapú megoldások terjedését.

A kezdeményezést hivatalosan a biológiai sokféleségről szóló egyezmény COP16 konferenciáján indították útjára. A koordinációs irodát Berlin városa működteti, az aláíró városok pedig a CitiesWithNature nemzetközi platformon tartják nyilván és követik nyomon vállalásaikat.

A paktum hét célterületet jelöl ki, ezeken belül összesen huszonnyolc, mérhető és határidős (SMART) célt fogalmaz meg. Az aláíró városoknak a huszonnyolcból legalább tizenötöt kell vállalniuk, mégpedig úgy, hogy mindegyik célterületről legalább egy cél szerepeljen a vállalások

között.

Célterület	Jellemző tartalom
1. Zöldinfrastruktúra, fák és erdők	Lombkorona-borítottság, fásítás, zöldfelületi hozzáférés, a 3-30-300 elv
2. Kék infrastruktúra és vízgazdálkodás	Vízvisszatartás, vizes élőhelyek, természetalapú vízgazdálkodási megoldások
3. Élelmiszer és mezőgazdaság	Városi és közösségi kertek, fenntartható élelmiszer-termelés
4. Oktatás és természetélmény	Szemléletformálás, természetismereti programok, gyermekek természetélménye
5. Talajegészség	A talaj védelme, a vízáteresztő felületek megőrzése, talajerózió elleni védelem
6. Együttélés	Az ember és a vadon élő élővilág városi együttélésének feltételei
7. Fajok és élőhelyek	Védett területek, inváziós fajok visszaszorítása, élőhely-helyreállítás

22. táblázat: A Berlin Urban Nature Pact célterületei. Forrás: https://www.berlin.de/urban-nature-pact

A csatlakozásról a Közgyűlés ugyanazon a 2026. február 26-i ülésén döntött, mint a Green City Accord esetében. A paktumhoz kapcsolódó konkrét célvállalások a 2026. szeptemberi Közgyűlésen kerültek napirendre. A paktum indulását követő időszak 2026 végéig tartó implementációs szakasz, amelynek során kialakul a pontos csatlakozási folyamat és a cselekvési terv készítés menete.

A Berlin Pact a Green City Accordnál szűkebb fókuszú, de konkrétabb vállalásrendszert kínál: kifejezetten a városi biodiverzitásra összpontosít, és számszerűsíthető célokat ad. A hét célterület közül több közvetlenül kapcsolódik a város meglévő munkájához, a zöldinfrastruktúra és a fásítás a zöldfelületi stratégiához és a fakataszterhez, a kék infrastruktúra a készülő integrált vízgazdálkodási tervhez, a fajok és élőhelyek célterület pedig az inváziós fajok visszaszorítását célzó mintaprojektekhez. A paktum emellett olyan mérőszámokat is a város rendelkezésére bocsát, amelyek eddig hiányoztak a hazai gyakorlatból. Ilyen például a lombkorona-borítottság és a 3-30-300 elv, amely szerint mindenki lásson legalább három fát az otthonából, lakóhelyének lombkorona-borítottsága érje el a harminc százalékot, és legfeljebb háromszáz méterre legyen a legközelebbi zöldterülettől.

„Kerthangoló" pilot projekt

Az idei nyár rávilágított arra, mennyire sérülékenyek és fontosak a városi zöldfelületek. A zöldfelületek folyamatosan kondicionálják a városi életteret, segítenek a városi hőszigetek felszámolásában, és élhetővé teszik a várost a legnagyobb hőség idején is. A város zöldfelületi rendszere egységes egészet alkot, amelynek a változatos magánterületi zöldfelületek is szerves részét képezik. Veszprémben a belterületi zöldfelületek több mint fele, 55-60%-a magántulajdonban van. Családi házak kertjeiben, társasházi udvarokon, intézményeknél és cégek telephelyein. A magánkertek így nem elszigetelt szigetekként működnek, hanem a városszerkezetbe ékelődő ökológiai, természeti rendszer elemeiként, állapotuk összességében közvetlenül kihat az egész város élhetőségére és mikroklímájára.

A 2026 kora őszén lezajlott füredidombi pilot „Kerthangoló" program során az Önkormányzat által megbízott tájépítész öt különböző, 140-800 m^2 alapterületű magánkertben végzett kerti diagnosztikát, tanácsadást. A felmért kertek átlagos Klímatűrési Indexe mindössze 8,8 pont lett a

20-ból, a lakossági kertek jelenleg rendkívül kitettek a klímaszélsőségeknek: a hőt sugárzó betonfelületek, az elvezetett csapadékvíz és a steril pázsitok csökkentik a környezet természetes ellenálló képességét.

A magánterületi zöldfelületek összekötik a szigetszerűen fennmaradt természetes vagy természetközeli élőhelyeket. A beporzók, hasznos rovarok és madarak számára egy-egy biodiverz magánkert életmentő a túlburkolt városi szövetben, hisz az szervesen kapcsolódik a szomszédos telkek vagy utca zöldjéhez.

A klímaadaptáció nem állhat meg a közterületek határainál. Ha egy utca lakói összefognak, és összehangoltan tartják meg a csapadékvizet, kombinálják az árnyékot adó növényeket és gyepes szikkasztókat, vagy esőkerteket hoznak létre, azzal nem csak a saját környezetük mikroklímáját hűtik 3-5 Celsius fokkal, hanem az egész utca hőszigetét mérséklik. A vízmegtartó utcaközösségben a szomszédok erőfeszítései összeadódnak, közös szivacs-kapacitást és hűsítő zöldfolyosót hoznak létre. Egy ilyen összefogással a települési csapadékvízelvezető rendszerek túlterhelődése is elkerülhető, mert a hirtelen lezúduló csapadék nem egyszerre terheli meg a szürke infrastruktúrát, hanem először megtölti a ciszternákat, víztározókat, esőkerteket, a talajt, és csak ezt követően kerül a vízelvezető rendszerekbe.

Vadvirágos Veszprém

A VKSZ Zrt. a Szent István Egyetemmel közösen végzett fenntartható gyepgazdálkodás témájú kutatása is azt igyekszik elősegíteni, hogy megtalálják azokat a lehetőségeket, amelyek által más fenntartási technológiák bevezetésével növelni tudják a munkavégzésünk hatékonyságát és optimalizálni tudjuk a költségeket. Cél az is, hogy a parkfenntartási tevékenység jobban illeszkedjen a változó klímához és növekedjen a városi zöldfelületeken a sokféleség. A „Vadvirágos Veszprém" projekt keretén belül eltérő adottságú zöldfelületeken ún. kvadrátokat határoltak le, melyekben ökológus vizsgálja a biodiverzitást. A mintaterületekből hármat teszterületté bővítettek: ezeken a helyszíneken szakítottak a hagyományos, intenzív városi zöldfelület-fenntartással. A kaszálások számának csökkentése már az első évben látványos vizuális élményeket okozott, a vadvirágos rét hatású felületek megjelenésével. A magasan tartott és változatos flórában növekszik a búvóhelyek, táplálékforrást kereső rovarok, majd madarak száma. Az új technológia 3-5 éven belül biodiverzitás növekedést eredményez és csökkenti a fenntartási költségeket. A megszokottól eltérő fenntartási intenzitás elfogadtatása nem könnyű, és megfelelő kommunikáció nélkül lehetetlen. Ennek érdekében a projekt elsődleges célja a környezeti nevelés és a széleskörű lakossági tájékoztatás.

A *„Klímaadaptív gyepgazdálkodás a városban"* szakmai kiadvány 2021-ben jelent meg a VKSZ Zrt. és a Szent István Egyetem gondozásában.

A nagy összefüggő felületek nyírásánál a VKSZ Zrt. egyre nagyobb felületen használja mulcsozós traktorait, melyek a fűnyírás során a kaszálékot felaprítva, maguk mögött terítik el a talajon. A kaszálás gyakorisága ugyan nem csökken, de ezzel a módszerrel nem keletkezik hulladék, nincs rakodási, szállítási és lerakási költség és nem utolsó sorban a keletkezett szerves anyag is helyben marad, ami ökológiai szempontból is kívánatos.

A vadvirágos gyepek területe jelenleg 19 hektár. A VKSZ Zrt. és a PARKS munkacsoport folyamatosan vizsgálja a további bővítés lehetőségeit.

Holtfa program

A lábon álló, de elpusztult vagy már kidőlt fa a gazdátlanság, rendezetlenség érzetét kelti. Ezek a fa maradékok számos élőlénynek jelentenek élőhelyet és táplálék forrást. A földön elfektetett holtfák környezetükre nem veszélyesek. Ma már egyre gyakoribb a holtfák jelenléte az erdőkben, és újabban a városi közterületeken is, mivel az élővilág részére fontos élőhelyként szolgálnak. A

kéreg alatt lárvák fejlődnek, faanyagukat rovarok rágják. A hasadékokban és odvakban menedékre lelhetnek mókusok madarak, a faanyagot gombák dolgozzák fel. Az elpusztult faanyag lassan lebomlásnak indul, ez a folyamat felszabadítja az értékes tápanyagokat, mint például a nitrogén, foszfor és kálium, amelyek fontosak a talaj termékenységének fenntartásában és a növények növekedésében.

A holtfa esztétikai szempontból is formálja a városi tereket, és megjelenésével hozzájárul a természetes környezet kialakításához. Az erdőkben természetesen végbemenő folyamatoknak a megismertetése, közelebbről való megvizsgálhatósága, bemutatása az egyik célunk, amelyektől a városban élő ember fokozatosan eltávolodott.

Jelenleg a Damjanich J. u. 1-3. épületek mellett, az ActiCity mellett és a Séd völgyben található holtfa, rendezett környezetben. További holtfák elhelyezését tervezzük.

36. ábra: ActiCity melletti holtfa. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

Mikroerdők létesítése

A mikroerdők kis méretű, sűrűn ültetett növénycsoportok, a természetes erdők miniatűr változatai, amelyek rövid idő alatt gyorsan fejlődő, önfenntartó ökoszisztémákká válnak. A mikroerdők létesítése fokozza a biodiverzitást, hozzájárul a természetvédelem céljaihoz és a klímaváltozás elleni küzdelemhez. A mikroerdőket őshonos növényekből kell kialakítani. A mikroerdő minimális mérete 100 m^2, és kizárólag őshonos fajokból állhat. Legalább 25 fajból kell állnia, de az optimális ökológiai körülmények min. 50 növényfaj és min. 500 m^2 felület esetén érvényesülnek.

A mikro-erdők koncepcióját Akira Miyawaki, japán botanikus fejlesztette ki, aki a természetes erdők önfenntartó működését alapul véve dolgozott ki egy ültetési módszert, amely lehetővé teszi, hogy kis területeken is sűrűn ültetett, fajgazdag, gyorsan növekvő, biodiverz növényi közösségek alakuljanak ki. Ez a módszer alkalmazható szűkös területeken, intézmények udvarán vagy akár hátsó kertekben is.

A mikroerdők nemcsak a levegő minőségét javítják és segítenek a szén-dioxid megkötésében, hanem menedéket nyújtanak számos helyi növény- és állatfaj számára is. Javítják a talajminőséget, csökkentik a zajszennyezést és árnyékot biztosítanak, ezáltal mérsékelve a városi hőszigetek hatását.

A mikro-erdők sokféle növényt tartalmaznak, amelyek segítenek visszaállítani a természetes élővilágot a városi környezetben is. Az őshonos növények ültetése különösen fontos, mivel ezek vonzzák a helyi állatokat, madarakat és rovarokat, így hozzájárulva a biodiverzitás megőrzéséhez. A Dózsavárosi Fiókkönyvtár zöldfelületén 2024 tavaszán létesült az első mikroerdő.

A „Nemzeti Faültetés Napja 2026" keretében a „10 millió Fa Alapítvány" támogatásával mikroerdő (Miyawaki erdő) telepítése valósult meg 2026. február 28-án a VKSZ Zrt. közreműködésével. Az 500 fa és 500 cserje telepítése közösségi ültetés keretében valósult meg a 10 millió Fa veszprémi csoportja, a Csalán Egyesület, a Babako Egyesület, a BiodiverCity munkacsoport és a közreműködő önkéntesek, mintegy 40 fő részvételével.

37. ábra: Mikro-erdő létesítése az Avar utcában. Forrás: Veszprém TV.

Ehető erdő

Az „Ehető erdő" a természetben előforduló gyümölcstermő növényekből kialakított, fajgazdag növénytelepítés, amely egyszerre szolgál ökológiai, oktatási és városképi célokat. Kialakítása a mikroerdőhöz hasonló lehet, de gyümölcstermő fajokkal. Kialakítása során fontos a megfelelő gyalogos megközelíthetőség, a körbejárhatóság biztosítása. A Déli-Bakony és a Balaton-Felvidék őshonos flórájában számos gyümölcstermő faj található. Ilyenek többek között a kökény, galagonya, vadkörte, vadrózsa, vadalma, vadmeggy, cseresznyeszilva, vadmálna, erdei szamóca, vadszeder, berkenye fajok stb. Az ehető erdő elősegíti a biodiverzitás fenntartását, otthont nyújtva az őshonos madaraknak és rovaroknak. Növényvédelmet nem igényel. Esztétikai élményt nyújt, a virágzás időszakában méhlegelőként szolgál. A városi emberhez elérhető közelségbe hozza a természet kincseit, és edukációs céloknak is megfelel. Közreműködik a városi hőszigetek felszámolásában. 2024-ben a Vilonyai úti parkrészben létesült ehető erdő.

Városi méhészkedés

A városi méhészkedés egyre népszerűbbé válik világszerte, és Veszprém városa is nagyszerű lehetőségeket kínál ezen a területen. Az urbanizáció növekedésével párhuzamosan nő az igény a környezettudatos megoldások iránt, valamint felértékelődik a városban élő állatok védelme is, amelyek közé a városi méhészkedés is tartozik. Veszprém biodiverz megoldásokkal kezelt gyepfelületei, parkjai és kertjei kiváló életteret biztosítanak a méhek számára. A város különböző részein található növények és virágok változatos és gazdag táplálékforrást nyújtanak, így lehetőség nyílik a program elindítására. 2025 májusában a Kálvin János park déli szegélyében létesült az első városi méhészet. A méhészet 2026-ban eredményesen tovább működött.

Esőkertek kialakítása

Az esőkert mesterségesen kialakított és növényzettel beültetett mélyebben fekvő felület a talajban, amelynek célja az esővíz felfogása, ideiglenes tárolása és szűrése.

Az esőkertek haszna abban áll, hogy nagy mennyiségű vizet tartanak vissza, azt megszűrik és késleltetve, egyenletesen adják le. Az esőkert vízzel átmenetileg borított terület, amelyet vízkedvelő növényekkel ültetnek be. Az esőkert szűri az esővizet, vizet juttat a talajba, csökkenti a villámárvizek mértékét. Az esőkert növeli a biodiverzitást és csökkenti a városi hőszigetek hatását. 2025. október-november folyamán az Erzsébet sétány déli szakaszán létesült esőkert a BiodiverCity munkacsoport szervezésében.

Szárazkertek létesítése

A szárazkert egy olyan kertművelési irányzat, amely Észak-Amerikából ered, az ottani sivatagos-félsivatagos vidékek lakói fejlesztették ki. Jelenleg szárazkert található a Budapest út északi oldalán lévő zöldsávban és a McDonalds körforgalom melletti terelőszigetekben. A szárazkert növényei elviselik és túlélik a hosszabb aszályos időszakokat is, ekkor is fejlődnek, virágoznak, díszértékkel bírnak. A szárazkerti növények vízigénye 50-75 százalékkal alacsonyabb, mint a térségünkben elterjedt növényeké.

Régiónkban is egyre jobban megmutatkoznak a klímaváltozás jelei. Évről évre egyre szárazabbak és forróbbak a nyaraink. 2026 folyamán a szokásos csapadékmennyiség fele érkezett. Veszprém változatos domborzati és vízrajzi viszonyai következtében folyamatosan nő a szinte folyamatosan száraz, nehezen növényesíthető, arid területek aránya. A szárazkert (xerogarden) ezekre a területekre nyújthat megoldást. A szárazkert növényei jól bírják a rendkívül hosszú szárazságot, forróságot, de a hideg teleket is, és jellemzően csekély vízigénnyel bírnak. Szárazkert kialakítását tervezzük azokon a területeken, amelyek egyéb módszerekkel nem növényesíthetők.

Televényszigetek, természetvédelmi farakások, lombszigetek létesítése

A városi biodiverzitás fenntartásához járulhatnak hozzá a külvárosi, extenzív fenntartású területeken, erdőszéleken, fásítások területén, külvárosi zöldfelületek kihasználatlan szegleteiben megvalósított televényszigetek, lombszigetek. A lehulló őszi lombot nem kell azonnal elszállítani. Parkok félreeső helyein a fák környezetében a falevél összehordható, lombsziget alakítható ki. A gallyazásból származó kisebb ágakkal a lombsziget megtámasztható, strukturálható. A megfelelő szerkezettel kialakított televénysziget ellenáll a veszprémi szeleknek. Az ilyen vegyes lomb és ágrakások, „televény-szigetek” menedékhelyül szolgálnak futóbogaraknak, ászkáknak, különféle ízeltlábúaknak, puhatestűeknek és gyíkoknak, illetve telelőhelyet biztosíthatnak kétéltűeknek, sünöknek. Lombsziget vagy televénysziget a város peremterületein, parkok védett zugaiban létesíthető a parkhasználók zavarása nélkül, megfelelő körültekintéssel. Jelenleg már hét televénysziget található a városban, és ezek száma folyamatosan nő.

38. ábra: Televénysziget a Kittenberger utcában. Forrás: Polgármesteri Hivatal.

Beeco applikáció

Veszprém volt az első vidéki város, amely hivatalosan csatlakozott a „Beeco” fák megmentésére indított közösségi locsolóprogramjához 2026-ban. Az alkalmazás beépített interaktív térképén

lehet látni a város fiatal, aszálytól szomjazó fáit, azok pontos vízigényét, és azt is, mikor kaptak utoljára vizet. Az appban lehet rögzíteni a locsolást. A közösségi locsolóprogram célja, hogy a lakosok bevonásával tartsák életben a kánikulában leginkább sebezhető fiatal csemetéket.

Megvalósult fejlesztések és beruházások

- Szán és Méhes utcában a csapadékcsatorna I. ütemében 62 fm hosszúságban került a csapadékvíz elvezető rendszer bővítésre.
- VKTT Egyesített Szociális Intézmény Völgyikút utca 2. szám alatti épületében 62 db split klíma került beépítésre az otthon lakóegységeibe és egyéb helyiségekbe, mely segíti a bent lakók és az otthonban dolgozók élet és munkakörülményeit.
- Művészetek Háza Veszprém épületeinek részleges felújítása (irodaépület felújítása során 5 db hőszigetelt ablak beépítése).

12. A környezeti állapotra vonatkozó adatok és szakmai anyagok forrása

Adatközlők:

- Bakonykarszt Zrt.
- Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Kft.
- Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.
- Fejér Megyei Kormányhivatal Tűzvédelmi, Iparbiztonsági és Vízügyi Hatósági Főosztály Vízügyi és Vízvédelmi Osztály
- Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Veszprém Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi Osztály 4.
- Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály
- Veszprém Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály
- Veszprém Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
- VKSZ Zrt.

Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala részéről adatszolgáltatók:

- Főépítészi Iroda
- Közigazgatási Iroda
- Stratégiai iroda
- Városfejlesztési Iroda
- Városüzemeltetési Iroda
- Veszprémi Önkormányzati Rendészet Önálló Csoport

Az egyéb adatforrások a szövegben jelzésre kerültek.